تدبیر تازه

هفته نامه سراسری اقتصادی - اجتماعی

سال هفتم● شماره ۲۲۷ ● ۱۲ صفحه ● قیمت: ۷۰۰۰ تومان

چهارشنبه ۲۳ تیرماه ۱۴۰۰ ● ۳ ذوالحجه ۱۴۴۲ ● ۱۴ جولای ۲۰۲۱

آخرین اخبار ایران و جهان را در پایگاه تحلیلی - خبری تدبیرتازه نیوز بخوانید

www.tadbiretazenews.ir

ترامپ و کرونا از عوامل شکست اصلاح طلبان و میانه روها در انتخابات

بدشانسی‌های شیخ دیپلمات

۲

جمال رزاقی

الگوی رشد سکه و دلار

۳

دکتر عبدالرحمن ولایتی

۱۲۰ دقیقه در ویمبلی فارغ از کرونا

۱

استخراج یک بیت‌کوین مساوی مصرف برق ۳۵ هزار واحد مسکونی است

بازی خطرناک رمزارزها

۹

۲

انحراف چند هزار میلیاردی در تسهیلات «حمایت از تولید»

«فروشگاه‌های زنجیره‌ای» به نام کارگران به کام واردکنندگان

۴

اصلاحات کشاورزی و صنعت تنها راه مقابله با کم آبی است

ایران در میانه خشک‌ترین تابستان در پنجاه سال گذشته

۹

اعمال سیاست‌هایی که به ظاهر به دنبال تامین منافع مصرف کننده و تولید کننده است

اقتصاد زیر تیغ قیمت گذاری های دستوری

گروه اقتصادی: شیر در روزهای اخیر با افزایش قیمت مواجه شد و در عین حال اعلام شد که قیمت لبنیات افزایش نخواهد داشت؛ چنین تصمیمی نگرانی‌هایی در خصوص تکرار ماجرای شیر در بازار لبنیات به دنبال داشته است.

بیش از یک سال است که صنعت دامداری با مشکلات جدی روبه‌رو شده است؛ این مشکلات از کمبود نهاده آغاز شد و کم کم به مسائل دیگر چون قاچاق نهاده و دام، کشتار دام‌های مولد و شیری نیز رسید. از جمله این مشکلات مساله خشکسالی بود که به کمبود نهاده اضافه و شرایط را برای دامداران بسیار سخت کرد.البته مشکلات دامداران تنها در این موارد خلاصه نمی‌شد؛ مساله از جایی حاد شد که نه نهاده بود، نه علوفه، نه یارانه و با همه این اوضاف دامداران با تحمل تمام این شرایط اجازه نداشتند کالای تولیدی خود را با قیمت مناسب و منطقی به فروش برسانند و حدود هفت ماه بود که قیمت مصوب کالایی مثل شیر افزایش نداشت.قیمت مصوب شیر در حالی نزدیک به ۴ هزار و ۵۰۰ تومان بود که هزینه تمام‌شده بیش از ۶ هزار تومان عنوان می‌شد و باز هم با همه این اوصاف دامداران شرایط را تحمل می‌کردند و در نامه‌ها و درخواست‌های متعدد خواستار افزایش قیمت مصوب شیر بودند؛ اما نه تنها قیمت مصوب شیر افزایش نیافت، بلکه در این میان، قیمت سبوس که یکی از مهم‌ترین نهاده‌های دامی است، افزایش یافت...

۳

ضرورت‌های انتقال مناسب فن‌آوری

مهم‌ترین مجرای توسعه حمل ونقل ریلی

۱۰

دانشمندان از رکوردهای دمایی از خاورمیانه تا آمریکا متعجب شده اند

گنبد حرارتی و نگرانی از جهنم سوزان

۴

سخن نخست

بازار بورس یا رمزارزها

نرگس مرادآبادی

در حال حاضر بازار رمزارزها و بازار سرمایه از لحاظ اصلاحات قیمتی در وضعیت مشابهی به سر می برند و هر دو آنها اخیرا موج اصلاحی نزولی را تجربه کرده‌اند.روند اصلاحی بازار سرمایه به دلیل محدودیت دامنه نوسان، مدت بیشتری به طول انجامید اما در بازار رمزارزها اصلاحات قیمتی به دلیل نبود محدودیت دامنه نوسان سریعتر رخ می‌دهد. البته نمی‌توان با قطعیت گفت که روند نزولی میان‌مدت این دو بازار به پایان رسیده است. با این اوصاف هم رمزارزها و هم سهام، شرایط نسبتا مناسبی برای سرمایه گذاری دارند و شخصی که خواهان سرمایه‌گذاری در این بازارها است با توجه به علاقه خود، می‌تواند در هر دو این بازارها سرمایه‌گذاری کند؛ سرمایه‌گذاران می‌توانند با مشورت با افراد خبره و متخصص و با توجه به علاقه خود،در هر یک از این دو بازار، سرمایه‌گذاری نموده یا می‌توانند بخشی از سرمایه خود را در بازار سرمایه و بخشی از آن را در بازار رمزارزها وارد نمایند...

۸

ملت بی‌رؤیا، آینده ندارد!

امیدجهانشاهی

روزنامه نگار

آینده همواره چون رازی هول‌انگیز، دغدغهٔ انسان بوده است؛ «فردا چه خواهد شد؟ زندگی‌ام چگونه خواهد بود؟»

سارتر، کامو و بسیاری از دیگر متفکران بر این مهم تأکید کرده‌اند که هر انسانی سازنده آینده خودش و ناخدای سرنوشت خویش است.

این مهم اما در مورد کشورها صدبار صادق‌تر است. هر ملتی سازنده فردای خودش است. آینده چیزی نیست که راه می‌رسد بلکه آینده چیزی است که با اقدامات امروزمان می‌سازیم. فردا محتوم نیست؛ محصول امروز ماست.

هدف اصلی آینده پژوهی، کشف فعالانه احتمالات پیش روست تا بتوانیم پیش دستانه و آگاهانه برای تحقق آینده مطلوب، از امروز درست تصمیم بگیریم. و هر کشوری با این امر مواجه است که در افق زمانی ۱۰ و یا ۲۰ سال آینده چه جایگاهی دارد و از جایی که هست به کجا باید برسد.

چهار مؤلفه آینده هر کشور را می‌سازند:

۱ ـ اقدامات و فعالیت‌ها: درخت آینده ریشه در امروز دارد. از اقدامات امروز آب می‌خورد. اقدامات مبتنی بر سیاست‌ها و جهت‌گیری‌های اقتصادی و ...، افتتاح‌ها و سازندگی‌ها

۲ ـ رویدادها: اتفاقاتی می‌افتند که در اختیار ما نیستند اما بر آینده ما موثرند. جنگی که درمی‌گیرد و توطئه‌ای که علیه کشور می‌شود. زلزله بزرگی اگر خدای ناکرده اتفاق بیافتد. بی‌اختیار بودن ما در برابر رویدادها به معنی کم اهمیت بودن آنها نیست. به تعبیر بزرگی، هر رویدادی نه چندان بد است که عاقل نتواند از آن استفاده‌هایی ببرد، و نه چنان خوب است که بی‌خرد نتواند آن را به یک بدبختی تبدیل کند. موضع و عملکرد در برابر رویدادها نقش موثری در شکل‌گیری آینده دارد.

۳ ـ روندها: کلان روندهایی بر جهان جاری‌اند که نقش پررنگی بر شکل‌گیری آینده دارند. بدون درک آنها و نمی‌توان آینده مطلوبی را ایجاد کرد.

۴ ـ تصورات مردم نسبت به آینده: برنامه ریزی مستلزم پیش فرض هایی درباره آینده است. بدون داشتن رؤیایی برای فردا و اینکه چه تصوری از آینده داریم، هیچ تصویری از آینده نمی‌توان ارایه داد. بدون اینکه بدانیم به کجا می‌خواهیم برسیم برنامه‌ریزی برای رسیدن به آینده بی‌معناست.

این‌که اولویت‌شناسی، اقدامات و جهت‌گیری‌های کشور در راستای ساختن آینده مطلوب است یا نه، به میزان انطباق آنها با روندهای تاثیرگذار جهانی بستگی دارد. باید آگاهانه جهان را درک کنیم تا جهان فردایمان را امیدوارانه بسازیم.

به عنوان مثال کلان روند حاکم و غالب بر جهان، دیجیتالیسم است. در واقع رکن توسعه و تحول در صنایع، توجه به دیجیتالیسم است. مدل های کسب و کار مبتنی و متناسب با مقتضیات و مختصات دیجیتالیسم در حال تحول هستند. آنچه در تحول اقتصاد جهانی نقش اساسی دارد اقتصاد دیجیتال است. از این روست که کشورهای مختلف چشم انداز دیجیتال خود را می سازند تا آینده خود را ترسیم کرده باشند. چراکه عصر داده و الگوریتم است. داده همه جا و همه چیز است. در این عصر، داده ها قدرت را تعین می‌کنند. و از این رو گفته‌اند داده نفت آینده است.آنها برای داشتن دست برتر در آینده در جذب سرمایه گذاری خارجی در صنعت دیجیتال با یکدیگر رقابت می‌کنند.

در آمریکا اداره تحلیل های اقتصادی (BEA) مدام در مورد وضعیت اقتصاد دیجیتال در آمریکا و سهم آن در تولید ناخالص ملی و اشتغال گزارش می‌دهد و اتاق فکرهای متعددی سناریوهای محتمل را رصد و گزارش می‌کنند. چین برنامه‌ریزی جامعی برای توسعه صنعت دیجیتال دارد و سرمایه‌گذاری سنگین و موفقی برای توسعه پلتفورم‌ها داشته است. برای مثال همه خدمات شهروندی را به صورت یکپارچه و متمرکز روی «وی چت» ارائه می‌شود از خدمات مربوط به ثبت احوال گرفته تا خدمات بانکی و شهرداری ها و ...

پلتفورم «تیک توک» چین کاربران جهانی گسترده‌ای در کشورهای مختلف دارد. تا ده سال آینده چین و هند به عنوان بازیگران اصلی از جمله رقبای جهانی این حوزه هستند. آلمان یکی از بازیگران اصلی اقتصاد دیجیتال جهانی است. اقتصاد مبتنی بر اینترنت در آلمان حدود ۱۲۰ میلیارد یورو گردش مالی دارد.

آینده جهان را نانوتکنولوژی، بیوتکنولوژی، فناوری اطلاعات، علوم شناختی و رباتیک شکل خواهند داد. قدرت آینده از آن کشورهایی است که در این حوزه‌ها پیشتازند. وجود نیروی انسانی متخصص در این حوزه‌ها و نیز سیستمی که قابلیت بروز خلاقیت و نوآوری داشته باشد، پیش شرط لازم برای برنامه‌ریزی و سرمایه‌گذاری برای پیشرفت در این حوزه‌هاست. از این رو کشورها سیاست‌های متفاوتی برای جذب نخبه‌های جوان جهان سوم در پیش گرفته‌اند. فنلاند که کمتر مقصد مهاجرت نخبگان جوان بوده، طرح مهاجرتی موسوم به برنامه ۹۰ روزه را برای جذب متخصصان حوزه فناوری اطلاعات تدوین کرده بود تا نیروی کار خود را در این صنعت ارتقا بخشد. این شدت رقابت به دلیل سرعت تحولات است. امروزه سرعت تغییرات ۱۰ برابر اولین انقلاب صنعتی جهان است و برابر کشورهای رقیب فرصت مغتنم است. آینده خواهد رسید اما مطلوب و فاجعه بار بودن آن را ما رقم می زنیم. امید که با شناخت روندهای جهانی و منطق تحولات، چالش ها و فرصتهای پیش روی ایران را بشناسیم و برای ساختن آینده برنامه بلند مدت داشته باشیم. جرج برنارد شاو می‌گوید ما خردمند آفریده شده‌ایم، نه فقط برای به خاطر سپاری گذشته، که برای مسؤولیتپذیری در قبال آینده. حال پرسشی که ذهن هر ایرانی را درگیر می‌کند این است که ما کجاییم و چه جهت‌گیری‌یی داریم. چقدر از آینده سخن می‌گوییم و از رؤیایمان برای ایران فردا. قرار بود با رشد سالانه حدود ۸ درصد در سال ۱۴۰۴ کشور اول منطقه باشیم اما حالا پانزده سال است که نرخ رشد اقتصادی نزدیک به صفر بوده است و بدیهی است که سال به سال فاصله ترکیه از ما بیشتر شده است به طوری‌که امروز در شمار ۱۰ کشور توریستی جهان است و ... با همهٔ ضعف ها و کاستی‌ها که هست اما ناامید نباید باشیم که ناامیدی نابودی است. ملتی که رویا ندارد، قطعاً آینده‌ای ندارد. باید از داشته‌ها گفت و بذر امید کاشت برای فردا. شرط اول قدم ساختن آینده آن است که همه از رویاهایمان بگوییم تا ایران را باور کنیم و فردا را بارور کنیم. بدون همدلی و همراهی همه مردم، هر برنامه بلندی ابتر است، چون تلاش برای ساختن فردا باید تلاشی آرزوآمیز باشد. این رویا پشتوانه است و البته پشتیبانی سیستم هم لازم دارد. رویا برای ایران، سامان‌مندی سیستم و به‌کارآمدگی بدنه کارشناسی، شرط لازم برای تحقق آینده مطلوب هستند.

نه به کیسه‌های پلاستیکی

صدرالدین علیپور*

«کیسه‌های پلاستیکی به یک معضل جهانی تبدیل شده‌اند. از خیابان گرفته تا دشت و بیابان و دریا و حتی نوک قله‌ها، همه جا دیده می‌شوند. شاید هیچ محصولی اندازه پلاستیک تا این اندازه زشتی عاقبت مصرف‌گرایی بی‌حد و مرز را به بشر نشان نداده باشد.

برخی از کشورها مانند دانمارک، آلمان، ایرلند، ایتالیا و انگلستان، چین، بنگلادش، هند، مکزیک آمریکا، رواندا، کنیا، تانزانیا و ... یا استفاده از این کیسه‌ها را به کلی ممنوع کرده یا محدودیت‌هایی برای آن ایجاد کرده‌اند و با بالابردن قیمت و البته اخذ مالیات سنگین از فروشندگان عملاً به این سمت قدم برمی‌دارند. سال پیش پارلمان آلمان ممنوعیت استفاده از کیسه‌های پلاستیکی خرید را از سال ۲۰۲۲ میلادی تصویب کرد. سونیا شولتزه، وزیر محیط زیست آلمان که این طرح را به پارلمان داد در تعریف آن گفت که «کیسه پلاستیکی نماد اتلاف منابع است» و گزینه‌های مناسب، سبدهای خرید، کیسه‌های پارچه‌ای قابل شست‌وشو برای میوه و سبزیجات و جعبه‌های قابل استفاده مجدد برای کالاهای موجود در پیشخوان محصولات تازه است.

در ایران هم تشکل‌های مردم‌نهاد گام‌های خوبی در این زمینه برداشته‌اند اما نیاز به عزمی ملی است. جالب این که در یکی از تبلیغ‌های تلویزیونی مردم به خرید «کیسه پلاستیکی» در دو سایز تشویق می‌شوند.

دانستن این ۱۰ نکته شاید بتواند در روز «نه به کیسه‌های پلاستیکی» مفید باشد.

۱– وقتی از سوپرمارکت مثلاً یک یا دو قلم خرید می‌کنید که می‌توانید بدون کیسه پلاستیکی هم آنها را به منزل بیاورید، از فروشنده تشکر کنید و بگویید: «نه! ما پلاستیک استفاده نمی‌کنیم.» این رفتاری متمدنانه است.

۲– کیسه پلاستیکی که شاید فقط چند دقیقه کار شما را راه بیندازد و بعد رهایش می‌کنید به ۵۰۰ سال زمان برای تجزیه شدن در طبیعت نیاز دارد. ضمن این که در این تجزیه خاک آلوده می‌شود.

۳– اگر نمی‌توانید جلوی خشک‌شدن دریاچه‌ها را بگیرید، اگر قادر به متوقف‌کردن شکنجه حیوانات در باغ وحش یا شکار نیستید، اگر دلتان برای محیط زیست کشور می‌سوزد، لطفا مصرف پلاستیک را به حداقل برسانید. این یک گام مهم است. لطفاً شروع کنید!

۴– وقتی برای خرید می‌روید با خودتان کیسه پارچه‌ای ببرید. شما با این رفتار به دیگران هم نشان می‌دهید که برای کره زمین، خودتان و آیندگان احترام قایلید.

۵– نان داغ را در کیسه پلاستیکی قرار ندهید. این کار باعث آزادشدن مواد سمی به کار رفته در پلاستیک و ترکیب آن با نان می‌شود. سفره پارچه‌ای همراه داشته باشید. ریشه بسیاری از سرطان‌ها در همین نکات جزیی است.

۶– رهاسازی پلاستیک در طبیعت باعث شده که احشام از آنها تغذیه کنند، آبزیان دریایی تکه‌های پلاستیک را با طعمه اشتباه بگیرند و حتی شکم پرندگان پر از پلاستیک شود. این یک قتل عام خاموش است.

۷– در ایران هنوز قانونی برای ممنوعیت پلاستیک وضع نشده است اما همه می‌دانیم که این کیسه‌ها چقدر زیانبار هستند. بدون اجبار و قانون، جلوی کار خطا را خودمان بگیریم.

۸– به جای خرید پی‌درپی بطری آب معدنی در خودرو یا هنگام ورزش‌کردن در باشگاه بطری یا قمقمه شخصی همراه داشته باشیم.

۹– اگر به کیسه پارچه‌ای دسترسی ندارید، از کیسه‌های پلاستیکی که قابلیت استفاده چندباره دارند استفاده کنید. کیسه‌های نازکی که یکبارمصرف هستند حتی ارزش بازیافت ندارند و بسیاری اوقات در دل طبیعت رها می‌شوند.

۱۰– همه ما در حال غرق‌شدن در دریای پلاستیک هستیم. لطفا از همین امروز تصمیم بگیرید که مصرف کیسه‌های پلاستیک را متوقف یا به حداقل برسانید. حتی یک کیسه کمتر هم به کره زمین کمک می‌کند.»

***مدیرعامل سازمان مدیریت پسماند شهرداری تهران**

استاد محمدرضا حکیمی؛ زاهد عدالت‌خواه

محمود اسعدی

استاد محمدرضا حکیمی صاحب الحیات و واضع نظر مکتب تفکیک و وصی دکتر علی شریعتی پس از یک دوره بیماری؛ بحمدالله بهبودی نسبی یافته و به منزل بازگشته اند.

از سی سال پیش که نخستین بار ویژه نامه ای جهت معرفی ممیزات مکتب تفکیک در کیهان فرهنگی منتشر شد همواره در صدد بودم این شخصیت فرهنگی بطور شایسته و بیش از پیش شناسانده شود.همان زمان بخاطر دارم علی رغم اصرار فراوان بنده حتی حاضر به چاپ عکس خود روی جلد مجله نشدند و ما از تصاویر استادان ایشان، مرحومان شیخ مجتبی قزوینی ، سید موسی زرآبادی، استفاده کردیم بعدها کم کم به «عکس» رضایت دادند و چند عکس در مقاطع مختلف منتشر شد. در خلال این سالها و ماهها گهگاه در گفتگوهای شخصی یا در مجالس و منازل برخی بزرگان همیشه این سوال از استاد پرسیده می شد که چرا در عصر اطلاعات و ارتباطات شما از حضور در رسانه ها و گفتگوی تصویری پرهیز می کنید و پاسخ ایشان اغلب با تواضع این بوده است که دیگران هستند و من کسی نیستم و ... من اما همچنان اصرار داشته ام که بایستی آثار و احوال ایشان با امکانات سمعی – بصری به نسل نو و دنیای اسلام معرفی شود و حتی در معرض حلاجی و ارزیابی بزرگان و اهالی نقد و نظر قرارگیرد. با نگاهی به آثار ایشان بوضوح روشن می شود که اهتمام ویژه استاد حکیمی در معرفی اقالیم قبله و شخصیتهایی بوده است که به نوعی خدمت کرده اند. نشر معارف اسلامی با نثر سلیس و سبک خاص همراه با تلنگرهای گاه تند و متعهدانه گستره ارتباط مستمر با روشنفکران و شخصیتهای صاحب رای حتی مخالف نظر ایشان ویژگی منحصر بفردی است که کمتر در دیگر بزرگان می توان سراغ گرفت . از جانبی دغدغه عدالت خواهانه و زندگی زاهدانه نشانگر حقیقی این نکته است که استاد عملا به گفتار و نوشتار خویش واقفند. اگر چه عزلت نشینی و مشی ایشان در دوری از همایش ها و مجالس بزرگداشت و تجلیل از نخبگان و مراسمی چون کتاب سال و دیگر رخدادهای فرهنگی کشور در عدم طرح آثار ایشان موثر بوده است اما مدیریت فرهنگی و علمی کشور بایستی برای بهره بری مخاطبان وظیفه خود را انجام دهد و بکوشد با شیوه های مختلف این مهم عملی گردد.

در مراسم چهره های ماندگار ایشان چون دو سه نفر دیگر از استادان بنام از پذیرفتن این نشان خودداری کردند با این حال ما تلاش کردیم و تمبر ویژه و بین المللی استاد را چاپ و در ۱۹۵ کشور جهان منتشر کردیم نامه مفصل استاد به فیدل کاسترو نیز به چهارده زبان ترجمه و منتشر شده است.

با این همه جا دارد که علاقمندان و صاحب نظران رسانه ها با نشر عقاید و آراء استاد به اطلاع رسانی بپردازند . از خداوند بزرگ سلامتی کامل و عاجل ایشان را آرزومندم...

تدبیر تازه

www.tadbiretazenews.ir

چهارشنبه ۲۳ تیرماه ۱۴۰۰، سال هفتم، شماره ۲۲۷

نقدروز

سیاست گذاری و انباشت نارضایتی عمومی

مهدی صولی

روزنامه نگار

پارسونز جامعه شناس بزرگ آمریکایی بر این اعتقاد است که وقوع گاه و بی گاه اتفاقات ناگوار در هر کشوری طبیعی است؛ اما تبدیل شدنِ شنیدن پیاپی خبرهای ناگوار و خشم آلود به یکَ روال اجتماعی پر بسامد در گفتگوهای روزانه مردم، زنگ خطری است که هر سیاست گذاری را باید نگران کند.

در سیاست گذاری عمومی، دولت نه امری طبیعی و به مقتضی بررسی قیاسی، که ساختی اجتماعی و مستعد مطالعه استقرایی قلمداد می‌شود. چنین رویکردی راه را بر مطالعه کنش دولت در قالب «دولت در عمل» و «دولت در واقع» گشوده است و عرصه را بر نگرش‌های ایدئولوژیک از دولت چه از نوع کثرت گرای آن و چه از گونه نئومارکسیستی آن تنگ کرده است (وحید: ۱۳۸۴).

بنابراین شناخت جامعه و فهمِ برداشت‌های متکثر عموم مردم از سیاست‌هایَ «اِعلامی» و «اِعمالی»، پیش نیاز بهبود سیاست گذاری است. حالَ این پرسش مطرح است که آیا تعریفی هماهنگ از مسائل اجتماعی جامعه ایران امروز، نزد تصمیم گیران و سیاست‌گذاران کشورمان وجود دارد؟ به بیانی دیگر در شرایطی که نسبتی پرابهام میان مفاهمه جامعه شناسان و سیاست گذاران برقرار است، تعیین اولویت‌های سیاستی چه نسبتی با مسائل عمومی دارد؟ و این نا هم آوازی، چه نقش و پیامدهایی در ناکارآمدسازیِ فرایند سیاست گذاری معطوف به حلّ مسائلِ اجتماعی در پی خواهد داشت؟

این روزها بسیار می‌شنویم که با یک دست شدن اجزای نظام حاکمیتی و به ویژه سه قوه، مشکلات کشور مرتفع خواهد شد؛ امید که چنین باد؛ اما این یک دستی به تنهایی رافع مشکل نیست؛ بلکه ضروری است تا نسبت به تعریف و مواجهه با مفاهیمی چون «واقعیت اجتماعی»، «گستره همگانی»، «مشکل»، «مسأله» و «احساس عمومی» از یک سو میان سیاست گذاران و جامعه شناسان، و از سوی دیگر بین عموم مردم و سیاست گذاران، مفاهمه‌ای شکل بگیرد تا سیاست‌های عمومی خردمدار سامان یافته و تغییرات به رضایت عمومی منجر شود.

سیاست گذاری، تلاش برای حل یک مشکل عمومی است که خود را در قالب یک واقعیت اجتماعی نشان داده است. در این نگرش، ابتدا برداشتی از واقعیت اجتماعی خودش را در گستره همگانی نشان می‌دهد و سپس با تبدیل شدن این واقعیت اجتماعی به مشکل، مطالبه‌ای از سوی افکار عمومی ایجاد می‌شود و سپس، سیاست گذار با تبدیل مشکل به مسأله، موضوع را در دستور کار قرار می‌دهد تا با تحقق اهداف، احساس رضایت عمومی در جامعه تقویت شود. برای مثال در بحث مطالبه واکسن، جای سیاستگذاران خالی است زیرا مطالبه واکسن یکی از دلایل نارضایتی مردم است که به عنوان یک مشکل عمومی در قالب واقعیت اجتماعی بروز پیدا کرده است.در این شرایط حساس کشور باید در نظر داشته باشیم که رضایت مندی عمومی یکی از انواع احساسات عمومی است که نتیجه عملکرد مجموعه نظام است و از برآیند ارتقا و یا کاهش مجموعه‌ای از شاخص‌های کمی و مقوله‌های کیفی مرتبط با وظایف حکمرانی حاصل می‌شود. بدیهی است که اتخاذ و اجرای هر سیاستی، عده‌ای را راضی و گروهی را ناراضی می‌کند؛ اما اگر سیاست‌ها به طور متوالی و مستمر موجب انباشت نارضایتی عمومی شود، می‌بایست نظام سیاست گذاری در خود تأمل کند. برای مثال شاید تحلیل چرایی کاهش مشارکت در انتخابات، زنگ خطری باشد که از این منظر هم قابل بررسی است تا با تغییر رویکردهای سیاست گذارانه، میزان رضایت عمومی نیز افزایش یابد.›››

رقابت منطقه‌ای در میدان افغانستان با خروج واشنگتن

پیامدهای اقتصادی طالبان برای ایران

علی آزادی

روزنامه نگار

روزنامه انگلیسی گاردین در گزارشی نوشته است که کشورهای منطقه از جمله ایران و روسیه برای پر کردن خلاء ناشی از خروج نیروهای آمریکایی از افغانستان که با پیشروی فزاینده طالبان نیز همراه شده، وارد عمل می‌شوند.

همزمان با پیشروی طالبان و عقب‌نشینی نیروهای دولتی افغانستان که با فرآیند خروج نیروهای آمریکایی شتاب می‌گیرد، وزیر خارجه ایران ضمن دیدار با مذاکره‌کنندگان طالبان و دولت افغانستان، بستر مذاکره طرفین را در تهران فراهم کرد، ترکیه نیز نیروهای خود را برای محافظت از فرودگاه کابل پیشنهاد داد.

به نظر می‌رسد، ایران، ترکیه و دیگر بازیگران مؤثر اعم از روسیه و چین تا پاکستان و هند نیز به دقت وضعیت را تحت نظر دارند تا در صورت لزوم هریک به نوبه خود منافع ملی‌شان را در قبال وضعیت جدید محافظت یا تقویت کنند.

اما ایران به نوعی نسبت به سایرین پیشگام بود و با زمینه‌چینی برای رایزنی طرف‌های درگیر در تهران، هم نزدیکی فرهنگی دو ملت را برجسته کرد و هم در نشان دادن حسن نیت و اعتمادسازی، توفیق نسبی حاصل کرد.

پاتریک وینتور دبیر دیپلماتیک روزنامه گاردین در مطلبی با عنوان «ایران و روسیه برای پر کردن خلاء دیپلماتیک افغانستان اقدام می‌کنند» نوشته است: به تبع خروج نیروهای آمریکایی از افغانستان و پیشروی‌های نظامی طالبان، ایران، ترکیه، پاکستان و روسیه برای پر کردن خلاء نظامی و دیپلماتیک در این کشور وارد عمل شده‌اند».

به نوشته گاردین، جواد ظریف در تهران با مذاکره کنندگان طالبان دیدار کرد تا در مورد اهداف خود در این کشور گفتگو کنند و زمینه‌ساز بیانیه مشترکی شد که در آن طالبان به صراحت «حمله به غیرنظامیان، مدارس، مساجد و بیمارستان‌ها را محکوم کرد و خواستار مذاکره و توافق در مورد راه حل سیاسی برای آینده افغانستان شد.

هیأت دولتی افغانستان را محمد یونس قانونی، معاون پیشین رئیس جمهوری، و ریاست هیأت طالبان را شیرمحمد عباس استانکزی، معاون هیأت مذاکره‌کننده گروه طالبان در قطر به عهده داشت.

ظریف به هیئت طالبان گفت که ممکن است مجبور به تصمیم گیری‌های سخت شوند و افزود «شجاعت در صلح مهمتر از شجاعت در جنگ است»، چراکه شهامت در فدا کردن خواسته‌های حداکثری و شنیدن صدای طرف مقابل نمود می‌یابد.

ظریف همچنین گفت که ادامه درگیری‌ها بین دولت و طالبان پیامدهای «نامطلوبی» برای افغانستان خواهد داشت و بازگشت به مذاکرات بین‌الأفغانی «بهترین راه حل» بوده است. با این حال ایران در مذاکرات دوحه که بیش از دو سال است متوقف شده شرکت نکرد.

■ نگرانی تهران از سرریز مصائب همسایه؟

گاردین مدعی شد: سه هیئت افغان دیگر به طور همزمان در تهران بودند. در حالیکه ارزش بیانیه مشترک که نویدبخش گفتگوهای بعدی است هنوز محل بحث است، اما تکاپوی دیپلماتیک تهران نشانگر نگرانی ایران از سرریز احتمالی مصائب ناشی از یک جنگ داخلی بلندمدت در مرز طولانی مشترکش با افغانستان است.

بر اساس گزارش گاردین، تخمین‌ها حاکی از آن است حدود ۱ میلیون افغان برای پرهیز از رویارویی با حاکمیت طالبان به سوی مرزها سرازیر شوند. رسانه‌های اجتماعی ایرانی تصاویری را منتشر می‌کردند که نیروهای افغان در حال ترک ۲ تا از ۳ گمرک موجود در امتداد مرز اسلام‌قلعه و فراه هستند.

با حدود ۷۰۰ کیلومتر مرز مشترک با افغانستان که اکنون در دست طالبان است، ایران چاره‌ای جز دیپلماسی فعالانه در قبال موضوع ندارد.

■ نگرانی متفاوت روسیه و ترکیه

از سوی دیگر روسیه به دنبال این اطمینان است که طالبان اجازه نخواهد یافت از مرزهای شمالی افغانستان به عنوان پایگاهی برای حملات به جمهوری‌های جداشده از شوروی سابق استفاده کند. ترکیه در اقدامی که تا حدی برای جلب رضایت ایالات متحده و همچنین پیشبرد منافع آنکارا طراحی شده است، به طور مشروط نیروهای ترک را برای اجرای پروژه ناتو جهت حفاظت از فرودگاه بین‌المللی کابل پیشنهاد داده است. رئیس جمهور رجب طیب اردوغان پیشنهاد کرده است که نیروهای ترکیه را در یک اتحاد احتمالی بعید با مجارستان برای حفاظت از این فرودگاه فراهم کند.

ترکیه قبلاً از فرودگاه محافظت کرده است اما موج جدید مهاجرت نیز نگرانی دیگری است. همچنین ترکیه ممکن است این ایفای نقش نظامی را به عنوان راهی برای بازگشت به لیست خوب‌های واشنگتن ببیند.

> **در داخل ایران بحث روشنی در مورد نحوه برخورد با طالبان در جریان است. برخی تحلیلگران معتقدند که مهاجرت گسترده از افغانستان ناشی از شورش طالبان ممکن است به اقتصاد ایران کمک کند و ایران نباید با تصرف طالبان مخالفت کند.**

■ مناقشه بر سر نحوه برخورد تهران با طالبان

در داخل ایران بحث روشنی در مورد نحوه برخورد با طالبان در جریان است. برخی تحلیلگران معتقدند که مهاجرت گسترده از افغانستان ناشی از شورش طالبان ممکن است به اقتصاد ایران کمک کند و ایران نباید با تصرف طالبان مخالفت کند.

به نوشته گاردین تخمین زده می‌شود که ایران در حال حاضر میزبان ۷۸۰ هزار پناهنده ثبت شده افغان است و شمار پناهجویان غیرمستند که در ایران زندگی می‌کنند بین ۲,۱ تا ۲,۵ میلیون تخمین زده می‌شود.

■ فرصت اقتصادی طالبان برای ایران

این روزنامه انگلیسی در ادامه نوشت: سعید لیلاز، مفسر برجسته اصلاح‌طلب و مشاور دولت‌های اسبق، گفت: «ایران با بحران جمعیتی روبرو است و من معتقدم که بهترین، نزدیک‌ترین و کم‌هزینه‌ترین راه برای غلبه بر این بحران جمعیتی پذیرش مهاجر از افغانستان است».

■ تحلیل سعید لیلاز از آینده بازار و تولید خودرو

لیلاز می‌گوید علاوه بر اینکه ثبات در افغانستان برای امنیت ملی ایران اهمیت دارد، می‌تواند به بحران پیری و اقتصاد ایران نیز کمک کند. وی گفت: «طالبان بدون حمایت واقعی سیاسی نمی‌توانستند اینقدر زنده بمانند و اکنون ممکن است منافع دیپلماتیک منطقه‌ای ایران را تأمین کنند».لیلاز با بیان اینکه «طالبان دیگر طالبان گذشته نیستند» گفت که آنها همچنین فهمیده‌اند که «باید با جهان تعامل داشته باشند و با کشورهای منطقه همکاری کنند».

■ طالبان جدا از ملت افغانستان نیستند

رسول موسوی، مدیرکل دفتر غرب آسیا در وزارت امور خارجه ایران نیز به نوعی با قاطعیت بیشتر با این ایده همراه است.

موسوی گفت: «طالبان از مردم افغانستان هستند. آن‌ها از جامعه سنتی افغانستان جدا نیستند و همیشه بخشی از آن بوده‌اند. علاوه بر این، آن‌ها قدرت نظامی دارند. ایالات متحده جنگ را باخته است و دیگر نمی‌تواند علیه طالبان عملیات نظامی انجام دهد».

صادرات از گمرکات شرق ایران به افغانستان، از رقم سه میلیارد دلار در سال ۹۹ گذشت و سازمان توسعه تجارت انتظار داشت تا پایان سال ۱۴۰۰ به پنج میلیارد دلار برسد. بخش زیادی از این تجارت به صادرات کالا از ایران اختصاص دارد برخی تحلیل گران اعتقاد دارند بازگشت طالبان به قدرت با توجه به چندپارگی که بر افغانستان حاکم می‌کند می‌تواند بر روند تجارت دو کشور در میان مدت اثر بگذارد و این اتفاق برای اقتصادی که به شدت به صادرات و ارز آوری نیاز دارد از دست رفتن این فرصت می‌تواند برای ایران هزینه داشته باشد. بازار اسکناس هرات نیز ارتباط تنگاتنگی با بازار ارز تهران دارد اختلال در این بازار نیز بی اثر بر بازار ارز ایران نیست بنابراین برگشت طالبان می‌تواند تجارت و روند تراز پرداخت‌های ایران را با ابهام همراه کند.

ترامپ و کرونا از عوامل شکست اصلاح طلبان و میانه روها در انتخابات

بدشانسی‌های شیخ دیپلمات

رامین فخاری *

انتخابات ایران در روز جمعه ۲۸ اردیبهشت ۱۴۰۰ درحالی برگزار شد که با شکست سنگین جریان اصلاح طلب و پیروزی جریان اصولگرا و سید ابراهیم رئیسی همراه بود. بدون تردید عملکرد ضعیف دولت روحانی در بعد داخلی و مخصوصاً در زمینه اقتصادی یکی از دلایل اصلی این شکست بوده است، اما این مساله منجر به این نمی‌شود که ابعاد خارجی تاثیرگذار بر این شکست را نادیده بگیریم. مثلاً موضوعی که روشن است عوض شدن دولت‌ها در آمریکا و سیاست‌های ایران است که می‌تواند بر انتخابات امریکا تاثیرگذار باشد. در این نوشته قصد داریم به برخی از گزاره‌های تاریخی این تاثیرات بپردازیم تا به امروز و انتخابات اخیر برسیم؛ شاید یکی از اصلی تارین مواردی که سیاست داخلی ایران توانست بر انتخابات آمریکا تاثیرگذار باشد، سقوط دولت کارتر بوده که مساله گروگانگیری سفارت آمریکا و عدم همراهی همه حکومت انقلابی ایران برای آزادی گروگان‌ها یکی از عوامل اصلی بدبین شدن مردم آمریکا به کارتر و سقوط کارتر در دور دوم انتخابات و روی کار آمدن ریگان بوده است. درحالی که کارتر یکی از دموکرات ترین روسای جمهور آمریکا بوده است و چه بسا اگر در سال ۱۹۸۷ بجای کارتر یک رئیس جمهور جمهوری خواه بر سر کار آمده بود انقلابیون با دشواری‌های بیشتری برای به ثمر رساندن انقلاب اسلامی مواجه می‌شدند.

حال باید این موضوع را مطرح کرد که این مساله دامنگیر ریگان نیز شد و گروگان گیری‌ها در لبنان و رخدادهای بعد از آن یعنی ماجرای مک فارلین رسوایی بزرگی را برای دولت ریگان رقم زد.در دوران جورج بوش پدر و جنگ اول خلیج فارس نیز این مساله تا حدی قابل درک بوده و عقلانیتی که در سطح رهبری و ریاست جمهوری نظام داشته است مانع از اتحاد ایران با صدام ایجاد اجماع علیه ایران شد. حال در دوران جورج بوش پسر این مساله بسیار مشهودتر می‌شود و اگر بجای جریان اصلاحات و رئیس جمهورش که گفتمان گفت و گوی تمدن‌ها را در سطح جهانی مطرح کرد شخص یا جریان دیگری بر سر کار بود، این احتمال وجود داشت که کشور سومی که مورد حمله قرار می گرد ایران باشد و یک تقابل بین ایران و آمریکا ایجاد می‌شد اما وجود شخص رئیس جمهوری اصلاحات و چهره کاریزماتیک وی در سطح جهانی در کنار سایر موارد با وجود اینکه دولت بوش ایران را در محور شرارت قرار داده بود، توانست ایران را از یک تقابل با آمریکا نجات بدهد.اما در دوران احمدی نژاد به بعد این مساله مشهودتر شد. با وجود اینکه در آمریکا یک رئیس جمهور دموکرات که دارای عقلانیت بیشتری بود بر سر کار آمده بود، به دلیل سیاست‌های این دولت، تمام سیاست خارجی آمریکا متوجه مهار ایران شد. در حالی که چین در سایه توجه دنیا به ایران در حال پیشرفت بود و دولت اوباما حساسیت خاصی نسبت به مهار چین نداشت، اما در دولت ترامپ علاوه بر مقابله با ایران سیاست مهار چین نیز سر لوحه سیاست خارجی آمریکا قرار گرفت. تحریم‌های اوباما در دوره دوم احمدی نژاد توانست رفته رفته به اقتصاد ایران ضربه زده و منجر به افزایش قیمت ارز و مسکن شود و نارضایتی‌ها از وی را افزایش دهد و به شکست اصولگرایان در انتخابات ۱۳۹۲ منجر شود. اتفاقی که دقیقاً هشت سال بعد توسط دولت دونالد ترامپ به شکست دولت روحانی و شکست اصلاح طلبان و میانه روها در انتخابات ۱۴۰۰ منجر شد.حال به دوران روحانی می‌رسیم. در چهار سال اول روحانی نیز مقارن شدن دولت روحانی با دولت اوباما به یک دوران سکون و عدم تورم در ایران منجر شد. ضمن اینکه می‌توان اضافه کرد که دولت روحانی نیز همزمان با دولت اوباما در حال مذاکره برای رفع تحریم‌ها بود و از اقبال بد روحانی بلافاصله بعد از انعقاد قرارداد برجام و به دلیل انتخاب ضعیف حزب دموکرات، ترامپ در آمریکا به قدرت رسید و پس از یک سال از برنامه اقدام جامع مشترک خارج شد و شدیدترین تحریم‌های تاریخ علیه ایران را وضع کرد که این مساله به شوروش های خیابانی در ۱۳۹۶ و ۱۳۹۸ در ایران منجر شد. یکی دیگر از تبعات آن شکست سنگین اصلاح طلبان در انتخابات مجلس در ۱۳۹۸ و پیروزی اصولگرایان بر انتخابات مجلس و پس از آن شکست سنگین اصلاح طلبان و اعتدال گرایان در انتخابات ۱۴۰۰ شد. حالا دولت روحانی که زمانی امید را بر دل مردم ایران زنده کرده بود با کارنامه شکست خورده‌ای در زمینه اقتصاد صحنه را ترک می‌گوید که می‌تواند گفت یکی از دلایل آن عدم اتکا به اقتصاد داخلی و اتکای بیش از حد به برجام و از همه مهمتر اقبال بد دولت روحانی در زمینه مقارن شدن با دولت ترامپ بوده است. این مساله را نیز می‌توان گفت که اگر دولت روحانی با ترامپ و تحریم‌ها و ویروس کوید ۱۹ مقارن نمی‌شد و با یک دولت عقلانی‌تری در ایالات متحده مقارن می‌شد چه بسا بخت اصلاح طلبان و میانه روها برای پیروزی در انتخابات ۱۴۰۰ بسیار بیشتر بود. همچنین می‌توان گفت که اگر روحانی و اصلاح طلبان در سال ۱۳۹۶ و قبل از تحریم شدن ایران عرصه را به اصولگرایان واگذار می‌کردند، اگر حوادث دوسال گذشته منجر به تقابل مستقیم ایران و آمریکا نشده بود، بازنده این دور از انتخابات اصولگرایان بودند و دوباره نیروهای اصلاح طلب و میانه رو بر سر کار آمده بودند. نکته‌ای که در نهایت می‌توان مطرح کرد؛ بطور سنتی سیاست ایران و آمریکا به شکلی قرار گرفته است که هر زمانی در ایران یک دولت اصلاح طلب یا میانه رو و یا نزدیک به اصلاح طلبان بر سر کار می‌آید در آمریکا یک دولت جمهوری خواه که فشار را بر ایران زیاد می‌کند بر سر کار می‌آید و هرگاه در آمریکا یک دولت دموکرات که مبنای مقابله با ایران را ندارد و یا کمتر از جمهوری خواه ها درصدد مهار ایران است بر سر کار می‌آید در ایران یک دولت نزدیک به اصولگرایان بر سرکار می‌آید که به ادامه تقابل و تاثیرگذاری منفی دو کشور بر هم منجر می‌شود. می‌توان اظهار کرد که مقابله ترامپ با ایران و تلاش وی برای مهار چین نمی‌توانسته بر یک دوره‌ای شدن ریاست جمهوری وی تأثیر گذار نباشد.اما دولت جدید ایران که به اصولگرایان نزدیک‌تر است نیز دو راه پیش رو دارد؛ راه اول ادامه راه دولت احمدی نژاد برای افزایش فشار بر مردم ایران است و راه دوم در پیش گرفتن یک مسیر عقلانی برای مواجه با روابط بین الملل ضمن حفظ آرمان‌های انقلاب اسلامی است که هزینه کمتری را بر دوش مردم ایران بگذارد. صرف نظر از اصولگرا بودن این دولت، دولت آقای رئیسی نیز می‌تواند با انتخاب افراد لایق در پست وزارت امور خارجه و پست‌های دیپلماتیک و حتی عوض نکردن ترکیب اصلی وزارت امور خارجه از وجود دولت بایدن برای رفع تحریم‌های ظالمانه علیه ایران استفاده کند و یک کارنامه مثبت در این زمینه از خود به یادگار بگذارد.

* دانشجوی ارشد مطالعات خاورمیانه دانشگاه علامه طباطبایی

یادداشت

لزوم اصلاح دخل و خرج دولت جدید

محمدعلیزاده

روزنامه نگار

بودجه کل کشور به زبان ساده، سند دخل و خرج کوتاه‌مدت دولت است. طبق ماده یک قانون محاسبات عمومی، بودجه کل کشور یک برنامه مالی یک ساله است که حاوی پیش‌بینی منابع و برآورد مصارف برای رسیدن به اهداف و سیاستها است. بودجه؛ پیوند بین سیاست‌های ملی، مخارج دولت و تحقق نتایج است. بنابراین مهمترین نکته در تدوین نظام بودجه‌ریزی وجود سازگاری بین بودجه و سیاست‌ها از یک سو، و مخارج با نتایج از سوی دیگر است.لایحه بودجه‌ای که دولت هر ساله در حوالی آذرماه به مجلس می‌برد، همواره در دل خود ایراداتی ساختاری داشته که تبعات منفی آن اقتصاد ملی را آزرده است. یکی از این‌اشکالات اساسی، وابستگی زیاد منابع بودجه به درآمدهای نفتی است که موجب شده در دوره‌های کاهش درآمدهای نفتی، کسری بودجه بوجود آید. همچنین هزینه‌های جاری بی‌سر و ته، به عنوان عامل فربه شدن بخش مصارف، کسری بودجه را به جزء لاینفک ارقام عملکرد بودجه تبدیل نموده است.اصولاً ما بودجه را به عنوان یک سند سیاست گذاری مالی می‌شناسیم و این را باید کنار سیاست گذاری در حوزه ارز، نفت، تجاری و حوزه پولی دید. اما متاسفانه بودجه در ایران به قدری صلب، پیچیده و غیرقابل انعطاف است که این خاصیت را از دست داده است.به تعبیر دیگر یک سند تحمیلی است که تحت هر شرایطی باید شاکله اصلی آن حفظ شود، چراکه بودجه برحسب دستگاه است و چه در اعتبارات هزینه‌ای و چه در اعتبارات درآمدی جایی برای مانور ندارد. سیاست مالی باید خاصیت ضدچرخه ای داشته باشد؛ یعنی در شرایط رکود باید به سمت انبساط مالی حرکت و متناسب با شرایط اقتصادی بودجه را منبسط یا منقبض کند اما این خاصیت در بودجه ایران وجود ندارد.نظام بودجه ریزی در سه بعد ساختار، فرایندها و زیرساخت‌ها می‌بایست از این قابلیت برخوردار باشد که سیاست‌های مالی دولت را به‌طور کارآمد طرح و آنها را به طور مستمر مورد ارزیابی قرار دهد.تجارب کشورهای مختلف در حال توسعه و نیز تجربه ایران، حکایت از آن دارد که تخریب نظام مالی از حوزه بودجه دولت، آغاز می‌شود و پس از طی سازوکارها و فرآیندهای پولی، به بن بست منتهی می‌شود. همین وضعیت در اقتصاد ایران در حال شکل گیری است. آسیب‌ها و تهدیدهای بودجه ریزی در ایران را می‌توان فهرست وار به شرح زیر خلاصه کرد:

– اتکاء به درآمد نفت و عدم توسعه نظام مالی متکی بر مالیاتها

همراهی بودجه با سیکلهای جهانی قیمت نفت و لذا ذاتی شدن تورم در اقتصاد ملی

انبساط بودجه‌ای همراه با افزایش قیمت نفت و عدم امکان انقباض بودجه در افت قیمت نفت

– گسترش و بزرگ شدن دولت و نهادهای دولتی و وابسته به دولت با افزایش قیمت نفت

– مبنا قرار گرفتن بخش بودجه جاری به لحاظ عدم تفکیک منابع در حوزه‌های عمرانی

– عدم لحاظ توانایی‌های درآمدی و ظرفیتهای بالقوه مناطق و استانها

– بی اعتنایی به تمرکز زدایی و متمرکز شدن اعتبارات به علت محدودیت شدید منابع

این مسائل و معضلات در اقتصاد ایران و ساختار بودجه سابقه دار است، اما در سالهای اخیر به جهت محدودیتهای بودجه‌ای و مشکلات ناشی از تحریم به شدت افزایش داشته است و متاسفانه ترتیبات مقابله با این تهدیدات؛ موضوعی است که مورد غفلت، واقع شده است. این رویه‌ها منجر به بی انضباطی مالی و با یک وقفه حوزه متغیرهای پولی را متأثر نموده است. به دلیل همین نقایص و ایرادات ساختاری است که رهبر معظم انقلاب در زمستان سال ۱۳۹۷، دستور فرمودند که ظرف چهار ماه آینده اصلاحاتی در ساختار کشور صورت بگیرد که ممکن است به اصلاح بودجه هم بینجامد. اصولاً اصلاح ساختار همانگونه که خود دولت و سازمان برنامه و بودجه ادعا دارند به معنای تقویت نهادی بودجه، هزینه‌کرد کارا، درآمدزایی پایدار، ثبات‌سازی اقتصاد کلان و توسعه پایدار می‌باشد که این موارد مستلزم شفافیت، حذف وابستگی به درآمدهای نفتی و واقعی شدن درآمدهای دولت می‌باشد که هیچ کدام از موارد فوق الذکر در قوانین بودجه سالهای گذشته انجام نشده است. بر این اساس، دولت سیزدهم باید با درنظر گرفتن چالش‌های ساختاری اقتصاد و پیامدهای تحریم‌های جدید و رویکرد نگاه به پتانسیل‌ها و ظرفیتهای درونی کشور؛ بودجه سال ۱۴۰۱ را به نحوی تنظیم کنند که تهدیدهای پیش‌رو را به فرصتی جهت اصلاح مشکلات ساختاری، افزایش تاب‌آوری اقتصاد ایران و دستیابی به اهداف و سیاستهای اقتصاد مقاومتی تبدیل نمایند.

| اقتصاد |
هفته نامه سراسری اقتصادی- اجتماعی
تدبیر تازه
www.tadbiretazenews.ir
چهارشنبه ۲۳ تیرماه ۱۴۰۰، سال هفتم، شماره ۲۲۷

نگاه روز

الگوی رشد سکه و دلا

جمال رزاقی
اقتصاددان

رشد قابل توجه قیمت دلار در هفته گذشته سبب شد تا سـکه‌بازان در موقعیت خرید قرار بگیرند و علیرغم ادامه روند نزولی اونس جهانی طلا، سـکه همسو با روند قیمتی دلار در روز چهارشنبه تا قیمت ۱۰ میلیون و ۸۵۰ هزار تومان صعود کرد. دلار نیز در ادامه هفته از مرز ۲۵ هزار تومان عبور کرد و در روز چهارشنبه تا نقطه ۲۵ هزار و ۲۵۰ تومان صعود کرد.

مشخص اسـت که همچنان عامل مسلط در تعیین مسیر قیمت‌ها در بازار عدم مشخص نشدن وضعیت مذاکرات برجام است و به نظر می‌رسد اختلاف جدی بین ایـران و آمریکا، موجب شـکل‌گیری انتظارات افزایش قیمتی در بازارها شـده اسـت. در واقع، خبر اعلامی توقف مذاکرات هسته‌ای تا زمان نامشخص، بازار دلار را در مسیر صعود و سکه‌بازان را در موقعیت خرید قرار داد. الگوی رشـد سـکه و دلار تا حدودی مشـابه هم بوده است اما پیش بینی می‌شود چنانچه اونس طـلا جهانی زیر قیمت هزار و ۸۰۰ دلار بماند و موج جدید کرونا در کشـور آغـاز گردد تقاضا برای سکه کاهش و در نتیجه قیمت آن نیز افت نماید. بازار در هفته گذشته با رشـد قابل توجه تقاضا مواجه بود و معامله‌گرانی که تا پیـش از انتخابات احتیاط را در دسـتور کار قرار داده بودند در صدد خرید ارز برآمدند. از طرف دیگر افزایش میزان تقاضا برای حواله درهم در حوالی محدوده ۶ هزار و ۹۰۰ تومان عامل دیگری در افزایش قیمت دلار در هفته اخیر بوده است. اما دور از ذهن است که قیمت دلار تحت تأثیر هیجانات بازار گیرد و تنها در صورت مشـخص شدن توافق برجام است که می‌توان انتظارات بالایی در افت قیمت این ارز را در نظر داشت. همچنین شیوع مجدد کرونا دلتا در سطح جهان و افزایش تعطیلی‌های وابسته به آن، به اونس جهانی طلا اجازه بالا رفتن قیمت را نخواهد داد. هفته گذشـته نیز حال و هوای تالار شیشـه‌ای باب دل سـرمایه‌گذاران بود و با رشد ۳.۶ درصدی و افزایش ارتفـاع حدود ۲ درصدی نماگر هم‌وزن برای دومین هفته متوالی شـاهد رشد میانگین قیمت بوده است. به همین دلیل سـرمایه گذاران بیشترین ورود سـرمایه به بازار بورس را در چند ماه اخیر رقم زدند. در دومین هفته متوالی رشد شاخص کل، ارزش سهام به بیش از ۱۲۵۰ هزار واحد رسید. عمده سرمایه‌هایی که طی دو هفته اخیر وارد تالار شیشه‌ای شدند سهام کوچک بود و در حال حاضر با بهبود روند معاملات و کاهش فشار فروش، اندکی از شدت تردیدها کاهش و سـهامداران در حال ورود به مجدد به بازار هستند. اما همچنان این بازار می‌تواند دستخوش سیاست‌های اقتصادی دولت جدید شود چنانچه دولت سیزدهم نیز بخواهـد رویکردهای مبتنی بـر نرخ‌گذاری و اعمال کنترل دسـتوری در جریان عرضه کالاها در دستور کار قرار دهـد علاوه بر ایجاد رانت و کاهش بازدهی بازار، می‌توان انتظار داشت بازار سهام به دلیل شکل گیری عدم اطمینان مجدد سرمایه گذاران، با ریزش مواجه شـود. انواع نفت خام هفته گذشـته با افت در حدود ۲ دلار در هر بشـکه آغاز کردند در طول هفته با رشد سـطح تقاضا و بهبود چشم‌انداز اقتصادی در پی گسترش واکسیناسیون، نفت‌خام آمریکا قیمت ۷۴ دلار خود را تثبیت نمود و با ۹ درصد رشـد، بیشترین بازدهی در ماه گذشـته را به ثبت رسـاند. نگرانی از گسترش کرونای دلتا در سطح جهان و کاهش سطح ذخایر نفت‌خام آمریکا، قیمت انـواع نفت را به دلیل کمبود عرضه در بازار افزایش داد. قیمت جهانی طلا هفته گذشته را کاهشی آغاز کرد و تقویت ارزش دلار، احتمال افزایش زودهنگام نرخ بهره و تعدیل بسته‌های محرک مالی باعث افت قیمت طلا بوده است. این در حالی اسـت که تا پیش از این معامله‌گران امیدوار به پایین ماندن نرخ بهره و احتمال ادامه فشارهای تورمی ناشی از اختصاص بسـته‌های محرک مالی بودند تا اونس قیمـت جهانی طلا افزایش یابـد. در صورت مطلوب نبودن آمار اشـتغال آمریـکا انتظار می‌رود سیاست‌های انبساطی و حمایتی پولی ادامه داشته باشد که این موضوع می‌تواند به رشـد تقاضای طلا منجر شـود. از طرف دیگر با افزایش شاخص جهانی دلار قیمت فلزات پایه به جز سـرب و روی کاهش یافتند. در هر صـورت آلومینیوم در پایان این هفته به مرز ۲ هزار و ۵۰۰ دلار رسید. نیکل همچنان در بالای کانال ۱۸ هزار و ۲۰۰ دلار در نوسان است. با توجه به اینکه رییس جمهور آمریکا خبر از نوسـازی زیرساخت‌های کشور را داده است احتمال آنکه قیمت فلزات اساسی با فرض ثابت ماندن سایر عوامل افزایش یابد، بالاست. رمز ارز بیت‌کوین هفته پرنوسانی را پشت سر گذاشته و با توقف فعالیت استخراج این ارز دیجیتالی در برخی از کشورها و ممنوعیت فعالیت صرافی‌های بزرگ در انگلیس و ژاپن قیمـت زیر کانال ۳۵ هزار دلار باقی ماند. چند ماهی است که دولت چین با سرکوب بازار ارز دیجیتـال بی ثباتی را بـرای بیت‌کوین رقم زده اسـت که به نظر می‌رساند با ادامه سیاست‌های پولی انبساطی افت قیمت بیت کوین ادامه دار باشد.

اعمال سیاست هایی که به ظاهر به دنبال تامین منافع مصرف کننده و تولید کننده است

اقتصاد زیر تیغ قیمت گذاری های دستوری

سیده زهرا محمودی
روزنامه نگار

گروه اقتصادی: شـیر در روزهای اخیر با افزایش قیمت مواجه شـد و در عین حال اعلام شد که قیمت لبنیات افزایش نخواهد داشـت؛ چنین تصمیمی نگرانی‌هایی در خصوص تکرار ماجرای شیر در بازار لبنیات به دنبال داشته است.

بیش از یک سال است که صنعت دامداری با مشکلات جدی روبه‌رو شده است؛ این مشکلات از کمبود نهاده آغاز شد و کم کم به مسـائل دیگر چون قاچاق نهاده و دام، کشتار دام‌های مولد و شیری نیز رسید. از جمله این مشکلات مساله خشکسالی بود که به کمبود نهاده اضافه و شرایط را برای دامداران بسیار سخت کرد.

البته مشکلات دامداران تنها در این موارد خلاصه نمی‌شـد؛ مساله از جایی حاد شد که نه نهاده بود، نـه علوفه، نه یارانه و با همه ایـن اوضاف دامداران با تحمل تمام این شرایط اجازه نداشتند کالای تولیدی خود را با قیمت مناسب و منطقی به فروش برسـانند و حدود هفت ماه بود که قیمت مصوب کالایی مثل شیر افزایش نداشت.

قیمت مصوب شـیر در حالی نزدیک به ۴ هزار و ۵۰۰ تومان بود که هزینه تمام‌شده بیـش از ۶ هـزار تومان عنوان می‌شـد و باز هـم با همه این اوصـاف دامداران شـرایط را تحمل می‌کردنـد و در نامه‌ها و درخواسـت‌های متعدد خواستار افزایش قیمت مصوب شیر بودند؛ اما نه تنها قیمت مصوب شـیر افزایش نیافت، بلکه در این میان، قیمت سبوس که یکی از مهم‌ترین نهاده‌های دامی است، افزایش یافت.

افزایش قیمت سـبوس، هزینه تمام‌شده شیر را به بیش از ۸ هزار تومان می‌رساند و تقریباً با چنین شرایطی تولید غیرممکن شـده بود که بالاخـره در روزهای اخیر قیمت مصوب شـیر افزایـش یافت و به ۶۴۰۰ تومان رسـید؛ البته این موضوع در حالی است که قیمت سبوس همچنان آزاد است. اما مسـاله دیگری در پی افزایش قیمت شـیر رخ داد، کـه نگرانی‌های را دوچندان کرده است.

■ شیر گران می‌شود؛ لبنیات نه!

همزمـان بـا افزایش قیمت شـیر، خبر دیگری منتشر شد که از بحرانی بزرگتر و جدی‌تر خبر می‌داد. در این خبر اعلام شده بود که قرار نیست با افزایش قیمت شیر، قیمت سایر لبنیات مثل کره و ماست گران شود و این گزاره معنایی جز تکرار اتفاقاتی که در بازار شیر افتاد ندارد.

مشـخص نیسـت دلیل اظهـار چنین ادعاهایی چیسـت؛ اما واضح اسـت که نهاده اصلی برای تولید سایر لبنیات، شیر است؛ یعنی سایر تولیدکنندگان برای تولید لبنیات باید شـیر خریداری کنند؛ حال چه طور قیمت شـیر افزایش می‌یابد و قیمت سایر لبنیات خیر؟

چنیـن تصمیمی بـه طور مسـتقیم به ضرر تولیدکننده بـوده و ضرر تولیدکننده نتیجـه‌ای جز نابودی تولیـد را به دنبال ندارد. در صورتی که قیمت سـایر لبنیات همگام با شیر افزایش نیابد، شاهد خواهیم بود کـه کارخانه‌های لبنیـات نیز مانند دامداری‌ها یک به یک تعطیل شوند؛ چرا که منطقی نیسـت تولیدکننده شیر را با قیمـت بالا خریداری و لبنیات را با قیمت پایین به فروش برساند.

■ قیمت‌گذاری دستوری؛ آفتی که به جان تولیدافتاد

مسـاله قیمت‌گذاری دستوری، منجلابی است که در سـال‌های اخیر اقتصاد ایران را فرا گرفته است. هر کالایی که تاکنون مشمول این سیاست شـد، به مشکلات جـدی برخورد و تولیـد در آن بـازار را به بن‌بست رسـاند. شـاید مشکل شیر درحال‌حاضر برای مدتی کوتاه حل شود، اما تا وقتی قیمت‌گذاری دستوری دست از سر اقتصاد کشور برندارد، وضعیت چند روز دیگر دوباره به همین شکل خواهد بود.

فارغ از این ماجرا، افزایش قیمت شـیر در عین عـدم افزایش قیمت سـایر لبنیات، پاس دادن مشـکلات بـه تولیدکنندگان لبنیات خواهد بود؛ این مسـاله که همگام با افزایش قیمـت نهاده‌های دامی قیمت شیر باید افزایش یابد و همگام با افزایش قیمت شـیر نیز قیمت لبنیات، موضوعی ساده است؛ اما مشخص نیست چرا دولت نمی‌خواهـد آن را بپذیرد و در تمام بازارها هم این سیاست غلط را پیاده می‌کند.شاید در ذهن سیاستگذاران، چنین سیاستی به نفع مصرف‌کننده و در راستای حمایت از مصرف‌کنندگان باشد؛ اما آنچه مشخص است که نه تنها این سیاست، تولیدکننده را به سـمت نابودی خواهد کشاند، بلکه از سـوی دیگر نیز کاهش تولید و کمبود کالاها، نتیجه‌ای جز افزایش قیمت و تورم نخواهد داشت. در واقع شاید به ظاهر هدف چنین سیاست‌هایی حمایت از مصرف‌کننده باشد اما این حمایت تنها برای مدتی کوتاه است و اثرات مخرب تورمی ناشی از این سیاسـت‌ها چند برابر بیشـتر از افزایش قیمت، به اقشـار ضعیف آسـیب خواهد زد.همچنین مسـاله نامشخص دیگر این است که این سیاسـت برای نخستین بار نیست در ایران مورد استفاده قرار می‌گیرد؛ بلکه سال‌های زیاد و تقریباً در تمام بازارها مورد اسـتفاده قرار گرفته و با شکسـت هم مواجه شـده است. پس دلیل اصرار و پیاده‌سازی آن در بازارهای مختلف و ضرر و زیان تولیدکننده و باز کردن پای تورم به سفره مصرف‌کننده چیست؟

۱.۳ میلیون تن کالای اساسی روی آب شناور است

واردات در برزخ بی اعتمادی

گروه اقتصادی: با وجود تمامی مصوبات و دسـتورالعمل‌ها برای تسریع ترخیص کالاهای اساسی، همچنان روند رو به رشد دپوی کالا در گمرک و بنادر ادامه دارد؛ به طوری که در حال حاضر حداقل ۱.۳ میلیون تن کالای اساسی در شناورها روی آب مانده و حتی امکان تخلیه ندارد؛ جریانی که عمدتاً از عدم تأمین ارز نشات می‌گیرد آن هم در شرایطی که اتفاقات عجیبی در چرخه ارز واردات در حال رخ دادن است.

حداقل سه سالی می‌شود که حوزه تجارت، در فواصل کوتاه شـاهد برگزاری جلسـات و صدور مصوباتی جهت تسهیل ترخیص کالا است که اغلب به تأیید و دستور مستقیم رئیس جمهور می‌رسد و گرچه در مواردی موجب تسهیل ترخیص کالاهای اساسی از گمرک و بنادر شده ولی همچنان اظهارات مسئولان مربوطه به ویژه در گمرک و همچنین آمار رسمی بنادر نشان دهنده چالش‌های بسیاری است.

■ روند افزایشی دپوی کالا با وجود دستور رئیس جمهور برای ترخیص‌فوری

آخرین گزارش از وضعیت کالاهای اساسی موجود در گمرک و بنادر طی ماه جاری نشان داده بود که بیش از ۶.۸ میلیون تن کالای اساسی شامل موجودی و یا آنچه که در شناورها به بنادر رسیده و در حال تخلیه و یا منتظر در لنگرگاه هستند، وجود دارد و این در شـرایطی اسـت که با مصوباتی که در همین فاصله صادر شـده، میزان دپو کالاهای اساسـی از حدود ۵.۲ میلیون تن در اردیبهشت ماه امسال تا کنون روند افزایشی طی کرده است.

اما آنچـه که در رابطه بـا دلایل اصلی ایـن افزایش دپو کالاهای اساسی وجود دارد در اهم آن تأمین ارز قرار گرفته است و بارها این موضوع محل اختلاف دستگاه‌های ذیربط در امر تجارت از جمله گمرک، بانک مرکزی و وزارت صمت بوده است.

■ ۱.۳ میلیون تن کالا روی آب

طبق تازه‌ترین اعلام ارونقی –معاون فنی گمرک ایران– در حال حاضر از مجموع کالاهایی که به بنادر رسـیده حداقل ۱.۳ میلیون تن آن در شـناورها باقی مانده و امکان تخلیه هم حتی ندارد، دلیل به این برمی گردد که تأمین ارز صورت نگرفته و اسناد خرید به دست خریدار نرسیده تا بتواند کالای خود را تخلیه کند.این در حالی است که مجموع این کالاهای اساسـی تماماً با ارز ۴۲۰۰ تومان باید تأمین ارز شـود و بعد از آن با ورود ارز به حسـاب فروشنده، اسناد خرید به دست صاحب کالا برسد تا بتواند آن را به گمرک اظهار کند.

حتی دولتی‌ها هم اعتمادی به ترخیص درصدی ندارند

اما از سـوی دیگر برخی واردکنندگان با اعتبار خود کالا را خریداری کرده و اسناد مالکیت هم در اختیار دارند و کالا به بنادر رسـیده و در شرایطی که می‌توانند به صورت درصدی کالا را ترخیص و بعداً تأمین ارز از سـوی بانک انجام شود این اعتماد را به سیستم دولتی ندارند که بیایند کالای خود را از گمرک ترخیص و با نرخ مصوب در بازار بفروشند ولی در آینده با عدم تأمین ارز از سوی دولت مواجه شوند.

این موضوع البته فقط خاص بخش‌های خصوصی نیست و آن طور که معاون فنی گمرک می‌گوید حتی شـرکت‌های دولتی هم در ترخیص با این بی اعتمادی مواجه هسـتند به خصوص در شرایط فعلی که دولت در آستانه تغییر قرار داشته و برنامه پیش رو در این رابطه مشخص نیست.

■ یک‌بار خریدار به فروشنده ارز می‌دهد، یک‌بار بانک!

اما این بخش از جریان تأمیـن ارز را کنار بگذاریم موضوع دیگر به اتفاق عجیبی در زمینه تأمین ارز واردات رخ می‌دهد، بر می‌گردد.از سال ۱۳۹۷ بود که با تغییر سیاست‌های دولت برای تأمیـن ارز واردات، ارز ۴۲۰۰ تومان تعیین شـد و در ادامه با محدود شدن ارز ترجیحی به چند قلم کالای اساسی، سـامانه نیما راه اندازی تا تمامی تأمین ارز در این سـامانه بین واردکننده و صادرکننده با نظارت بانک مرکزی صورت بگیرد. اعـلام معاون فنی گمرک از این حکایت دارد که در برخی موارد وقتی واردکننده کالای خود را خریداری می‌کند اغلب نسبت به تأمین ارز آن و پرداخت به فروشنده از کانال صرافی اقدام کرده و ارز را به حساب آن جهت دریافت کالا واریز می‌کند.

اما ماجرا اینجاسـت که بانک مرکزی این تأمین ارز را قبول نـدارد و واردکننده را مجبـور می‌کند که در صف نیما برای تخصیص و تأمین ارز قرار بگیرد.

در این حالت در کنار زمانی که صرف تأمین ارز در سامانه نیما می‌شود، مجدداً ارز نیمایی به حساب فروشنده واریز می‌شود، به عبارتی دو بار ارز به حسـاب فروشنده می‌رود؛ یک بار از سوی واردکننده و بار دیگر از سوی بانک عامل.

این دوباره کاری در حالی رخ می‌دهد که به گفته ارونقی، از سویی موجب تضییع حق یک نفر دیگر که می‌تواند در سامانه نیما تأمین ارز کند می‌شـود و یا بر تأمین ارز اثر بگذارد و از سویی دیگر روی خوشی مقابل فروشندگان خارجی ندارد. در این شرایط خریدار مجبور است از ارزی که پیش‌تر به حساب فروشنده واریز کرده بود برای خریدهای بعدی استفاده کند.

در مجموع آنچه که در چرخـه واردات به ویژه در حوزه ارز در چند سال اخیر اتفاق افتاده بارها مورد نقد واردکنندگان و سایر تجار بوده است و حتی با وجود دستورات صریح رئیس جمهور برای تأمین ارز و ورود کالای اساسی، اعلام گمرک از ایـن حکایت دارد که همچنان یکی از معضلات پیش رو ترخیص کالا، تأمین ارز و صـدور کد رهگیری بانک برای ترخیص ۹۰ درصدی اسـت که بانک مرکزی چندان با آن همراهی نمی‌کند.

۱۰ کشتی برنج در راه ایران؛ واردکنندگان مردد شدند!

در حالـی از ابتدای مردادمـاه ممنوعیت فصلـی واردات برنج اعمال می‌شـود که نزدیک به ۱۰ کشـتی حامل برنج از مبدا بارگیری شـده اما رسـیدن اغلب آنها به بنادر بعد از ممنوعیت خواهد بود و امکان ترخیص نخواهد داشت، مسئولان گمرک پیشـنهاد کردند که جهت تامین برنج و ورود آن به کشـور، ممنوعیت فصلی یک ماه به تاخیر بیافتد.

براسـاس مندرجات ذیل یادداشت های کتاب مقررات صادرات و واردات، هرسال جهت حمایت از محصول داخل، از ابتدای مـرداد تا پایان آبان ماه، ممنوعیت فصلی واردات برنـج اعمال و بعد از چهار ماه لغو می‌شـود، در این فاصلـه ترخیص آن از گمرک ممنوع است.

■ شرط واردات برنج در زمان ممنوعیت فصلی

برای سـال جاری نیز ممنوعیت واردات برنج از ابتدای مردادماه پیش بینی شده و در دسـتور کار قرار خواهد گرفت؛ هرچند که پیش از این درخواسـت‌هایی به ویژه از سوی انجمن وارد کنندگان برنج جهت عدم اعمال ممنوعیت واردات برای امسال وجود داشت و حتی در جلسه ستاد تنظیم بازار لغو ممنوعیت برای سال جاری مورد بررسی قرار گرفته بود.

در هر صورت طبق آنچه که اخیرا قبادی– معاون بازرگانی داخلی وزارت صمت– به دستگاه های ذیربط از جمله گمرک اعلام کـرد تصریح بر این موضوع داشـت که ممنوعیت واردات برنج در سـال جاری از ابتدای مردادمـاه تا پایان آبان ماه، اعمال می‌شـود اما تاکید بر این بـود که برای حمایت از مصرف کننده، امکان ترخیص بـرای محموله‌های وارداتـی برنج که تا قبل از ۳۱ تیرماه به بنادر رسـیده و دارای اعلامیه ورود و یا قبض انبار می باشـند به شرط این‌که ثبت سفارش داشته باشند، فراهم شود.

بنابراین در زمان چهـار ماهه ممنوعیت فصلی واردات برنج، آن بخشی که قبل از اعمال ممنوعیت، دارای اعلامیه ورود بوده و یا قبض انبار شده باشد، امکان ترخیص دارد.

بازتاب

عدم رعایت مصوبه افزایش ۲۵ درصدی اجاره بها

با شروع فصل جا به جایی اجاره نشین‌ها قیمت مسکن به خصوص در تهران علاوه بر افزایش ۲۵ درصدی، افزایش خودسرانه داشته است. گزارش‌ها از شهر تهران نشـان می‌دهد در مواردی نرخ اجاره در قراردادهای تمدید بین ۵۰ تا ۷۰ درصد و حتی ۱۰۰ درصد افزایش یافته است. با شروع تابستان، نرخ‌ها به تدریج در بازار اجاره شهر تهران افزایش یافته و گزارش‌های میدانی نشان می‌دهد تعیین سقف ۲۵ درصد برای قراردادها نتوانسـته سد محکمی در برابر جهش قیمت‌ها باشد. گرانی‌های بازار اجاره تهران در سال جاری بسیاری از مستاجران را مستأصل کرده است. از یک طرف دولت اعلام کرده صاحبخانه‌ها نباید بیش از ۲۵ درصد نرخ اجاره را بالا ببرند و از طرف دیگر گزارش‌های میدانی از رقمهایی فراتر از نرخهای دسـتوری حکایت دارد. کارشناسان هم معتقدند این نوع سرکوب قیمتی فقط منجر به رشـد پرونده‌های مالک و مستأجری در قوه قضاییه می‌شـود و نمی‌تواند تأثیر چندانی در کنترل بازار اجاره داشته باشد؛ چرا که تقریباً کل این بازار در دست بخش خصوصی قرار دارد و از اختیار دولت خارج است.اگرچه ستاد ملی کرونا برای کمک به مستاجران، حداکثر نرخ مجاز افزایـش اجاره بها در تهران را ۲۵ درصد اعلام کرده، گزارش بانک مرکزی در خردادماه ۱۴۰۰ رشـد ۳۴ درصدی نرخها را نشان می‌دهد. در کل کشور نیز اجاره بها نسبت به خرداد سال قبل ۳۶.۷ درصد رشد داشته و این در حالی است که سقف مجاز برای قراردادهای تمدید در کلانشهرها ۲۰ درصد و در دیگر شهرها ۱۵ درصد تعیین شد.گزارش‌های میدانی از شهر تهران نشان می‌دهد در مواردی نرخ اجاره در قراردادهـای تمدید بین ۵۰ تا ۷۰ درصد و حتی ۱۰۰ درصد افزایش یافته است.

افزایش مدت بازپرداخت وام مسکن ملی به ۲۰ سال

در شـرایطی که تا پیش از این مهلت بازپرداخت وام مسـکن ملی ۱۲ سال بود، بر اساس اعلام وزیر راه و شهرسازی به ۲۰ سال افزایش یافت؛ او همچنین بیان کرد به رئیسی، رییس جمهور منتخب دوره سیزدهم گفته که شـرایط فنی، اجرایی و نیروی انسانی برای ساخت سالیانه یک میلیون واحد مسکونی فراهم است. همزمان با افزایش سـقف تسهیلات طرح اقدام ملی مسکن از ۱۰۰ به ۲۵۰ میلیون تومان، مدت بازپرداخت این وام هم از ۱۲ به ۲۰ سـال افزایش پیدا کرد. این تغییرات در آیین‌نامه اجرایی طرح اقدام ملی مسـکن مصوب ۲۳ خرداد ۱۴۰۰ هیـات وزیران انجام و ۲۵ خردادماه به وزارت راه و شهرسازی ابلاغ شده است. محمد اسلامی ـ وزیر راه و شهرسازی ـ با اعلام این خبر گفته است: تسهیلاتی که در این طرح پیش‌بینی شده به سازنده پرداخت می‌شود. میزان این تسهیلات تا سـال پیش ۱۰۰ میلیون تومان بود که امسـال با تصویب در شـورای پول و اعتبار، موفق شدیم مقدار آن را به ۲۵۰ میلیون تومان برسانیم. اگر هزینه ساخت هر واحد مسـکونی ۴۰۰ میلیون تومان باشد، تا سال پیش این تسـهیلات حدود یک چهارم هزینه ساخت مسکن را پوشـش می‌داد، اما امسال این پوشش به حدود ۶۰ درصد رسـیده است و این یک توان‌افزایی قابل ملاحظه برای مردم در شرایط تورمی است. باید توجه داشـت که دوره بازپرداخت این وام ۲۰ سـاله اسـت و دوران سـاخت هم در آن لحاظ شده است. بنابراین هرچه ساخت واحدهای زودتر به اتمام برسد، متقاضیان بهره بیشتری از این تسهیلات خواهند برد. اسـلامی در خصوص طرح ابراهیم رئیسی ـ رئیس جمهور ـ منتخب برای احداث سـالیانه یک میلیون مسکن گفت: در جلسه‌ای به ایشان گفتم که سازوکار مهندسی و فنی و اجرایی و مصالح و نیروی کار برای این که در کشـور سـالانه یک میلیون مسکن تولید شود فراهم است، اما نکته حائز اهمیتی که وجود دارد توانمندسازی مردم و ایجاد شرایط برای مردم است تا استطاعت خرید داشته باشند و بتوانند، بخرند. بنابراین لازم است با سازوکارهایی قدرت خرید مسکن توسط مردم افزایش یابد.

جامعه
هفته نامه سراسری اقتصادی- اجتماعی
تدبیر تازه
www.tadbiretazenews.ir
چهارشنبه ۲۳ تیرماه ۱۴۰۰، سال هفتم، شماره ۲۲۷

خبرخوان

فروش واکسن کرونا در اینستاگرام

رئیس پلیس فتا تهران بزرگ فردی که در اینستاگرام اقدام به فروش واکسن کرونا می‌کرد را دستگیر کرد.

سرهنگ داود معظمی گودرزی رئیس پلیس فتا تهران بزرگ اظهار کرد: شهروندی به پلیس فتا مراجعه کرد و گفت از ترس ابتلا به ویروس کرونا، در فضای مجازی برای خرید واکسن جستجو و یک صفحه اینستاگرامی که مدعی فروش واکسن‌های کرونا با شرایط ویژه بود را مشاهده کردم و به ادمین پیام دادم پس از لحظاتی پاسخ من را داد و گفت تنها چند دقیقه زمان برای خرید باقی مانده است که بنده سریعا مبلغ اعلامی را واریز کردم و ساعاتی بعد واکسن را تحویل گرفتم، اما زمانی که برای تزریق به یکی از دوستان خود که پزشک بوده مراجعه کردم متوجه شدم واکسن تقلبی است. وی افزود: بررسی موضوع در اختیار کارشناسان پلیس فتا قرار گرفت و آنها تحقیقات خود را در این خصوص آغاز کردند و مشخص شد، متهم با ایجاد یک صفحه اینستاگرامی در فضای مجازی و سوءاستفاده از تصاویر آرشیوی تزریق واکسن اقدام به فروش داروهای غیرقابل استفاده تحت عنوان واکسن کرونا به کاربران شبکه‌های اجتماعی می‌کند. رئیس پلیس فتا گفت: با شناسایی هویت واقعی متهم و مخفیگاه وی در یکی از مناطق شمالی تهران، با هماهنگی‌های قضایی متهم در مخفیگاهش دستگیر و بیش از ۳۵ عدد واکسن تقلبی کرونا از این مکان کشف شد.

تصویب طرح «حذف غربالگری جنین» در مجلس

گویا حذف اجباری غربالگری جنین در مجلس تصویب شده و اکنون در انتظار تأیید شورای نگهبان است.طرحی که بررسی آن پیش از این از سوی رئیس کمیسیون بهداشت مجلس تکذیب شده بود. اما حالا به نظر می‌رسد مجلس پنهانی این طرح را تصویب کرده است.زهره سادات لاجوردی، عضو کمیسیون فرهنگی مجلس در یک برنامه تلویزیونی گفت: «در طرح جوانی جمعیت و حمایت از خانواده که در مجلس تصویب شده، اجبار مادران به غربال‌گری برداشته شده است. او می‌گوید این طرح اکنون در دست شورای نگهبان است و دیگر مادران مجبور نیستند غربالگری را انجام دهند.»

اعمال «فوق العاده ویژه معلمان» از اول فروردین ۱۴۰۰

رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور در نامه‌ای به وزیر آموزش و پرورش، اعمال فوق العاده ویژه معلمان کشور به میزان حداقل ۲۱ درصد و حداکثر ۲۷ درصد از ابتدای فروردین ماه را بلامانع دانست.

ضرایب جدید فوق‌العاده ویژه معلمان از سوی محمدباقر نوبخت؛ رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور به محسن حاجی میرزایی؛ وزیر آموزش و پرورش ابلاغ شد.

بر این اساس، ضرایب جدید فوق العاده ویژه معلمان برای مشمولین طرح طبقه بندی مشاغل معلمان کشور، به میزان حداقل ۲۱ درصد و حداکثر ۲۷ درصدی از یکم فروردین ۱۴۰۰ به شرح زیر، قابل اجراست است:

ـ فوق العاده ویژه معلمان در بدو استخدام ۲۱ درصد، در طبقه بندی مقدماتی، پایه، ارشد ضریب ۲۱ درصد، خبره ضریب ۲۴ درصد و عالی ضریب ۲۷ درصد محاسبه و در احکام حقوقی فرهنگیان اعمال می شود.

انحراف چند هزار میلیاردی در تسهیلات «حمایت از تولید»

«فروشگاه‌های زنجیره‌ای» به نام کارگران به کام واردکنندگان

پیام عابدی
روزنامه نگار

در اینکه قوانین حمایت از تولید بتوانند در مقابل ساز و کار چند لایه جابجایی ثروت، از کارگران و تولیدکنندگان حمایت کند، تردیدهای جدی وجود دارد. به نظر می‌رسد که چنگ انداختن به نام کارگر و واژه‌سازی با دغدغه‌های او، بهترین ساز و کار برای مشروعیت بخشیدن به فنِ دخل و تصرف و انحصاری ساختن ثروت، در دست ۲۵۰ هزار میلیاردرِ نورچشمی است. «حمایت از تولید؛ شعار تا عمل» به نظر می‌رسد این عنوان، در میان عناوین همایش‌های دهان پرکن گرامیداشتِ «تولید؛ پشتیبانی‌ها، مانع‌زدایی‌ها» از قلم افتاده است. این روزها خیلی کم می‌بینیم که حمایت از تولید و اشتغال کارگران از شعار فراتر رود؛ نشانه‌ای از اینکه «تولید» به دلیل بازدهی پایین اقتصادی، دغدغه‌مندانِ شعارزده را به سوی خود جذب نمی‌کند؛ البته هیچ اداره دولتی یا بانکی را پیدا نمی‌کنید که در ارتباط با نوع فعالیت‌هایشان، حمایت از تولید و «آزاد کردن زنجیرها از دست و پای تولید» را با نصب بنرهای رنگارنگ و در چشم زن، به رخ عابران نکشند. به احتمال فراوان روسای این ادارت در سربرگِ «تولید؛ پشتیبانی‌ها، مانع‌زدایی‌ها» ده‌ها ابلاغیه در این مورد به بخش‌های تابعه خود ارسال کرده‌اند تا بتوانند در انتهای سال ۱۴۰۰، فهرستی بلندبالا را از عملکرد خود، در مقابل دوربین‌ها رونمایی کنند. اگر از تبلیغات فراتر برویم، با انبوه کارگاه‌های کوچک و متوسط و کارگران و کارفرمایان درمانده‌ای مواجه می‌شویم که از این ابلاغیه‌ها جزء نام چندتایشان چیزی نشنیده‌اند. هزاران کارگاه که تعداد زیادی از آن‌ها دست به دامان ستادهای استانی «کارگروه تسهیل، و رفع موانع تولید» شده‌اند، با چنین وضعیتی مواجه هستند. به نظر می‌رسد که حمایتِ کاغذی، همایشی و نمایشی از تولید، خود به مانع یا به قول تبلیغات‌چی‌ها، «زنجیر به پای تولید» تبدیل شده است. بدین ترتیب به جای اینکه با کم کردن بوروکراسی اداری، که هدف نهایی شعار تولید؛ پشتیبانی‌ها، مانع‌زدایی‌ها است، زمینهٔ تأمین مالی و متصل شدن کسب و کارها به بازارهای مطمئن و پایدار را فراهم کنند، به اعتبار فن نخ نما شدهٔ ابلاغیه‌سازی، تورم ابلاغیه ایجاد کرده‌اند؛ البته نباید برخی همکاری‌های کارگروه تسهیل، و رفع موانع تولید را با کارگاه‌ها از قلم انداخت؛ همکاری‌هایی که توانستند از طریق صدور دستور پرداخت تسهیلات (تسهیلات تکلیفی)، موقتاً موتور برخی از خطوط تولید را روشن کنند اما راه انداختن کلینیک‌های صحرایی، صدور دستورهای اداری و برگزاری نمایش‌های سازمانی، از، از میان رفتن ثبات شغلی کارگران و تخته شدن درهای کارخانه‌جات جلوگیری نمی‌کنند. در نتیجه با متورم ساختن قوانین و سنگین کردن بار گفتمانی، نمی‌توان از سقوط کارگاه‌های جوان و حتی قدیمی که توان بازاریابی، خرید مواد اولیه، رقابت و نیازسنجی مشتریان را از دست داده‌اند، جلوگیری کرد. نباید فراموش کرد که «رفتارهای نمایشی» مشوق بی‌انضباطی و قطع ارتباط تولید با فضای واقعی اقتصاد هستند؛ به همین دلیل کمکِ مبتنی بر نیازسنجی به جای تزریق هدرمندانهٔ منابع که عاری از هرگونه فنون مسئله‌یابی است، باید در دستور کار قرار گیرد.

■ «زنده باد کارگر» از دهانشان نمی‌افتد

در کل بدون عارضه‌یابی از دلایل فرار سرمایه از تولید، عدم درک تبعات پافشاری بر تولید مجموعه‌ای از کالاها که امکان رقابت‌پذیری با نمونه‌های خارجی را ندارد و با حمایت نکردن بازارهای عرضه محصولات از تولیدکنندگان، نمی‌توان از بیکاری کارگران و پایین آمدن سرانهٔ درآمد آن‌ها عارضه‌یابی کرد؛ اما چه می‌شود که به یک باره بسیاری از دستگاه‌های اداری، توزیع‌کنندگان زنجیره‌ای و شهرداری‌ها، پس از اعلام شعار سال جدید، عکس کارگران را بر دیوارهای اماکن و تابلوهای اعلانات شهری نصب می‌کنند و شعار «زنده باد کارگر» از دهانشان نمی‌افتد؟ در این سال‌ها، حمایت از اشتغال کارگر و نه رفاه وی که مولفه‌ای کلیدی در اقتصادهایی با «تولید ناخالص داخلی» بالا، رشد مستمر و تورم پایین است، به شعار دستگاه‌ها و نهادهایی تبدیل شده که سیستم مالی کشور را با تأسیس بانک و مؤسسات مالی و اعتباری به دست گرفته‌اند و هزاران میلیارد تومان پول را در قالب تسهیلات ارزی و ریالی برای تشویق «حامی‌پروری» میان ذی‌نفعان توزیع می‌کنند. دلیل شکل گرفتن چنین ساز و کاری را می‌توان در میانگین رشد اقتصادی نزدیک به صفر و منفی شدن نرخ تشکیل سرمایه جستجو کرد. در نتیجه جابجایی سرمایه جای تولید سرمایه را گرفته است. اینکه می‌شنویم ایران ۲۵۰ هزار میلیاردر دارد و میانگین رشد تعداد میلیاردرهایش بیش از ۳ برابر میانگین جهانی است و از این لحاظ در رتبه چهاردهم جهان قرار دارد، به دلیل توزیع تهاجمی رانت است که البته به نام حمایت از کارگر مفلوک ایرانی و تولیدکنندهٔ بی‌نوای کارگاه‌های کوچک تمام می‌شود. در چارچوب این ساز و کار مالی ویرانگر، علاوه بر اینکه تعداد زیادی بانک و موسسه مالی و اعتباری به عنوان موتور جابجایی سرمایه، به اعتبار تغییر کاربری رستوران‌ها، شیرینی فروشی‌ها، میوه فروشی‌ها و سبزی‌فروشی‌ها در هر کوی و برزن سبز شده‌اند، هزاران فروشگاه زنجیره‌ای در قالب «هایپرمارکت» به وجود آمده‌اند. در نتیجه بافت شهریِ شهرهای ایران، بدون این دو عنصر رانتی، قابلیت‌های نمایشی خود را از دست می‌دهد.

■ رانتجویی فروشگاه‌ها به نام حمایت از کارگر

در دههٔ ۷۰.۸۰ و حتی تا اوایل دهه ۹۰ برای دسترسی به شعب فروشگاه‌های بزرگ باید مسافت زیادی را می‌پیمودید اما امروز در هر محله در کنار مؤسسات مالی و اعتباری یا کمی آنسوتر شعب فروشگاه‌های زنجیره‌ای را هم می‌بینند. ظاهرِ شکل‌گیری فروشگاه‌های زنجیره‌ای در هر محله، حمایت از کارگران و اشتغال است. مدیران ارشد شعب مرکزی این فروشگاه‌ها، همواره در نشست‌های خبری افتخار ایجاد اشتغال برای هزاران نفر را به صورت مستقیم و میلیون کارگر را به صورت غیرمستقیم به سینه می‌زنند. آن‌ها ادعا دارند که محصولات بیشتر کارخانه‌ها و تولیدکنندگان کشور را به اشکال مختلف و با تخفیف‌های متنوع به مصرف‌کنندگان عرضه می‌کنند. از ظاهر امر برمی‌آید که بخش توزیع در دست نورچشمی‌هاست؛ نورچشمی‌هایی که در قالب هلدینگ‌ها، علاوه بر فروشگاه، کارخانه، مجتمع کشت و صنعت، موسسه خیریه حمایت از کودکان کار و زنان بی‌سرپرست، کسب و کارهای روستایی، موسسه گردشگری، موسسه آموزشی، شرکت انبوه‌سازی و شرکت سرمایه‌گذاری هم راه‌انداخته‌اند. همین‌ها در یک هم پیوندی با بخش مالی و در چارچوب محقق ساختن اقسام ابلاغیه‌ها و قوانین پشتیبانی از تولید، میلیاردها تومان منابع بانکی را در قالب تسهیلات کم بهره، برای حمایت از تولید دریافت می‌کنند.

■ سوق دادن مشتریان به سمت خرید تلفن همراه

مدیران برخی از این فروشگاه‌ها که وابسته به نهادهای مختلف هم هستند؛ نهادهایی که بعضاً بانکدار هم هستند و در دیگر امور اقتصادی هم دستی دارند، با استفاده از این منابع کارت‌های مشتریان خود را از محل تسهیلات حمایت از تولید تا سقف مشخصی شارژ می‌کنند؛ در ازای اینکه صرفاً تولیدات داخلی را عرضه کنند و تنها برای تحقق شعار سال، گام بردارند اما آرام آرام با قراردادهایی که با نمایندگی شرکت‌های خارجی و بطور مشخص، تولیدکنندگان مطرح تلفن‌های همراه در جهان، می‌بندند، مشتریان خود را به جای خرید کالاهای تولید داخل به سمت خرید تلفن همراه سوق می‌دهند. یکی از تولیدکنندگان طرف قرارداد به یکی از این فروشگاه‌های زنجیره‌ای مطرح در این مورد، می‌گوید: «شرکت ما از سال‌ها پیش با یکی از این فروشگاه‌ها که وابسته به یکی از نهادهای ثروتمند کشور است، وارد همکاری شد. به همین دلیل تعداد کارگران خود را افزایش دادیم و به ده‌ها تن رساندیم. محصول ما چند سال در شعب این فروشگاه عرضه شد اما در سال‌های اخیر شاهد تغییر سیاست‌های این فروشگاه هستیم. مدیران ارشد این فروشگاه، تسهیلات چند ده میلیونی که منابع آن را در قالب تسهیلات چند هزار میلیاردی از محل منابع «حمایت از تولید» در اختیار گرفته‌اند، در کارت خرید مشتریان خود شارژ می‌کنند. از آنجا که واردکنندگان تلفن همراه که با آن‌ها قرارداد دارند، محصولات خود را به زیر قیمت بازار عرضه می‌کنند، مشتریان عضو این نهاد هم از فروشگاه‌های آن، تلفن همراه می‌خرند.» این تولیدکننده افزود: «یکی از شعب بزرگ این فروشگاه، در یک روز حدود ۴۰۰ میلیون تومان موبایل فروخت؛ در حالی که تعداد زیادی از این مشتریان تسهیلات حمایت از تولید را خرج خرید چند موبایل خارجی می‌کنند و بعد به دلیل اختلاف قیمت با بازار، آن‌ها را می‌فروشند و چند میلیون تومان بر روی هر تلفن همراه سود می‌کنند. اینگونه به جای اینکه تسهیلات بانکی خرج حمایت از محصولات تولیدکنندگان داخلی شود به جیب شرکت‌های خارجی می‌رود. این سیاست موجب شده که ما به عنوان تولیدکننده تصمیم به اخراج کارگران خود بگیریم. با توجه به کاهش ۷۰ درصدی فروش خود نسبت به مدت مشابه در سال قبل، امکان پرداخت دستمزدهای کارگران خود را نداریم؛ در حالی که بیشترین این کارگران از اقشار محروم جامعه هستند و به نان شب خود محتاجند. این در شرایطی است که شرکت ما به نیت افزایش فروش، تعداد کارگرانش را افزایش داد اما حالا این فروشگاه فروش تلفن همراه را ترجیح می‌دهد.»وی با بیان اینکه چندین تولیدکننده بزرگ و کوچک با این فروشگاه طرف قرارداد هستند، افزود: «این رفتار تمامی این تولیدکنندگان را متضرر ساخته است؛ در حالی که چشم اُمید ما به قراردادمان و استفاده غیرمستقیم از تسهیلات حمایتی بود. ظاهراً این فروشگاه قصد تغییر رویه خود را ندارد و به سود عرضه تلفن همراه به قیمت پایین‌تر از بازار چشم دوخته است؛ در حالی که روزی که طرف قرارداد شدیم وانمود می‌کرد که تنها دغدغه حمایت از تولید و معیشت کارگران را دارد! اگر قرار بود که به نحوی عمل کنند که تولیدکننده زیان ببیند، باید از همان ابتدا تکلیف ما را روشن می‌کرد؛ نه اینکه پای موبایل‌های وارداتی را به فروشگاه خود باز کند و تسهیلات بانکی را منحرف سازد.»

دانشمندان از رکوردهای دمایی از خاورمیانه تا آمریکا متعجب شده اند

گنبد حرارتی و نگرانی از جهنم سوزان

نیوصدر
روزنامه نگار

مناطق زیادی در نیم کره شمالی درگیر با گرمای شدید هستند، محققان علت اصلی این موضوع را «گنبد حرارتی» می‌دانند و به شدت نگران آینده هستند. تابستان امسال، کره‌زمین به معنای واقعی کلمه به جهنم تبدیل شده است. رکوردهای دمایی از خاورمیانه تا آمریکا شکسته شده‌اند، جنگل‌ها یکی یکی در آتش سوخته‌اند و زندگی صدها انسان به خاطر شدت گرما به پایان رسیده‌اند. چند هفته گذشته از نظر گرما اتفاقات استثنایی و ترسناکی در دنیا رخ داد؛ از کانادای سرد تا کویت گرم، دماسنج‌ها همه اعدادی نزدیک یا بالای ۵۰درجه سلیسیوس را نشان دادند و امواج گرمایی مرگباری مهمان ناخوانده قاره‌های آسیا و آمریکا در نیم کره شمالی زمین بودند و دمای هوا در بخش‌های از اروپا هم به شکل غیرقابل انتظاری زیاد شد.متخصصان هواشناسی علت این گرمای جهنمی را پدیده‌ای را به اسم «گنبد حرارتی» می‌دانند، البته که بدون تاثیر فعالیت‌های انسانی و تغییراقلیم، شدت گرما هم تا این حد نبود.

■ کانادا؛ رکورد ۴۹.۶درجه‌ای و مرگ صدها نفر

کانادا یکی از کشورهایی است که به شدت اسیر گنبد حرارتی شده است، به طوری که در ۲۹ ژوئن دمای شهرستان لیتون در ۲۰۰کیلومتری ونکوور به ۴۹.۶درجه سلسیوس رسید و منجر به تعطیلی مدارس، دانشگاه‌ها و حتی مراکز واکسیناسیون در استان «بریتیش کلمبیا» شد. دمای ۴۹.۶ درجه گرمترین دمایی است که تاکنون در کشور کانادا به ثبت دماسنج‌ها رسیده است، رکورد قبلی گرمترین دمای کانادا ۴۵درجع و مربوط به سال ۱۹۳۷ میلادی است. یک روز پس رکوردشکنی هفته گذشته دما در شهرستان لیتون، این منطقه با آتش‌سوزی شدیدی درگیر شد، تا حدی که حدی که دو نفر کشته شدند و جمعیت زیادی از آن منطقه تخلیه شدند. این گرمای عجیب و غریب در کانادا عامل مستقیم مرگ صدها نفر هم بوده است. هفته پیش رئیس دادگستری استان بریتیش کلمبیا خبر از «مرگ ناگهانی و غیرقابل انتظار» ۷۱۹ نفر داده بود. گفته می‌شود که گرمای شدید دلیل حداقل ۵۰۰ مورد از این مرگ‌ها است.

■ گرمای آمریکا و بازنویسی رکورهای هواشناسی در دنیا

کمی دورتر از کانادا و مرز جنوبی این کشور با ایالت اورگن ایالات متحده آمریکا، در شهر پورتلند دمای هوا به ۴۶.۶ درجه رسید و رکورد قبلی دمای این منطقه که ۴۱.۶ درجه و مربوط به سال ۱۹۶۵ میلادی بود شکسته شد. اما این احتمال وجود دارد که گرمای شدیدتری در راه ایالات متحده آمریکاست، گرمایی که شاید تاکنون در تاریخ (از زمان ثبت اطلاعات هواشناسی) مشاهده نشده است. به گفته کارشناسان موج گرمایی دیگری در راه ایالات متحده آمریکاست که می‌تواند گرمترین موج گرمایی تاریخ باشد و منجر به بازنویسی رکوردهای هواشناسی در تاریخ زمین شود. پیشبینی‌های هواشناسی نشان می‌دهند که یکشنبه و دوشنبه همین هفته دمای هوای دره مرگ در کالیفرنیا به ۵۳.۹ درجه می‌رسد، گرمترین دمای ثبت شده زمین که از نظر علمی معتبر است، ۵۴ درجه و مربوط به همین دره مرگ ایالات متحده آمریکا در سال ۲۰۱۳ میلادی است. قبلا ادعا می‌شد که دمای دره مرگ در سال ۱۹۱۳ میلادی به ۵۶.۷درجه رسیده است، اما تحلیل‌های اخیر محققان نشان داده است که این موضوع نمی‌تواند واقعیت داشته باشد.

■ اروپا؛ موج‌های گرمایی به اینجا هم رسیده‌اند

شرایط در اروپا بهتر از دیگر مناطق در نیم کره شمالی است و هنوز این قاره با موج‌های گرمایی مرگباری روبرو نشده است، اگرچه دما در کشورهای مختلفی مثل فرانسه و انگلیس چند درجه بیشتر از میانگین بود. برای دمای هوا در دریای اژه یونان در یک هفته گذشته به ۲۸ درجه رسید، این عدد چهار درجه بیشتر از دمای دریای اژه در این زمان از سال است، گفته می‌شود علت این موضوع حضور یک موج گرمایی نسبتا قوی در کشور یونان است. این دمای بیش از حد میانگین در یونان باعث شده است که دولت این کشور توصیه‌های مربوط به سلامتی مردم در هوای گرم را منتشر کند.

نگاه روز

چگونه ایده‌های ماندگار بسازیم؟

محسن قلی زاده
روزنامه نگار

هرکس در هر جایگاهی حرف‌هایی برای گفتن و ایده‌هایی در ذهن دارد؛ اما بسیاری از اوقات این ایده‌ها شنیده و دیده نمی‌شوند و خیلی زود به‌دست فراموشی سپرده می‌شوند. چرا بعضی از ایده‌ها ماندگار می‌شوند و بعضی دیگر فراموش می‌شوند؟ معدود تبلیغات تلویزیونی است که در خاطر شما مانده است؛ ویدیو کلیپ پدر و گنجشک را به یاد می‌آورید؟ ماندگار کردن ایده‌ها موضوعی است که در کتاب «ایدهٔ عالی مستدام» به آن پرداخته می‌شود. «چیپ هیث» و «دن هیث» کتابشان را کتابی پرورشی می‌دانند؛ کتابی که به خواننده می‌آموزد چطور ایده‌های خود را به‌گونه‌ای بپروراند که در جهان موفق و متمایز و اثرگذار باشند.

کتاب ایده عالی مستدام به ۲۸ زبان دنیا ترجمه شده‌است، در فهرست پرفروش‌ترین کتاب‌های نیویورک تایمز و وال‌استریت ژورنال و بیزینس ویک، قرار دارد و همچنین جایگاه رتبه ۱۰ کتاب برتر در حوزه کسب و کار در سایت آمازون را کسب کرده‌است. مسئله‌ای که برادران هیث در کتاب «ایدهٔ عالی مستدام» بررسی کرده‌اند، میزان چسبندگی هر ایده است. منظور از چسبندگی ایده که با لغت Stick در این کتاب از آن یاد می‌شود، جذابیت ایده و ماندگاری آن در ذهن شنونده است. شما در هر موقعیتی که باشید، حرف‌ها و ایده‌هایی دارید که می‌خواهید به اثرگذارترین شیوه آن‌ها را طرح کنید: عرضهٔ محصولی جدید به بازار و تغییر استراتژی سازمان و حتی فرهنگی که دوست دارید به تدریج به فرزند خود منتقل کنید. همان‌گونه که بارها دریافته‌اید، تغییر شیوهٔ اندیشیدن و عمل‌کردن دیگران بسیار دشوار است. در کتاب «ایده عالی مستدام» با شش اصل مهم برای عالی و مستدام‌کردن ایده‌هایتان آشنا می‌شوید. همچنین، می‌آموزید چه تدبیری بیندیشید تا ایده‌هایتان فهمیده و به یاد آورده شوند و اثری با دوام داشته باشند تا در نهایت نظر و رفتار مخاطب خود را تغییر دهید.

این ۶ اصل عبارتند از:

اصل اول: سادگی (Simple)، به این معنا که اضافه‌های ایده باید حذف شوند و ایده به مفهوم اصلی برسد. ایده‌ها باید علاوه بر سادگی، عمیق و با مفهوم باشند؛ بنابراین، سادگی الزاماً به معنای بسیار کوتاه بودن جمله نیست. هرچند قانون طلایی عبارتی تک‌جمله‌ای را تأیید می‌کند که دیگران به دلیل سادگی و عمقش تا ابد به خاطر بسپارند.

اصل دوم: غیرمنتظره بودن (Unexpected)، یعنی علاوه بر ایجاد غافلگیری برای افراد که هوشیاری و تمرکز را زیاد می‌کند، اشتیاق و حس کنجکاوی را باید همواره در افراد ایجاد و حفظ کنیم.

اصل سوم: ملموس بودن (Concrete)، برای اینکه ایده واضح و روشن باشد، باید با استفاده از اطلاعات ملموس و فعالیت‌های مشهود توضیح داده شود. این باعث می‌شود ایده برای همهٔ مخاطبان معنایی واحد ایجاد کند.

اصل چهارم: معتبر بودن (Credible)، آنچه هر ایده نیازمند داشتن آن است، باورپذیر بودن است. به راه‌هایی نیاز داریم که افراد ایده را بیازمایند و اطمینان پیدا کنند تا بتوانند آن را باور کنند.

اصل پنجم: احساسی بودن (Emotional)، یعنی چه کار کنیم دیگران به ایده‌های ما توجه کنند و درگیرش شوند. برای این امر لازم است کاری کنیم حس خاصی در مخاطبان ایجاد شود. مسئلهٔ مهم این است که بدانیم کدام احساس را باید برانگیزانیم و کنترل کنیم.

اصل ششم: داستانی‌بودن (Story)، برای اینکه دیگران را متقاعد کنیم براساس ایدهٔ ما رفتار کنند، به داستان‌گویی نیاز داریم. این کار موجب افزایش تجربیات افراد می‌شود و در نتیجه، عملکرد بهتری خواهند داشت.

نکته مهمی که باید به آن توجه کرد اینست که وقتی ایده‌ای می‌سازید در آن غرق می‌شوید. به همین دلیل دچار یک نوع خطا می‌گردید و به اشتباه فکر می‌کنید که بقیه مردم هم درست مثل شما در ایده‌تان غرق شده‌اند. در حالی که ماجرا کاملاً برعکس است. کسانی که به عنوان مخاطبان ایده شما، برای اولین بار با آن روبه‌رو می‌شوند، هیچ پس‌زمینه‌ای در مورد آن ندارند. گاهی این موضوع در درک موضوع ایده و روش انتقال مفهوم‌ها از سوی شما دردسرهایی را ایجاد می‌کند. حتی شاید این فکر از ذهنتان بگذرد که مخاطبان اشتباهی را برای ایده خود انتخاب کرده‌اید. چون گویا کسانی که روبه‌رویتان نشسته‌اند از هیچ چیزی سر در نمی‌آورند. برای آنکه بتوانید مخاطب را با ایده خود همراه کنید باید از شش کلاید مهمی که برای ساخت ایده‌های پایدار گفتیم بهره بگیرید. در آن صورت می‌توانید پیچیدگی سخن خود را با سطح درک مخاطبتان همسو سازید و آنها را با خودتان هم‌رأی کنید.

کتاب «ایده عالی مستدام» یک راهنمای کامل را در مورد چگونگی پایدارسازی ایده‌ها در اختیار خالقان آنها قرار می‌دهد. این کتاب با بیان نمونه‌های واقعی و استفاده از راه‌حل‌های بیرون کشیده شده از دل ایده‌های پایدار تاریخ، راهی برای زنده ماندن ایده‌های تازه‌نفس باز می‌کند.

در پایان مطالعه این کتاب به تمام افرادی که قصد دارند با هر ابزاری از جمله سخنرانی، بیانیه‌های استراتژیک، کمپین تبلیغاتی، شعار، ارتباط‌های درون تیمی، مطالب و تیترهای روزنامه و ... پیام مهمی را به مخاطبان خود برسانند توصیه می‌شود.

تدبیر تازه
www.tadbiretazenews.ir
چهارشنبه ۲۳ تیرماه ۱۴۰۰، سال هفتم، شماره ۲۲۷

خبرخوان

واکسن ایرانی برکت تنها راه نجات ایران!
حقارت ایران بخاطر واکسن کرونا در ارمنستان

شـــرایط ایرانی‌هایی که برای تزریق واکسن کرونا راهی ارمنستان شده‌اند آنقدر اسفبار است که سوژه رسانه‌ها داخلی و خارجی شده و حقارت را به ایران ارمغان آورده اســـت. واکسن کرونا در ارمنستان و ایرانیان که راهی این کشور شده‌اند، سوژه‌ای غم انگیز که این روزها رســـانه‌های داخلی و خارجی به آن پرداخته‌اند. واکســـن کرونا در ارمنستان یک کشـــور کوچک که میزبان خوبی بـــرای ایرانیان نبوده اســـت را حتماً درجریانش قـــرار گرفته‌اید. واکسن کرونا در ارمنستان را شاید بتوان فاجعه‌ای بدانیم که مســـبب اصلی آن مسئولانی هستند که در انجام واکسیناســـیون کوتاهی کرده‌اند. ایرانیان زیادی با تحمل هزینه‌های گـــزاف برای دریافت واکسن کرونا در ارمنســـتان راهی سفر شده‌اند. از کارتن خوابی تا خیابان خوابی، از صف‌های شلوغ تا آوارگی همه سوغاتی واکسن کرونا در ارمنستان است. مدتی است که خبر سفر ایرانیان به ارمنستان برای دریافت واکسن کرونا مورد توجه رسانه‌های داخلی و خارجی قرار گرفته است. اما در پشت پرده این تزریق واکسیناســـیون در ارمنســـتان ماجرای کارتن خوابی، آوارگی و خرد شدن شأن و شخصیت ایرانیان است. صف‌های طولانی، گرمای هوا، تعداد کم واکسنی که هر روز تزریق می‌شود، بلیط گران قیمت هواپیما، هتل، خرد وخوراک بخشی از پشت صحنه تزریق واکسن کرونا در ارمنستان است.

اما هیچ کس بهتر از فردی که چندســـالی است که در ارمنستان زندگی می‌کند نمی‌تواند حال و احوال ایرانیانی که برای دریافت واکســـن کرونا به ارمنســـتان رفته‌اند را بـــه تصویر بکشـــد. این مرد ایرانـــی درباره وضعیت ایرانیان حاضر در ارمنســـتان و انتظارشان برای دریافت واکســـن کرونا اینطور گفت: متاسفانه این روزها شاهد صحنه‌های زیبایی از حضور هموطنانمان درارمنســـتان نیستیم. صف‌های طولانی، عدم برنامه ریزی درست و حســـاب شده توسط دولت، دعوا و کتک کاری، اخاذی، تقلب، کارتن خوابی و مواردی هستند که متاسفانه شاهد آن هســـتیم. مردجوان ادامه داد: من که سالهاست در ارمنســـتان زندگی می‌کنم هنوز برای دریافت واکسن کرونا اقدام نکرده‌ام. خیلی جای تأســـف دارد، به قدری وضعیت واکســـن به هم ریخته است که شرایط منزجر کننـــده‌ای به وجود آمده اســـت. وی افزود: صبح‌ها ۱۰ واکســـن کرونا و بعدازظهر ۱۰ واکسن در ارمنستان آن هم توسط آمبولانس‌های ســـیار تزریق می‌شود. نکته عجیب اینجاســـت که به تازگی قانونی در ارمنســـتان وضع شده که هرفرد خارجی باید ۱۰ روز قبل از دریافت واکســـن کرونا به ارمنستان بیاید. از آن طرف برای دوز دوم هم باید ۱۰ روز قبل در این کشـــور حضور داشته باشـــد. حالا حساب کنید یک فرد باید هتل رزروکند، با هزینه خورد وخوراک! خیلی از ایرانی‌ها پس از سه روز دیگر نتوانســـته‌اند از پس هزینه هتل بربیایند و مجبور شده‌اند در خیابان بمانند. مردایرانی مقیم ارمنستان اضافه کرد: نکته عجیب دیگر اینجاســـت که به ایرانیان فقط واکســـن آستارازانکا تزریق می‌کنند وبرای دوز دوم باید ۲۱ روز بعد مراجعه کنند. این همه هزینه برای دریافت واکســـن کرونا باید درنظر بگیرند. در ارمنستان واکسن اســـپوتنیک و سینوفارم به ایرانیان تزریق نمی‌کنند این هم موضوعی است که باید هم وطنانم بدانند.

هم باشی سیاه دختر و پسرهای ایرانی

ازدواج هایی به ظاهر سفید!

معاون سامان دهی امور جوانان نسبت به وقوع ازدواج ســـفید در بین خانواده‌ها ابراز نگرانی کرد. باورش سخت است اما بعضی دختر و پسرهای دم بخت روی مهم‌ترین ویژگـــی یک زندگی مشـــترک موفق که تعهد داشتن دو طرف است، خط می‌کشند و خودشـــان را در دام هم باشی سیاه که با عنوان ازدواج سفید بزک شده، می‌اندازند.

به تازگی معاون سامان دهی امور جوانان با ابراز نگرانی از سرنوشتِ فرزندان حاصل از این نوع رابطه گفته: «علت ازدواج سفید، مسائل فرهنگی و اخلاقی است. کسی که ازدواج سفید می‌کند، گرفتاری مالی ندارد یعنی هر دو طرف درآمد دارند و می‌گویند ما حاضر نیســـتیم درآمد یا دارایی‌هایمان را به طور رســـمی با کسی تقسیم کنیم و این یک تغییر نگرش فرهنگی در کشـــور ماست. این اتفاق یک آسیب بسیار جدی است... یکی از آسیب‌هایی که وجود دارد، سرنوشت فرزندان ناشی از این نوع روابط اســـت که ناخودآگاه هم ممکن اســـت به وجـــود بیاید. این کودکان چه سرنوشـــتی خواهند داشت؟ آن‌ها بالاخره قرار است در آینده در مدرسه ثبت‌نام شوند و شناسنامه می‌خواهنـــد، در حالـــی که ثبت رســـمی نشده‌اند.».

در ایـــن بین باید دانســـت کـــه این نوع هم‌باشـــی که به واقع سیاه است، عوارض و پیامدهایـــی را در پی دارد که در ادامه به آن‌ها اشاره خواهد شد.

■ تهدیدی خطرناک برای از بین‌بردن کانون خانواده

در ســـال‌های اخیر، شاهد سبک‌جدیدی از زندگی به خصوص در کلان شهرها هستیم که در آن دختر و پســـری که با هم تفاهم اولیه را دارند و نمی‌خواهند به هم تعهدی داشته باشـــند، بدون اطلاع خانواده‌ها زیر یک سقف می‌روند و این زوجیت را شرعی و قانونی ثبت نمی‌کنند.

باید گفت که این شیوه از زندگی با عرف، شـــرع، سنت و سبک زندگی جامعه ایرانی در همـــه این ســـال‌ها و حتـــی قرن‌های گذشـــته همخوانی ندارد و این هم‌باشـــی سیاه تهدیدی انکارناپذیر و خطرناک برای از بیـــن بردن کانون خانواده‌هاســـت. این پدیده بی‌شـــک یک نوع شوک فرهنگی است که نقش نامطلوبی برای آینده جامعه دارد و کانون گرم خانواده را تهدید می‌کند. اصلی‌ترین آســـیب‌های این پدیده شـــوم عبارتند از:

■ ابتلا به افسردگی و فشار عصبی بالا

ســـلامت روان در این گونه دختر و پسرها که پا به هم باشـــی ســـیاه می‌گذارند در معرض خطر زیادی قرار می‌گیرد. این افراد به دلیل پایین بودن ســـطح رضایت‌شان از چنین زندگی، معمولاً دچار افســـردگی می‌شـــوند و همچنین به واســـطه نگرانی برای از دســـت دادن رابطه، فشار عصبی زیادی را هر روز تجربه می‌کنند. همچنین پرخاشگری، خشم، رفتارهایی از قبیل بیش از یک شریک جنسی داشتن، خشونت‌های کلامـــی، رفتاری و فیزیکـــی در این نوع ازدواج‌ها بســـیار شـــایع است که بی‌شک می‌تـــوان به خام بودن و آگاهی نداشـــتن دختر و پســـرها از عوارض این نوع سبک زندگی اشاره کرد.

■ تولد فرزندانی با آینده‌ای نامشخص

نداشـــتن تعهد و التزام دو طرف به عرف و قاعده که خود در برخـــی موارد به تولد فرزندان نامشـــروع و بدون حمایت منجر می‌شـــود، از عوارض دیگر چنین روابطی است. در هم‌باشی ســـیاه به دلیل این که هیچ کجا ســـندی مبنی بر زن و شوهری ثبت نشده است، دختر و پسر خیلی راحت رابطه خود را به پایان می‌رسانند و اگر پای بچه‌ای هم در میان باشد، هیچ‌کدام تعهدی به او نخواهند داشت.

■ از بین رفتن نهاد خانواده

از جمله آســـیب‌های جدی که هم‌باشـــی سیاه‌می‌تواند بر جوامع به خصوص جامعه ایرانی وارد آورد، از بین رفتن نهاد خانواده است. خانواده‌ای که بر پایه ازدواج رسمی و دینی ایجاد می‌شود، محل آرامش، ثبات و احترام زن، شـــوهر و فرزندان اســـت. با هم‌باشـــی سیاه، زندگی ناایمن و بی ثباتی که هر لحظه امکان فرو ریختن آن وجود دارد جای خانواده را می‌گیرد و این سرآغاز بروز مشکلات اجتماعی و فرهنگی است. ســـقط جنین، افزایش تنوع طلبی، خیانت کردن‌ها و بی بند و باری‌های جنســـی به دلیل نداشـــتن تعهد می‌توانـــد مهم‌ترین مشکلات اجتماعی هم‌باشی سیاه باشد.

■ احتمال بسیار زیاد تجربه شکست عاطفی

معمولاً زوج‌هایی که هم زیستی و هم‌باشی سیاه‌را انتخاب می‌کنند، بر این باور هستند که بعـــد از تجربه یک زندگی مشـــترک آزمایشی می‌توانند به ازدواج رسمی برسند، غافل از این‌که بیشـــتر افراد به خصوص پســـرها، برای ازدواج دائـــم وارد این نوع رابطه نمی‌شوند و احتمال جدایی و شکست عاطفی در این گونه رابطه‌ها بسیار بالاست.

■ خسارت‌های جبران ناپذیر برای دخترها

واضح به نظر می‌رسد که فروپاشی هم‌باشی ســـیاه به دختران آسیب بیشتری را از نظر عاطفی وارد می‌کند. افسردگی‌های عمیق، وابســـتگی‌های عاطفی، خدشـــه‌دار شدن اعتماد به نفس و برچســـب ارتباط ناسالم در یک جامعه پایبند به سنت‌ها، دختران را مستعد ورود به ارتباط‌های ناسالم بعدی یا سوء مصرف مواد و دارو برای فرار از افکار سرزنش آمیز و آزاردهنده می‌کند.

تصور نادرست هم‌باشی سیاه برای دختران شاید این باشد که بتواند برای مدت زمانی کوتاه، گذران زندگی را زیر چتر حمایت‌های مالی و عاطفی یـــک مرد راحت‌تر کند اما غافل از این که خسارت‌های روانی جبران ناپذیر و سنگینی را به بار می‌آورد. از دست دادن شانس یک زندگی معمولی از جمله مشکلاتی است که برای این‌گونه دختران اتفاق می‌افتد و روزها و ماه‌ها می‌گذرد که تاثیرات دائـــم و جبران‌ناپذیر را بتوان حل کرد و شاید هم حل شدنی نباشد.

■ نبود حمایت‌قانونی در مواردی مانند خشونت‌خانگی

یکـــی از اصـــول ابتدایی زندگـــی در هر جامعه‌ای توجه به قوانین و مقررات حاکم بر آن اجتماع اســـت. قانون هر جامعه‌ای پشـــتیبان مواردی اســـت کـــه وجاهت قانونـــی دارند و در قبال افـــرادی که تن به ناهنجاری‌هایـــی می‌دهند که در قانون تعریف نشده، مسئولیتی ندارد.

بنابراین اگر فردی خسارت‌هایی از این راه متحمل شـــود، نمی‌تواند یا نمی خواهداز طریق قانونی پیگیر حل مشـــکلش باشد. در مســـئله هم‌باشی سیاه، اگر دختر هدف خشـــونت خانگی قرار بگیـــرد، نمی‌تواند به جایی شـــکایت کند و اگر پســـر هم با مشـــکلاتی در این زندگی مواجه شود که نیاز به پیگیری قانونی داشته باشد، باز هم دستش بســـته خواهد بود و این مورد هم، یکی دیگر از آسیب‌ها و عوارض هم‌باشی سیاه است.

کلاهبرداری ۸۰ میلیاردی با فروش یک دستگاه آپارتمان

رئیـــس پایگاه چهارم پلیـــس آگاهی تهران بزرگ از دســـتگیری کلاهبـــرداری که یک دســـتگاه آپارتمان را به ۴ مال باخته فروخته بود، خبر داد و گفت: کارشناسان ارزش ریالی اموال کلاهبرداری شـــده را ۸۰ میلیارد ریال محاســـبه کردند. بنا بر اعلام پایگاه خبری پلیس، سرهنگ کارآگاه سعید مجیدی گفت: یکم خرداد ماه فردی به پایگاه چهارم مراجعه و اظهار کرد، ۱۸ اردیبهشت ماه یک دستگاه آپارتمان را از فردی که ظاهری موجه و بی ســـیمی به همراه داشت، به مبلغ ۲۲ میلیارد ریال خریداری کـــردم. پس از تنظیم مبایعه نامه تمام مبلغ آپارتمان را به علت اعتمادی کـــه به وی پیدا کرده بـــودم پرداخت و قرار شد، در موعد مقرر آپارتمان را تحویل بگیرم. وی عنوان کرد: شـــاکی ادامه داد، فروشنده در موعد تحویل آپارتمان پاســـخگو نبود، به محل ســـکونت وی مراجعه، اما متوجه شدم کـــه از آن محل نقل مکان کرده اســـت. به آدرس آپارتمان خریداری شـــده رفتم آنجا با چند نفر دیگر مواجه شـــدم که مدعی خرید آپارتمـــان بودنـــد و متوجه شـــدم که متهم آپارتمان را به چنـــد نفر دیگر هم فروخته و متواری شده است. رئیس پایگاه چهارم پلیس آگاهی تهران با اشـــاره به اینکه کارآگاهان ایـــن پایگاه موفق شـــدند مخفیگاه متهم را حوالی خیابان پیروزی شناســـایی کنند، ابراز داشت: متهم پس از هماهنگی‌های قضائی در مخفیگاهش دســـتگیر و در بررسی‌های بیشتر یک دستگاه بی سیم فاقد مجوز نیز از وی کشف شد. این مقام انتظامی افزود: متهم پس از انتقال به پایگاه چهارم به جرم ارتکابی اقرار و معترف شد مدتی پیش نقشه این شیوه از کلاهبرداری به ذهنم خطور کرد و با آماده کردن مقدمـــات آن یک واحد آپارتمان خود را بـــه ۴ نفر فروختم و قصد داشـــتم خود را مخفی کنم که دســـتگیر شدم. رئیس پایگاه چهـــارم پلیس آگاهی تهران در پایان با بیان اینکه در تحقیقات پلیســـی مشخص شد بی سیم همراه متهم مسروقه بوده، اضافه کرد: با تکمیل پرونده متهم به دادسرا معرفی و با صدور قرار قانونی روانه زندان شد.

خبرخوان

مرگ محمد قربانی از او فرشته ساخت!
اشک و لبخندها در مشهد

اهدای عضو بیمار مرگ مغزی ۴۱ ســـاله ســـاکن بیرجند استان خراســـان جنوبی در مشهد به جان چهار بیمار نیازمند عضو حیاتی دوباره بخشید.

دانشگاه علوم پزشکی مشـــهد به نقل از مسوول واحد فراهم آوری اعضای پیوندی این دانشـــگاه گـــزارش داد: در هزار و هفتـــاد و چهارمین عمل اهدای عضـــو از اهدا کننده مـــرگ مغزی، بیمار مرگ مغزی « محمد قربانی » که از بیمارســـتان امام رضا (ع) بیرجند معرفی شده بود پس از انجام مراحل تأیید مرگ مغزی و رضایت خانواده‌اش در بیمارستان منتصریه مشـــهد تحت عمل جراحی اهدای عضو قرار گرفت.

دکتـــر ابراهیم خالقی افزود: کبـــد این بیمار مرگ مغزی در بیمارســـتان منتصریه مشهد به مرد ۴۱ ســـاله‌ای از اهواز پیوند شد و به وی زندگی دوباره بخشید.

وی ادامـــه داد: قرنیه‌های مرحوم قربانی نیز برای پیوند به بانک چشم دانشگاه علوم پزشکی مشهد و قســـمتی از پوســـت وی به بخش ســـوختگی بیمارستان امام رضا (ع) ارسال شد.

واحد پیوند اعضا از بیماران مرگ مغزی دانشـــگاه علوم پزشکی مشهد که از سال ۱۳۸۰ فعالیت خود را آغاز کرده است هم اکنون شمال شرق کشور را زیر پوشش دارد.

حمله ببر به بازدیدکنندگان در باغ وحش

بازدیدکنندگان باغ وحش توســـط این ببر غافلگیر شدند. ببر از حیوانات جنگلی است. در باغ وحش‌ها هم ببر گاهی مشـــاهده می‌شـــود. یک ببر در باغ وحش چند بازدیدکننده را شـــگفت زده کرد. این ببر از داخل آب آهســـته آهسته به بازدیدکنندگان نزدیک شد و در نهایت به آنها حمله کرد اما حمله ببر به خیر گذشت.

این ببر که قصد حمله به بازدیدکنندگان را داشت از پشت شیشه به یک مرد حمله کرد که همین امر به یک سرگرمی برای بازدیدکنندگان تبدیل شد.

مدافعان حقوق حیوانات معتقدند نگهداری حیوانات در بـــاغ وحش آنهـــا را از خوی طبیعی‌شـــان دور می‌کند و در باغ وحش به ابزاری برای ســـرگرمی انسان‌ها تبدیل می‌شوند.

آگهی تغییرات شـــرکت فلز الکترونیک پاد شـــرکت با مسئولیت محدود به شماره ثبت ۱۸۹۰۹۱ و شناسه ملی ۱۰۱۰۲۳۱۱۰۳۵ به استناد صورتجلسه مجمع عمومی فوق العاده مورخ ۰۸/۰۴/۱۴۰۰ تصمیمات ذیل اتخاذ شد : موضوع شرکت بشرح زیر تغییر یافت: تولید و ســـاخت و پشتیبانی در زمینه تجهیزات رایانه ای و سیستم های الکترونیکی و مخابراتی و اتوماســـیون صنعتی و تولید و ارائه کلیه قطعات و تجهیزات و سخت افزارهای شبکه کامپیوتری و تهیه و اجرای طرح های جامع فنـــاوری اطلاعات و ارتباطات در صورت ضرورت قانونی انجام موضوعات فوق پس از اخذ مجوزهای لازم در نتیجه ماده ۲ اساسنامه به شرح فوق اصلاح می گردد

سازمان ثبت اسنادواملاک کشور اداره ثبت شرکت ها و موسسات غیرتجاری تهران (۱۱۶۴۵۵۹)

آگهی تغییرات شرکت ویل آرشام با مسئولیت محدود به شماره ثبت ۳۶۰۹۲۵ و شناســـه ملی ۱۰۱۰۴۰۸۲۱۵۶ به استناد صورتجلسه مجمع عمومـــی فوق العاده مـــورخ ۱۰/۱۱/۱۳۹۹ تصمیمات ذیل اتخاذ شد : - محل شرکت بهاستان تهران ، شهرستان شمیرانات ، بخش مرکزی ، شهر تجریش، محله فرمانیه ، خیابان پاسداران ، خیابان شهید داوود جهانبخش نژاد ، پلاک ۲۸ ، طبقه اول ، واحد ۱۱ کد پستی۱۹۵۷۹۴۴۴۵۱ تغییر یافت و ماده مربوطه در اساسنامه بشرح فوق اصلاح گردید.

سازمان ثبت اسنادواملاک کشور اداره ثبت شرکت ها و موسسات غیرتجاری تهران (۱۱۶۴۵۶۰)

آگهی تغییرات شـــرکت خدمات مســـافرت هوایی و گردشگری پارسا گشـــت راگا با مسئولیت محدود به شـــماره ثبت ۴۶۸۸۸۳ و شناســـه ملی ۱۴۰۰۴۷۵۸۸۴۶ به اســـتناد صورتجلسه مجمع عمومی فوق العـــاده مورخ ۲۳/۱۲/۱۳۹۹ ومجوز شـــماره ۲۷۸۰ مورخ ۲۲/۱/۱۴۰۰ســـازمان هواپیمایی کشـــری ومجوزشـــماره ۷۷۵/۱۲۶/۱۴۰۰۱ مـــورخ ۲۹/۱/۱۴۰۰ وزارت میراث فرهنگی گردشگری وصنایع دستی تصمیمات ذیل اتخاذ شد : محل شرکت در واحد ثبتی تهران به آدرس : اســـتان تهران ، شهرستان تهران ، بخش مرکزی ، شـــهر تهران، محله مجیدیه (تپه شـــمس آباد) ، خیابان شهید ضابطی (کاج) ، خیابان شهید کاظم موسوی (گلستان ۵) ، پلاک ۱۴ ، ســـاختمان هدیش مـــال ، طبقه پنجم ، واحد ۵۰۳ کدپستی: ۱۶۶۷۸۳۳۱۰۱ تغییر یافت و ماده مربوطه در اساسنامه بشرح فوق اصلاح گردید.

سازمان ثبت اسنادواملاک کشور اداره ثبت شرکت ها و موسسات غیرتجاری تهران (۱۱۶۴۵۶۱)

آگهی تغییرات شـــرکت رهگشایان امین مهر شرکت با مسئولیت محدود به شماره ثبت ۲۸۱۴۳۹ و شناسه ملی ۱۰۱۰۳۱۷۲۵۵۱ به استناد صورتجلسه مجمع عمومی فوق العاده مورخ ۳۱/۰۳/۱۴۰۰ تصمیمات ذیل اتخاذ شـــد : آقای مجید نورعلی آهاری به کد ملی ۰۰۷۴۹۳۰۸۹۳باپرداخـــت مبلـــغ ۴۰۰۰۰۰۰۰ ریال به صندوق شرکت در ردیف شـــرکاء قرار گرفت . در نتیجه سرمایه شرکت از مبلغ ۱۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال به مبلغ ۱۴۰۰۰۰۰۰۰ ریال افزایش یافت و ماده مربوطه در اساسنامه به شرح فوق اصلاح گردید . فهرست و میزان سهم الشرکه هریک از شرکاء بعد از افزایش سرمایه بشرح ذیل می باشد: آقای مرتضی آزادمنجیری با کد ملی۰۰۶۴۶۲۴۶۱۷ دارنده مبلغ ۶۰۰۰۰۰۰۰ ریال ســـهم الشرکه آقای مجید نورعلی آهاری با کد ملـــی۰۰۷۴۹۳۰۸۹۳ دارنده مبلغ ۴۰۰۰۰۰۰۰ ریال سهم الشـــرکه خانم زهرا پورمند با کد ملی۰۰۵۸۱۲۴۲۴۱ دارنده مبلغ ۴۰۰۰۰۰۰۰ ریال سهم الشرکه تعداد اعضاء هیئت مدیره به ۳ نفر تغییر یافت وماده مربوطه در اساســـنامه بشرح فوق اصلاح گردید.

سازمان ثبت اسنادواملاک کشور اداره ثبت شرکت ها و موسسات غیرتجاری تهران (۱۱۶۴۵۶۲)

آگهی تغییرات شـــرکت رهگشایان امین مهر شرکت با مسئولیت محدود به شـــماره ثبت ۲۸۱۴۳۹ و شناسه ملی ۱۰۱۰۳۱۷۲۵۵۱ به اســـتناد صورتجلسه مجمع عمومی عادی بطور فوق العاده مورخ ۳۱/۰۳/۱۴۰۰ تصمیمات ذیل اتخاذ شد : آقای مجید نورعلی آهاری به کد ملی ۰۰۷۴۹۳۰۸۹۳ به سمت مدیر عامل و عضو هیئت مدیره و آقای مرتضی آزادمنجیری به شماره ملی ۰۰۶۴۶۲۴۶۱۷ به سمت رییس هیئت مدیره و عضو هیئت مدیره وخانم زهرا پورمند به شماره ملی ۰۰۵۸۱۲۴۲۴۱ به سمت نائب رییس هیئت مدیره وعضوهیئت مدیره برای مدت نامحدود انتخاب گردیدند. حق امضاء کلیه اوراق و اسناد تعهد آور از قبیل چک، سفته، بروات، قراردادها و عقود اسلامی واوراق عـــادی و اداری با امضاء مدیر عامـــل بتنهایی همراه با مهر شرکت معتبر می باشد.

سازمان ثبت اسنادواملاک کشور اداره ثبت شرکت ها و موسسات غیرتجاری تهران (۱۱۶۴۵۶۳)

آگهی تغییرات شرکت نیرا سیستم پویا شرکت با مسئولیت محدود به شماره ثبت ۳۵۹۲۵۴ و شناسه ملی ۱۰۱۰۴۰۴۱۰۹۸ به استناد صورتجلسه مجمع عمومی فوق العاده مورخ ۱۱/۰۳/۱۴۰۰ و مجوز شـــماره ۲۰۱۰/۵ مورخ ۶/۴/۱۴۰۰ اداره کل آموزش فنی و حرفه ای اســـتان تهران تصمیمات ذیل اتخاذ شد : موارد ذیل به موضوع شرکت الحاق و ماده مربوطه در اساسنامه اصلاح گردید: آموزشگاه فنی و حرفه‌ای آزاد در رشته های الکترونیک، برق، فناوری ارتباطات، مکانیک، فناوری اطلاعات، فناوری انـــرژی های نو و تجدید پذیر باســـتناد مجوز ۱۳۹۱۰۷/۱/۷/۹۹ مورخ ۲۱/۰۴/۱۳۹۹ صادره از سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور .

سازمان ثبت اسنادواملاک کشور اداره ثبت شرکت ها و موسسات غیرتجاری تهران (۱۱۶۴۵۶۴)

آگهی تغییرات شرکت آینده نیک اندیشان کبیر شرکت با مسئولیت محدود به شماره ثبت ۴۳۴۰۴۰ و شناسه ملی ۱۴۰۰۳۲۱۱۸۸۲ به استناد صورتجلسه مجمع عمومی فوق العاده مورخ ۱۹/۱۲/۱۳۹۶ تصمیمات ذیل اتخاذ شد: محل شرکت در واحد ثبتی تهران به آدرس جدید: شهر تهران –خیابان پاسداران- خیابان بوستان پنجم-نبش خیابان پایدار فرد- پلاک ۱۲ واحد ۱۰ کد پســـتی۱۶۶۴۶۷۵۱۹۶ تغییر یافت و ماده مربوطه به شرح فوق اصلاح گردید.

سازمان ثبت اسنادواملاک کشور اداره ثبت شرکت ها و موسسات غیرتجاری تهران (۱۱۶۴۵۶۵)

هفته نامه سراسری اقتصادی- اجتماعی
تدبیر تازه
www.tadbiretazenews.ir
چهارشنبه ۲۳ تیرماه ۱۴۰۰، سال هفتم، شماره ۲۲۷

خبرخوان

حتی یک شب کم خوابی سلامتتان را به خطر می‌اندازد

گلریزبرهمند
روزنامه‌نگار

تحقیق جدیدی نشـــان داده یک شب کم خوابی برای مختل شدن ســـلامت روانی و جسمی‌تان کفایت می‌کند و کمبود خواب پیاپی می‌تواند این آثار منفی را تشدید سازد.

سومی لی، یکی از محققان دست اندرکار در این پژوهـــش می‌گوید: «کمبود خـــواب مداوم باعث کاهش احساسات مثبت، افزایش احساسات منفی و وقوع مکرر و شدید علائم فیزیکی می‌شود.»

به گفته سازمان کنترل و پیشگیری از بیماری‌های آمریکا، افراد بزرگســـال هر شـــب باید حداقل ۷ ساعت خواب داشته باشند. نداشتن خواب مناسب آثار منفی‌ای دارد که در تحقیقات به اثبات رسیده و میان کمبود خواب و بالاتر بودن ریســـک انواع مشـــکلات پزشـــکی همچون بیماری‌های قلبی عروقی، دیابت، چاقـــی و زوال عقل ارتباط وجود دارد.

با این حال، آثار روزمره کمبود خواب مداوم چندان مـــورد پژوهش قـــرار نگرفته اســـت. تمرکز این تحقیـــق جدید به طور خاص بـــر روی آثار منفی روزانه کمبود خواب یعنی داشتن خواب شبانه کمتر از ۶ ساعت اســـت. این تحقیق همچنین به این موضوع می‌پردازد که آیـــا کمبود خواب پیاپی بر روی سلامت روزانه هم اثری فزاینده دارد.

لی می‌گوید: «خواب با اینکه ارتباط بسیار نزدیکی با بسیاری از مشکلات مختلف پزشکی دارد، کمتر مورد مطالعه قرار گرفته است.»

دانشـــمندان در این تحقیق به بررسی داده‌هایی پرداختنـــد که طی ۸ روز متوالـــی از ۱، ۹۵۸ فرد بزرگســـال جمع آوری شد. این تحقیق در فاصله سال‌های ۲۰۰۴ تا ۲۰۰۶ انجام گرفته است.

تحقیقات دانشمندان نشـــان داد کمبود خواب به مدت تنها یک شـــب منجر به افزایش مشکلات جســـمی و روانی و کاهش ســـلامتی شده بود. با این حال، با چندین شـــب کمبود خواب پیاپی، به خصوص بعد از ۳ شب، اثرات آن بیشتر شده بود.

لی در اینباره می‌گوید: «وقتی کمبود خواب تقریباً هـــر روزه یعنی مزمن شـــود، از آنجا بدن و ذهن دیگر تحمل خود را از دست می‌دهند.»

«این تحقیق به ما نشـــان می‌دهد کمبود خواب پیاپی منجر به ترمیم ناقص بدن و انباشت فشارها و تنش‌های جســـمی می‌شود و درنتیجه سلامت روزانه شما را تقلیل می‌دهد.»

با افزایـــش تعداد روزهای کمبـــود خواب مداوم، شدت آثار جسمی شدید آن از جمله دردهای بدنی، مشکلات معده‌ای روده‌ای و علائم تنفسی مانند گلو درد و آبریزش بینی هم افزایش پیدا می‌کند.

لی می‌گوید شـــرکت کنندگان پژوهش بعد از ۶ روز کمبود خواب مداوم شدیدترین آثار جسمی را تجربه کردند.

دانشمندان همچنین می گویند این یافته‌ها درک عمیقی از آثار منفی کمبود خواب به ما می‌بخشد.

ایـــن تحقیق مهر تأییدی اســـت بر آنچه تاکنون می‌دانســـتیم، اینکه خواب یکـــی از ارکان اصلی سلامت است و باید به خواب خود توجه، فرصت کافی برای خواب ایجاد کرد، به این موضوع واقف بود که اگر کمبود خواب داشته باشید، حال خوبی نخواهید داشت. احتمالاً هر چه کمبود خواب بیشتر باشـــد وضعیت بدتری پیدا خواهید کرد، بنابراین خواب را باید در اولویت خود قرار دهید.

دانشمندان می گویند می‌خواهند بدانند با بازگشت خواب به وضعیت عادی چقدر طول می‌کشـــد تا آثار منفی کمبود خواب بر سلامت فروکش کند.

سندروم تورت چیست؟

تیک های عصبی

نادیازکالوند
روزنامه‌نگار

آیا تا به حال با کودکانی که تیک‌های عصبی مخصوص‌به‌خود را دارند، روبه‌رو شـــده‌اید؟ بعضی‌ها مثلاً شانه‌هایشان را بالا می‌اندازند، پلک‌هایشـــان را روی هم فشار می‌دهند یا با بینی خود صدای خاصی درمی‌آورند. این افراد احتمالاً به سندروم تورت مبتلا هستند.

سندروم تورت (توره) نوعی اختلال عصبی است که با حرکات تکراری یا تولید اصوات ناخواســـته (تیک) که به‌راحتی قابل کنترل نیستند شناخته می‌شود. در این مقاله درباره سندروم تورت و علائم و روش‌های کنترل آن گفته‌ایم.

■ سندروم تورت چیست؟

فرد مبتلا به سندروم تورت ممکن است تند و پشت ســـرهم پلک بزند یا شانه‌های خود را بالا بیندازد یا صداهای عجیب‌وغریبی از خود درآورد یا ناسزا و حرف‌های توهین‌آمیز بزند.

تیک‌های عصبـــی معمولاً بیـــن ۲ تا ۱۵ سالگی با میانگین حدود ۶ سالگی خودشان را نشان می‌دهند.

احتمال ابتلا به سندروم تورت در مردها ۳ تا ۴ برابر بیشتر از زن‌هاست.

اگرچه درمان خاصی برای ســـندروم تورت وجـــود ندارد، با روش‌هایـــی می‌توان آن را کنترل کرد. از آنجایی‌که تیک‌های عصبی ناشـــی از ســـندروم تورت برای بسیاری از مبتلایـــان خیلی آزاردهنده نیســـت، آن‌ها نیازی به درمان ندارند. این تیک‌ها معمولاً پس از گذشـــت دوران نوجوانی کم شده یا کنترل می‌شوند.

■ انواع تیک‌های سندروم تورت

تیک‌ها (حرکات یا صداهای ناگهانی، کوتاه و سریع و متناوب) نشانه بارز سندروم تورت هســـتند. این تیک‌های عصبـــی معمولاً از نوع خفیف و ملایم تا شـــدید رخ می‌دهند. تیک‌های شدید معمولاً در روابط و کارهای روزمره تداخل ایجـــاد می‌کنند و از کیفیت زندگی می‌کاهند.

تیک‌های عصبی ناشی از این سندروم در دو دسته کلی طبقه‌بندی شده‌اند:

تیک‌های ســـاده: تیک‌هایی هســـتند که ناگهانی، کوتاه و تکراری‌اند و تعداد کمی از ماهیچه‌های بدن را درگیر می‌کنند.

تیک‌های پیچیـــده: این تیک‌ها دربرگیرنده الگوهایی متمایز و هماهنگ‌اند که چندین ماهیچه را درگیر می‌کنند.

یک تقســـیم‌بندی دیگر، تقسیم تیک‌ها در دو دسته حرکتی و صوتی است. تیک‌های حرکتی معمولاً پیش از نوع صوتی شـــروع می‌شوند؛ اما طیف تیک‌هایی که افراد مبتلا به این سندروم به آنها گرفتار می‌شوند متنوع است.

۱. تیک‌های حرکتی

از تیک‌های حرکتی می‌توان به انواع ساده و پیچیده آن اشاره کرد:

تیک‌های ســـاده حرکتی: از تیک‌های ساده حرکتی می‌توان به چشمک‌زدن، تکان‌دادن سر، شانه بالا انداختن، حرکت سریع چشم، حرکت ســـریع بینی و حرکات مکرر دهان اشاره کرد.

تیک‌هـــای پیچیده حرکتـــی: از تیک‌های پیچیده حرکتی هم باید به تماس یا بوییدن اشیاء، تکرار حرکات دیگران، انجام حرکاتی با الگوی خـــاص، انجام حرکات ناپســـند، خم‌شدن یا پیچ‌وتاب خوردن و پریدن اشاره کرد.

۲. تیک‌های صوتی

از تیک‌های صوتی دیده‌شـــده در سندروم تـــورت باید به دو نوع ســـاده و پیچیده زیر اشاره کرد:

تیک‌های ساده صوتی: با بینی صدای خرخر ایجاد کردن، سرفه کردن، صاف کردن گلو یا درآوردن صدایی شبیه به صدای حیوانات؛

تیک‌های پیچیـــده صوتی: تکرار کلمات یا حرف‌های خود، تکرار کلمات یا حرف‌های دیگران و استفاده از کلمات مستهجن، زشت یا ناسزا.

همچنین تیک‌ها ممکن است:

در نوع، تکرار و شدت‌شـــان در افراد مبتلا متفاوت باشند؛

شـــدت بگیرند، وقتـــی فرد مبتـــلا بیمار، مضطرب، نگران، خسته یا هیجان‌زده شود؛

موقع خواب رخ دهند؛

نوع و شدت‌شان در گذر زمان متفاوت شود؛ ســـال‌های اولیه نوجوانی شـــدیدتر خود را نشـــان دهند و با افزایش سن فرد مبتلا، از شدت آنها کاسته شود.

قبل از شـــروع تیک‌های حرکتی یا صوتی، احتمال دارد فرد در بدن خود احساس ناآرامی کند (نوعی حس هشـــدار و اخطاردهنده)؛ مثلاً ممکن اســـت بـــدن او دچار خارش یا احساس سوزن‌سوزن شدن یا گرفتگی شود. در این حالت، شروع تیک عصبی می‌تواند از این علائم آزاردهنده کم کند. برخی از افراد مبتلا با تلاش بسیار می‌توانند به‌طور موقتی جلـــوی بروز تیک عصبی را بگیرند یا اجازه بازگشت دوباره آن را ندهند.

■ دلایل ابتلا به سندروم تورت

علـــت اصلی ابتلا به ســـندروم تورت دقیقاً مشـــخص نیســـت. این ســـندروم اختلال پیچیده‌ای اســـت که ممکن است ترکیبی از ژنتیـــک و عوامل محیطی باشـــد. مواد شیمیایی مغز که پالس‌های عصبی را منتقل می‌کننـــد (انتقال‌دهنده‌های عصبی)، مانند دوپامین و سروتونین، ممکن است در ایجاد این سندروم نقش داشته باشند.

■ عوامل خطر

از عوامل خطر ابتلا به سندروم تورت باید به موارد زیر اشاره کرد:

سابقه خانوادگی: اگر کسی از اعضای خانواده به سندروم تورت یا اختلال‌های دیگر تیک مبتلا بوده باشد، خطر ابتلا به سندروم تورت افزایش می‌یابد.

جنســـیت: مردها ۳ تا ۴ برابر بیشتر از زنان احتمـــال دارد که به ســـندروم تورت مبتلا شوند.

آیا کسی که دچار سندروم تورت است، باید به پزشک مراجعه کند؟

افـــراد مبتلا به ســـندروم تـــورت معمولاً زندگی سالم و فعالی دارند؛ اما این سندروم دربرگیرنده چالش‌های رفتاری و اجتماعی‌ای است که ممکن است به وجهه اجتماعی آنها صدمه بزند.

ولی از ســـوی دیگر، سندروم اغلب با برخی اختلال‌ها و شرایط ویژه ارتباط پیدا می‌کند و می‌تواند نشانه‌ای برای مراجعه به پزشک باشد. این موارد عبارت‌اند از:

اختلال کم‌توجهی ـ بیش‌فعالی (ADHD)؛

اختلال وسواس فکری ـ عملی (OCD)؛

اختلال طیف اوتیسم؛

ناتوانی در یادگیری؛

اختلال‌های خواب؛

افسردگی؛

اختلال‌های اضطرابی؛

درد ناشی از تیک، به‌ویژه سردرد؛

مشکل در مدیریت خشم و عصبانیت.

■ چه زمانی به پزشک مراجعه کنیم؟

همـــان طور کـــه گفتیم، تیک‌هـــا معمولاً بین ۲ تا ۱۵ ســـالگی بـــا میانگین حدود ۶ ســـالگی بروز می‌کنند. اگر متوجه شدید که کودک‌تان یک‌ســـری حرکات یا صداهای غیرارادی تولید می‌کند، به پزشـــک اطفال مراجعه کنید.

البته تمام تیک‌های عصبی علامت ابتلا به سندروم تورت نیستند. بسیاری از تیک‌های کـــودکان پس از چنـــد هفته یـــا چند ماه خودبه‌خود برطرف می‌شوند؛ اما اگر کودکی رفتاری نامعمول داشت، باید علت آن را جویا شـــد تا بتوان جلوی پیچیده شدن احتمال بیماری را گرفت.

■ آیا سندروم تورت درمان‌پذیر است؟

هیچ درمان مشـــخصی برای این ســـندرم وجود ندارد؛ اما با روش‌های مختلف به افراد مبتلا یاد داده می‌شـــود تا تیک‌هایی را که در فعالیت‌ها و کارهای روزمره‌شـــان تداخل ایجاد می‌کنند کنترل کنند؛ البته تیک‌های شدید معمولاً قابل کنترل نیستند.

درمان‌های دارویی

یکســـری دارو وجود دارد که با مصرف آنها می‌تـــوان تیک‌ها را کنترل یا کاهش داد. از این داروها باید به موارد زیر اشاره کرد:

داروی‌های کنترل‌یا مسدودکننده دوپامین: فلوفنازین، هالوپریدول (هالدل)، ریزپریدون (ریزپـــردال) و پیموزایـــد (اوراپ) در کنترل تیک‌ها مؤثر هستند. از عوارض جانبی این داروهـــا می‌توان به اضافـــه‌وزن و حرکات تکراری غیرارادی اشـــاره کرد. برای کنترل تیک‌های عصبی، تترابنازین (زنازین) توصیه می‌شـــود؛ اما این دارو هم می‌تواند موجب افسردگی شدید در فرد مصرف‌کننده شود.

تزریـــق بوتولینوم (بوتاکـــس): تزریق این دارو به ماهیچه آســـیب‌دیده ممکن اســـت تیک‌های ساده یا صوتی را بهبود ببخشد.

داروهـــای مخصوص اختـــلال کم‌توجهی ـ بیش‌فعالـــی (ADHD): محرک‌هایـــی مانند متیل‌فنیـــدات و داروهایی که حاوی دکســـتروآمفتامین هستند می‌توانند توجه و تمرکز را افزایش دهند؛ اما در برخی مواقع، این داروها ممکن است اثر معکوس داشته باشـــند و تیک‌های عصبی فـــرد مبتلا را افزایش دهند.

مهارکننده‌های آدرنرژیک مرکزی: داروهایی ماننـــد کلونیدین و گوانفاســـین که معمولاً برای درمان فشار خون بالا تجویز می‌شوند، ممکن است بتوانند علائم رفتاری‌ای مانند اختلال کنترل تکانه و حملات خشم را مهار کنند. عوارض جانبی احتمالی این داروها هم خواب‌آلودگی است.

داروهای ضدافسردگی: فلوکستین می‌تواند علائم اندوه، اضطراب و اختلال وسواســـی اجباری را بهبود بخشد.

داروهای ضدصرع: بررسی‌های اخیر نشان داده کـــه علائـــم برخی از افـــراد مبتلا به سندروم تورت با مصرف داروی توپیرامات، که برای درمان صرع است، کمتر می‌شود.

درمان‌های غیردارویی

رفتاردرمانی: مداخلات رفتاری ـ شـــناختی برای برطرف کردن تیک‌ها ممکن است به فرد مبتلا کمک کند. از این موارد می‌توان به آمـــوزش ترک عادت، کنتـــرل تیک‌ها، شناســـایی علائم هشـــدار پیش از شروع تیک‌های عصبـــی، یادگیری حرکات ارادی که ناهماهنگ با تیک عصبی موجود باشد.

روان‌درمانـــی: روان‌درمانی علاوه‌بر آموزش غلبه کردن بر ســـندروم تورت، به برطرف کردن عوارض پیچیـــده تیک‌های عصبی ماننـــد ADHD، وســـواس، افســـردگی یا اضطراب کمک می‌کند.

تحریک عمقـــی مغز (DBS): در تیک‌های شدید که سایر روش‌های درمانی جواب‌گو نیســـت، از این روش اســـتفاده می‌شود. در این روش، ابزاری پزشـــکی کـــه با باتری کار می‌کنـــد درون مغـــز بیمـــار گذاشـــته می‌شـــود تا نقاطی از مغز را که حرکات را کنترل می‌کنند، تحریـــک کند. این درمان هنـــوز مراحل اولیـــه خـــود را می‌گذراند و برای اطمینان از ایمـــن و مؤثربودن آن به بررسی‌های بیشتر نیاز است.

چرا نباید صورت خود را در حمام بشوییم؟

گلریزبرهمند
روزنامه‌نگار

پاک کردن آرایش زیر دوش حمام شاید کار راحتی باشد اما ضرر آن برای پوست می‌تواند بیشتر از فایده‌اش باشد. پوست صورت از پوســـت بقیه قسمت‌های بدن حساس‌تر است و بهتر است صورتتان را از دوش حمام دور نگه دارید، مگر اینکه قصد داشته باشید دوش آب سرد بگیرید.

■ ۱- می‌تواند جوش‌ها را تشدید کند

حمـــام داغ و طولانـــی می‌تواند چربی طبیعی‌ای که پوست برای حفظ سلامتی و زیبایی خود بـــه آن نیاز دارد را از بین ببرد. اگر هم پوســـتتان از قبل خشـــک باشد، شستن صورت در حمام نتیجه‌ای جز بدتر شدن مشکلتان نخواهد داشت. اســـتفاده بیشـــتر از کرم مرطوب کننده بـــرای از بین بردن خشـــکی‌ای که در پوســـت حس می‌شـــود هم می‌تواند در نهایت پوســـت را در برابر جوش و دیگر عفونت‌های پوستی آسیب پذیر کند.

■ ۲- ممکن است رنگ پوست را تغییر دهد

شستن صورت در حمام می‌تواند پوست را به رنگ قرمز درآورد. استفاده از آب داغ باعث منبسط شدن عروق خونی می‌شود،

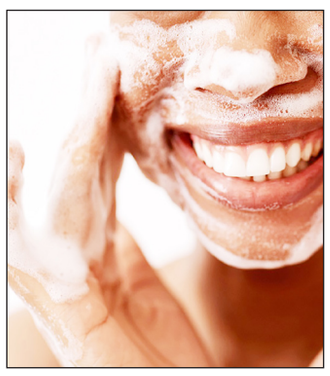

امـــری کـــه می‌تواند بـــه مویرگ‌های حساس و شکننده روی گونه صدمه بزند. این مسأله ممکن است منجر به پدیدار شدن شـــبکه‌هایی مویرگی روی پوست یا همان روزاسه شـــود که یک مشکل پوستی بسیار رایج است.

■ ۳- ممکن است منجر به چین و چروک زودرس شود

حتماً متوجه شده‌اید که بعد از یک حمام داغ و طولانی انگشـــت‌هایتان چروک می‌شـــوند. این امـــر به ایـــن دلیل رخ می‌دهد که آب داغ رطوبت پوســـت را از بین می‌برد و به لایه محافظ پوست که رطوبت را محبـــوس می‌کند صدمه می زند. این امر در مورد پوست صورت هم صدق می‌کند کـــه قرارگیری مداوم در معرض آب داغ می‌تواند آن را ســـریع‌تر پیر کند.

■ ٤- پوست سالم را می‌تواند حساس کند

شســـتن صورت در حمام برای پوســـت نرمال هم مفید نیست. آب داغ بر پوست سالم هم می‌تواند اثر منفی داشته باشد و آن را خشک و حساس کند. بهتر است از حمام داغ خودداری کنید، به خصوص در زمستان که هوا خشک‌تر است و پوست بیشتر مستعد خشکی و تحریک شدگی است.

■ ۵- پوست را به خارش می‌اندازد

بسیاری از افراد بعد از یک حمام طولانی در پوســـت خود کمی احســـاس خارش می‌کننـــد. این احســـاس معمولاً جزئی است و مدت کوتاهی به طول می‌انجامد. اما شســـتن مداوم صـــورت زیر آب داغ حمـــام می‌تواند باعث خـــارش و حتی پوسته پوسته شدن پوست شود.

خبرخوان

۷ بیماری جدی که از پاهایتان تشخیص داده می‌شوند

بســـیاری از ما گاهی در زندگی با درد پا یا مشـــکلات دیگری در پاهایمان روبه‌رو می‌شویم. معمولاً این درد و ناراحتی به‌دلیل آسیبی جزئی، کار زیاد، تغذیه نامناسب یا حتی استرس ایجاد می‌شود؛ ولی در بعضی از موارد نیز درد و ناراحتی در پاها نشـــانه‌ای از وجود مشـــکل بسیار جدی‌تری است. در ادامه، فهرستی از بیماریها و مشکلاتی در سلامتی را ارائه می‌دهیم که خودشان را در پاهایتان نشان می‌دهند. اگر فکر می‌کنید به هریک از آنها دچار شده‌اید، حتماً به پزشک مراجعه کنید.

۱. عملکرد ضعیف کلیه

علائم:

تورم پاها؛

درد الکتریکی (دردی تیز و گزشی).

آدم (Edema) تورم ناشـــی از تخلیه نادرســـت مایعات از بدن است که می‌تواند درنتیجه عملکرد ضعیف کلیه‌ها ایجاد شود. همچنین ممکن است دردی تیز و حالت گزگز را نیز در پاهایتان احساس کنید. تورم پوســـت اطراف چشـــم‌ها نیز می‌تواند نشان‌دهنده عملکرد ضعیف کلیه‌ها باشد.

۲. نارسایی وریدی

علائم نارسایی وریدی در پاها

علائم:

تورم در پاها؛

احساس سنگینی در پاها؛

پیگمانتاسیون (Pigmentation، لکه‌های پوستی).

وقتـــی دریچه‌های وریدیِ موجـــود در بدن، ضعیف یا آســـیب‌دیده باشند، جریان خون از قلب به اندام‌ها به‌درســـتی انجام نمی‌شـــود. بروز مشکل در جریان خون موجب تورم، به‌ویژه در ناحیه مچ پا و اطراف آن می‌شـــود. پیگمانتاسیون و احساس سنگینی بیش از حد در پاها نیز بر اثر نارسایی وریدی ایجاد می‌شود.

۳. نارسایی قلبی

علائمی که نارسایی قلبی در پاها ایجاد می‌کند

علائم:

تورم در پاها؛

احساس دردی که کشیده می‌شود.

تورم در پاها و احساس درد از علائم نارسایی قلبی هســـتند. وقتی یک یـــا دو محفظه قلب به‌خوبی نتواننـــد خون را پمپ کنند، خون در اندام تحتانی جمع می‌شود و این تجمع خون موجب می‌شود که پاها متورم شوند و درد زیادی ایجاد شود.

۴. ترومبوز (Thrombosis)

علائم:

تورم در پاها؛

افزایش دما در پاها؛

تغییر رنگ پوست؛

درد؛

خستگی.

ترومبـــوز وضعیتی اســـت که در آن در سیســـتم گردش خون، یـــک لخته خون ایجاد می‌شـــود که می‌تواند مانع از جریان خون در عروق شـــود. ترومبوز می‌تواند ترکیبـــی از علائم بالا را ایجاد کند و مشکلی جدی است. بنابراین اگر علائم بالا را مشـــاهده کرده‌اید و فکر می‌کنید که دچار این مشکل شده‌اید، فوراً به پزشک مراجعه کنید.

۵. مشکلات کبدی

رگ‌های عنکبوتی از علائم مشـــکلات کبدی در پاهاست.

علائم:

تورم در پاها؛

ایجاد رگ‌های عنکبوتی (Vascular spiders)؛

خستگی.

بعضی از علائم اولیه نارسایی کبدی را می‌توان در پاها مشاهده کرد. گاهی جریان خون ناکافی میان روده، طحـــال، لوزالمعده (پانکراس) و کبد موجب تورم و ایجاد رگ‌های عنکبوتی در پاها می‌شود.

۶. پُرکاری تیروئید

علائم:

تورم در پاها؛

اسپاسم‌های عضلانی؛

سردی پاها.

مشاهده علائم تورم در پا، اسپاسم‌های عضلانی و احســـاس سردی در پاها در پا نشان می‌دهد که دچار مشکلی در غده تیروئید شده‌اید که پرکاری تیروئید یا هایپرتیروئیدی نام دارد.

۷. تصلب شرایین

علائم:

رنگ‌پریدگی پوست؛

درد؛

ضعف عضلانی (Muscular frailness).

آترواســـکلروزیس (Atherosclerosis)، آترواسکلروز یا تصلب شرایین مشکلی است که در آن رسوبات چربی موجب گرفتگی عروق می‌شوند. تصلب شـــرایین مشکلی بســـیار جدی است، زیرا می‌تواند منجر به مشکلات قلبی کشنده شود.

|خواندنی|
هفته نامه سراسری اقتصادی- اجتماعی
تدبیر تازه
www.tadbiretazenews.ir
چهارشنبه ۲۳ تیرماه ۱۴۰۰، سال هفتم، شماره ۲۲۷

خبرخوان

راه اندازی یک قطار هوایی کف شیشه‌ای در چین

شـــهر چنگدوی چین محل اجرای برنامه پرورش پاندای این کشـــور است و شـــهرت خود را هم از همین موضوع دارد، بنابراین اصلاً عجیب نیســـت که برای اســـتقبال از گردشگران بین المللی یک قطار پاندایی داشته باشد. روز ۲۶ ژوئن، مرکز استان سیچوان چین خط آهن هوایی ژونگ تانگ را راه انـــدازی کرد، یک قطار هوایی با کفی شیشـــه‌ای که مسافرانش می‌توانند آن سویش را ببینند. این قطار یک دید ۲۷۰ درجه به مسافران می‌دهد چون سقف آن شـــفاف نیست. اگر قطار را از جلو ببینید متوجه می‌شوید که ســـر آن شبیه به پاندا نقاشی شده اســـت. پروژه خط آهن هوایی ژونگ تانگ، اولین خط آهن آزمایشی گردشگری دنیا است که با باتری لیتیومی کار می‌کند و حدود ۵/۱۱ کیلومتر طول دارد. ظرفیت این قطار حداکثر ۱۲۰ نفر است. چون شیشـــه می‌تواند گرما را بازتاب دهد، قطار از یک سیستم تهویه هوا برای متعادل کردن دمای داخل برخوردار اســـت. مواد و مصالح به کار رفته در ســـاخت این قطار از جنس الیاف کربن سبک هستند. این قطار می‌تواند با سرعت یک قطار مترو یعنی چیزی در حدود ۸۰ کیلومتر در ساعت حرکت کند. این خط آهن فعلاً ۴ ایســـتگاه دارد. یکی از ایســـتگاه‌ها به خط آهن قطار سریع السیر چنگدو و یکی از خطوط متروی این شهر متصل می‌شود. خـــط آهن هوایی ژونگ تانگ گرچه بیشـــتر برای تماشای مناظر اطراف توســـط گردشگران در نظر گرفته شده تا رفت و آمد مردم محلی به سرکار، اما دستاورد قابل افتخار دیگری در سیستم ریلی چین محسوب می‌شـــود. تبت هم به تازگی اولین قطار سریع السیر خود را راه اندازی کرده است، یک خط آهن ۴۳۵ کیلومتری که در اولین ســـفر خود در روز ۲۵ ژوئن، لهاسا، پایتخت تبت را به شهر نینگچیِ چین متصل کرد. تبت که به بام دنیا معروف است، به قدری مرتفع است – ۳ هزار متر بالای سطح دریا – که باید به درون قطار اکسیژن بیشتری پمپاژ شود تا مسافران بتوانند در آن ارتفاع دوام آورند. این خط آهن در نهایت تا شهر چنگدوی چین ساخته خواهد شد که با این کار، زمان سفر بین این دو شهر از ۴۸ ساعت به ۱۳ ساعت کاهش خواهد یافت.

وجود گاز عجیب در ابرهای زهره نشانه فعالیت آتشفشانی است

کشف گاز فســـفین در جو زهره بسیاری را بر آن داشت تا به جستجوی حیات شناور در ابرهای این ســـیاره بپردازند؛ اما این گاز می‌تواند منشأ دیگری داشته باشد. کشف غیر منتظره گاز فسفین در جو زهره حدس و گمان‌هایی درباره وجود حیات شناور در ابرهای این ســـیاره به دنبال داشت؛ اما این گاز می‌تواند نشـــانه فعالیت‌های آتشفشانی در سطح این سیاره باشـــد. در سال ۲۰۲۰ تیمی به رهبری یان گریوز از دانشگاه کاردیف بریتانیا، شواهدی از گاز فسفین در ابرهای زهره کشف کردند. ترکیب اصلی این ابرها ســـولفوریک اســـید متراکم است. پژوهشـــگرها پس از تحلیل روش‌های تشـــکیل فسفین در زهره نتوانستند فرایند و مکانیزمی پیدا کنند که وجود این گاز را توجیه کند. آن‌ها معتقدند این گاز می‌تواند نتیجه فعالیت موجودات زنده باشد همان‌طور که در زمین هم همین فرایند وجود دارد. حالا انگوک ترونگ و جاناتان لونین از دانشـــگاه کرنل نیویورک به محاسبه فعالیت‌های آتشفشانی زهره پرداختند. آن‌ها معتقدند فعالیت آتشفشـــانی در زهره مانند زمیـــن، می‌تواند منجر به تولید گاز فسفین کافی در جو این سیاره شود و لزوماً نیازی به منبع زنده نیست. جو ضخیم زهره بررسی سطح آن را دشوار ساخته است؛ در نتیجه نمی‌توان به‌طور قطعی از فعالیت‌های آتشفشانی آن صحبت کرد. به گفته لونین: بسیاری از فوران‌های احتمالی زهره به دلیل پوشش ضخیم ابرهای سولفوریک اسیدی قابل رصد نیستند.

البتـــه شـــاید بتـــوان نشـــانه‌هایی از فوران‌های آتشفشانی زهره پیدا کرد. تصاویر رادار فضاپیماها، ویژگی‌هایی را آشـــکار کرده‌اند کـــه می‌توان به گدازه‌های تازه نســـبت داد؛ امـــا هنوز این فرضیه قطعی نیســـت. مقادیر متغیر سولفور دی‌اکسید در هوای زهره می‌تواند نشانه‌ای از فوران ذرات باشد. ترونگ و لونین معتقدند فســـفر موجود در گوشته ســـیاره زهره می‌تواند از طریق آتشفشان‌ها فوران کند و در صورت واکنش با اســـید ســـولفوریک، فسفین تولید کند؛ البته همه با فرضیه فوق موافق نیســـتند. به گفته جونوس پتکوفسکی، از مؤسسه فناوری ماساچوست و یکی از اعضای تیم گریوز: فکر نمی‌کنم فعالیت آتشفشانی گوشته زهره منجر به تولید مقادیر کافی فسفین شود که با مشاهدات منطبق باشد.

اسپیس ایکس خبر داد

موتورهای بوستر عظیم سوپر هوی روشن می شوند

میلادمیرکانی
روزنامه نگار

نســـخه آزمایشی ســـوپر هوی (Super Heavy)، موشـــکی که استارشیپ را به مدار زمین خواهد رساند، در حال گذراندن مراحل آزمایش در تگزاس جنوبی است. مدت‌هـــا از آخرین‌بـــاری می‌گـــذرد که اسپیس ایکس موشکی را در تأسیساتش در تگزاس جنوبی پرتاب یا منفجر کرد. این شـــرکت بیش از دو مـــاه پیش و در ۱۶ اردیبهشـــت نســـخه‌ای آزمایشی از استارشـــیپ به‌نام SN۱۵ را تا ارتفاع ۱۰ کیلومتری پرتاب کرد و ســـپس به‌طور ایمن روی زمین فرود آورد.

تیم مهندســـی اســـپیس ایکس ظاهراً داده‌های موردنیاز از آن پرواز آزمایشـــی را به‌دســـت آورده است؛ ازاین‌رو، شرکت برنامه‌ها برای پرتاب نســـخه آزمایشی بعدی (SN۱۶) را به‌نفع حرکت به‌سمت پروازهای مرتفع‌تر کنار گذاشـــته است. درنتیجـــه، فعالیت‌هـــا در تأسیســـات «اســـتاربیس» در نزدیکی بوکاچیکا در تگـــزاس بر آمادگی بـــرای انجام پرتاب مداری سامانه استارشیپ متمرکز شده‌اند. اســـپیس ایکس در دو ماه گذشته، برج پرتاب عظیمی برای نگه‌داری نســـخه کاملی از بوستر سوپر هوی و استارشیپ به‌عنوان مرحله دوم آن ساخته است. این شرکت مخازن بزرگ جدیدی نیز ساخته است که به‌عنوان بخشـــی از تجهیزات پشتیبانی زمینی، سوخت‌رسانی با اکسیژن مایـــع و متان را برای این موشـــک‌های غول‌پیکر انجام می‌دهند.

درنهایت، تکنیســـین‌ها و مهندس‌های اســـپیس ایکس خود بوســـترهای سوپر هوی را مونتاژ کرده‌اند. نســـخه «بوستر ۳» که نخســـتین مدل اولیه تمام‌اندازه ســـوپر هوی محسوب می‌شـــود، اکنون آزمایش‌های فشـــار کرایوژنیک مخازن سوختش را پشت‌سر گذشته و به سکوی پرتاب منتقل شده است.

این هفته اسپیس ایکس سه موتور رپتور را به بوســـتر ۳ اضافه کرد و به ساکنان منطقه گفت احتمال دارد آزمایش احتراق ثابت موشک را پنجشنبه ۱۵ ژوئیه انجام دهد. برنامه بستن جاده نیز نشان می‌دهد این آزمایش ممکن است بین ساعت ۱۳ تا ۲۲ پنجشـــنبه به وقت محلی (۲۱: ۳۰ پنجشـــنبه و ۷: ۳۰ جمعه به وقت ایران) انجام شود.

ایلان ماسک، بنیان‌گذار اسپیس ایکس، گفته اســـت بوستر ۳ پرتاب نخواهد شد؛ اما اگـــر همه‌چیز دربـــاره آزمایش‌های زمینی به‌خوبی پیش برود، شرکت نسخه بوستر ۴ را پرتاب خواهد کرد. هم‌اکنون، این مدل در تأسیســـات مونتاژ اســـپیس ایکس در چند کیلومتری ســـایت پرتاب در تگزاس جنوبی در دست ساخت است. درحالی‌که اســـپیس ایکس بوستر ۳ را با ســـه موتور رپتور آزمایش می‌کند، روی نسخه مداری کامل سوپر هوی، ۳۳ عدد از این موتور ســـوخت متان نصب خواهد شد.

به موازات ســـاخت سوپر هوی، اسپیس ایکس در حال ســـاخت «شـــیپ ۲۰» اســـت. این شـــرکت نام‌گذاری SN را برای نمونه‌های آزمایشـــی استارشـــیپ کنار گذاشـــته و اکنون آن‌ها را «شیپ» می‌نامد. شیپ ۲۰ نخستین نمونه از نسل جدید نمونه‌های آزمایشـــی استارشیپ با ویژگی‌هایی اســـت که امکان صعود به فضا و سپس بازگشت به زمین را به آن‌ها می‌دهند. بخش عمده موشک شیپ ۲۰ هم‌اکنون در تأسیسات اسپیس ایکس در بوکا چیکا تکمیل شده است.

تمام اقدامات یادشده شامل تکمیل ساخت موشـــک‌ها، برج پرتاب و ســـامانه‌های زمینی، به‌منظور آماده‌سازی برای پرتاب آزمایشـــی ســـوپر هوی و استارشیپ در تابســـتان جاری انجام می‌شـــود. در این پرواز که اسپیس ایکس می‌خواهد در ماه اوت انجام دهد، استارشیپ به دور زمین خواهد چرخید و سپس به‌طور کنترل‌شده برفراز شمال جزیره کائوآئی در اقیانوس آرام به جوّ زمین وارد خواهد شد.

بااین‌حال، موانع قانونی همچنان پابرجا اســـت. اســـپیس ایکس علاوه‌بر انجام تمـــام اقدامات فنـــی و آزمایش‌ها، باید مجوز پرتاب مـــداری پیش رو را از اداره هوانوردی فدرال آمریکا دریافت کند. این سازمان که اکنون وضعیت محیط‌زیستی تأسیســـات پرتاب در تگزاس جنوبی را بررسی می‌کند، ماه می‌گفت هنوز درباره این موضوع تصمیم‌نگیری نکرده اســـت که باید برای پرتاب مأموریت‌های مداری استارشیپ از تگزاس جنوبی به اسپیس ایکس مجوز دهد یا نه.

آیا پیوند مدفوع به درمان کووید ۱۹ کمک می‌کند؟

طبق مطالعه‌ای موردی، دو فرد دچار عفونت باکتریایی که تحت رویه درمانی پیوند مدفوع قرار گرفتند، با وجود ابتلا به کووید، دچار بیماری شدیدی نشدند. بر اساس گزارش موردی جدیدی، پیوند مدفوع ممکن اســـت به دو بیمـــار دارای عوامـــل خطر کمک کرده باشـــد تا به کووید ۱۹ شدید مبتلا نشوند. اما این مطالعه فقط مبتنی بر دو بیمار بود و بنابراین، بهبودی ممکن اســـت به صورت تصادفی رخ داده باشد یا ناشی از درمان‌های دیگر بوده باشد.

مریم صفدری
روزنامه نگار

به گزارش لایو ساینس، دو بیمار مذکور اخیراً در لهســـتان به دلیل عفونت باکتریایی در بیمارستان بستری شدند و به‌عنوان درمان، پیوند مدفوع دریافت کردند. آزمایش کووید ۱۹ هـــر دو بیمار بعداً مثبت شـــد؛ اما هیچ یک از آن‌ها با وجود دارا بودن مشـــکلات زمینـــه‌ای، دچار بیماری شـــدیدی نشـــد. نویسندگان مطالعه می‌گویند: «یک توضیح احتمالی این است که پیوند مدفوع که برای تقویت پاســـخ ایمنی انجام می‌شود، ممکن اســـت مانع از بیماری شدید این افراد شده باشد.» رویه مذکور که پیوند میکروبیوتای مدفوع (FMT) نام دارد، شامل پیوند مدفوع فرد سالم به روده بیماری می‌شود که دچار مشـــکل روده‌ای ماننـــد عفونت ناشـــی از باکتری کلستریدیوم دیفیسل (Clostridium difficile) است. تصور می‌شود مدفوع سالم دارای ترکیبی از باکتری‌های ســـالم است کـــه به بدن در مبارزه با عوامل بیماری‌زایی که موجب مشکلاتی نظیر اسهال یا سندرم روده تحریک‌پذیر می‌شوند، کمک می‌کند. به گزارش لایو ساینس، پیوند مدفوع برای کمک بـــه تقویت اثـــرات ایمنی‌درمانی در بیماران ســـرطانی نیز اســـتفاده شده است. این اولین باری نیســـت که پیوند مدفوع در بیماران مبتلا به نوعی عفونت باکتریایی و کووید ۱۹ پیشنهاد یا بدون مشکل استفاده می‌شود؛ اما دانشـــمندان نمی‌دانند آیا پیوند می‌تواند کووید ۱۹ را درمان کند یا از شدت آن بکاهد. هر دو بیمار این مطالعه موردی به علت عفونت باکتریایی به بیمارستان مراجعه کـــرده بودند و تا زمانی که در بیمارســـتان بســـتری شـــدند و برای عفونت باکتریایی تحت درمان پیوند مدفوع قرار گرفتند، دچار نشانه‌های کووید ۱۹ نشدند.

اولین بیمـــار مطالعه مردی ۸۰ ســـاله بود کـــه ابتدا به علـــت ذات‌الریه و سپســـیس (مســـمومیت خون) در بیمارســـتان تحت درمان قرار گرفت. اما مشـــخص شـــد مرد بیمار به کلســـتریدیوم دیفیســـل نیز آلوده اســـت که برای آن تحت درمان FMT قرار گرفت. پس از آغـــاز FMT، نتیجه آزمایش وی برای ویروس عامـــل کووید ۱۹ یعنی SARS-CoV-۲ نیز مثبت شـــد و تحت درمان با روش پلاســـمادرمانی قرار گرفت (خونی که حـــاوی آنتی‌بادی گرفته‌شـــده از بیماران بهبود یافته کووید ۱۹ اســـت) و داروی ضد ویروس رمدســـیویر را دریافت کرد. نویســـندگان می‌گویند: «رمدســـیویر می‌تواند پس از متوســـط ده روز به بهبودی منجر شـــود و مزیت‌های پلاسمادرمانی نیز محدود است.» اما در کمال تعجب، دو روز پس از پیوند مدفوع، نشانه‌های کووید ۱۹ در بیمار برطرف شد و ذات‌الریه وی بدتر نشد.

بیمـــار دوم مردی ۱۹ ســـاله و دچار نوعی بیماری التهابـــی روده به نام کولیت زخمی بود و داروهایی مصرف می‌کرد که سیستم ایمنی را ســـرکوب می‌کننـــد. وی پس از عفونت عودکننده کلستریدیوم دیفیسل در بیمارستان بستری شد و برای درمان عفونت باکتریایی، تحت پیوند مدفوع قرار گرفت و آنتی‌بیوتیک نیز دریافت کرد. بیمار حدود ۱۵ ســـاعت بعد تب کرد و آزمایش SARS-CoV-۲ وی مثبت شد؛ ولی حتی با اینکه دچار نقص ایمنی بود و درمانی برای کووید ۱۹ دریافت نکرد، دچار علائم خفیفی شـــد. نویسندگان می‌گویند: «نتیجه‌گیری اصلی ما از این موارد این است که FMT در درمان عفونت عودکننده کلستریدیوم دیفیسل در بیمارانـــی که دچار کووید ۱۹ نیز هســـتند، ایمن و مؤثر است.»

پژوهشگران مطالعه با توجه به نتایج مطالعه این ســـؤال را مطرح می‌کنند که آیا FMT ممکن است روی روند بالینی کووید ۱۹ اثر داشته باشد؟ به‌عبارت دیگر، آیا پیوند مدفوع ممکن است به تسکین بیماری شدید در این بیماران کمک کرده باشد که هر دو عوامل خطر ابتلا به کووید ۱۹ شدید را دارا بودند. البته، حتی افرادی کـــه دارای عوامل خطر هســـتند، معمـــولاً دچار کووید ۱۹ شـــدید نمی‌شـــوند؛ بنابراین هر دوی این بیماران ممکن اســـت به‌صورت تصادفی بهبود پیدا کرده باشـــند. علاوه بر ایـــن، مطالعه جدید گزارشـــی موردی از فقط دو بیمار بود و جدا کردن اثرات درمان‌های مختلف دشوار است. پژوهشگران قصد دارند اثرات پیوند مدفوع را روی بیماران کووید ۱۹ در کارآزمایی بالینی رسمی آزمایش کنند.

یافته‌های این پژوهش در مجله Gut منتشر شده است.

هنگام یادگیری زبان جدید، نوشتن با دست بهتر از تایپ کردن است

براســـاس پژوهشـــی جدیـــد، افـــرادی که هنـــگام یادگیری زبـــان جدید از روش نوشـــتن روی کاغذ اســـتفاده می‌کنند، درمقایســـه‌با کسانی که متکی بر تایپ‌کردن یا تماشای ویدئو هستند، عملکرد بهتری دارند.

امروزه در زندگی روزمره خود، درمقایســـه‌با نوشـــتن با اســـتفاده از مداد و خودکار زمان بیشتری صرف ضربه‌زدن به صفحه‌نمایش و تایپ‌کردن روی صفحه‌کلید می‌کنیم؛ اما آیا نوشـــتن با دست مزیت بیشـــتری دارد؟ براســـاس مطالعه جدید، کامـــلاً همین‌طور است. به‌گزارش ساینس الرت، پژوهشگران ۴۲ داوطلب بزرگ‌سال را در مطالعه ثبت‌نام کردنـــد و ازطریـــق نوشـــتن روی کاغذ و تایپ‌کردن روی صفحه‌کلید و مشـــاهده و پاسخ به دستورالعمل‌های ویدئویی به آن‌ها الفبای عربی آموزش دادنـــد. افرادی که در گروه نوشتن با دســـت بودند، نه‌تنها حروف ناآشـــنا را ســـریع‌تر یاد گرفتنـــد؛ بلکه بهتر می‌توانستند دانش جدیدشان را در حوزه‌های دیگر نیز به‌کار ببرند. برای مثال، با اســـتفاده از حروف کلمات جدیدی بســـازند و کلماتی را تشخیص دهند که قبلاً ندیده بودند. برندا رپ، دانشمند علوم شناختی از دانشگاه جانز هاپکینز می‌گوید: سؤالی که والدین و مربیان مطرح می‌کنند، این اســـت که چرا فرزندان ما باید زمانشـــان را صرف نوشـــتن با دست کنند. بدیهی است که اگر نوشتن با دست را تمرین کنید، دست‌خط شما بهتر می‌شود؛ اما ازآنجاکه دیگر کمتر کســـی این کار را انجام می‌دهد، بهتر بودن در آن چه اهمیتی دارد؟ سؤال واقعی این اســـت: آیا نوشتن با دست ازنظـــر خواندن و هجی‌کردن و درک مزیتی دارد؟ نشـــان دادیم که قطعـــاً چنین مزیتی وجود دارد. درحالی‌که نوشتن و تایپ‌کردن و یادگیری بصری در آموزش شرکت‌کنندگان برای تشخیص حرف الفبای عربی مؤثر بود و زبان‌آموزان پس از شـــش جلســـه تمرین به‌ندرت اشتباه می‌کردند، گروهی که با دست می‌نوشـــتند، به‌طور متوسط برای رسیدن به اســـتاندارد مناسب به جلســـات کمتری نیاز داشتند. پژوهشگران سپس گروه‌ها را آزمایش کردند تا ببینند یادگیری چگونه عمومیت پیدا می‌کنـــد. در آزمایش پیگیری با اســـتفاده از مهارت‌هایی کـــه داوطلبان برای آن آموزش ندیده بودند، گروه نوشـــتن با دست بهترین عملکـــرد را از خود نشـــان دادنـــد: نام‌بردن حروف، نوشـــتن حروف، هجی‌کردن کلمات و خواندن کلمـــات. پژوهش جدید نشـــان می‌دهد مزیت‌های آموزش به روش نوشتن با دست چیزی فراتر از خوش‌خط‌شدن است؛ زیرا مزیت‌هایی در دیگر حوزه‌های یادگیری نیز وجود دارد و به‌نظر می‌رســـد دانشی که با نوشتن با دســـت حاصل شده است، بهتر در مغز تثبیت شـــود. رابرت وایلی، دانشمند علوم شـــناختی از دانشگاه کارولینای‌شمالی می‌گوید: «نتیجه اصلی این اســـت که حتی اگر همه آن‌ها در تشـــخیص حروف موفق بودند، آموزش مبتنی‌بر نوشتن ازنظر هر معیار دیگری بهتر بود و این گروه از شرکت‌کنندگان برای رسیدن به حد مشخصی از پیشرفت به زمان کمتری نیاز داشتند.» درحالی‌که ۴۲ نفر اندازه نمونه بزرگی بـــرای مطالعه‌ای از این نوع نیســـت، روندهای گزارش‌شده مطالعه نشان می‌دهد قلم و کاغذ هنوز نقش مهمی در یادگیری دارد، حتی بـــا اینکه قالب‌های دیجیتالی بر ارتباطات ما غلبه پیدا کرده است. علاوه‌براین، اگرچه در این آزمایش خاص از بزرگ‌سالان استفاده شده است، پژوهشگران می‌گویند یافته‌هایشـــان باید به کودکان نیز تعمیم‌دادنی باشد.

خبرخوان

آخرین مسافر فضاپیمای جف بزوس برای سفر تاریخی

حسین علی‌پناهی
روزنامه نگار

بعـــد از نیم قـــرن صبر، والی فانـــک (Wally Funk) که در جریان برنامه مرکوری ناسا برای سفر به فضا آموزش دیده اما فرصت مشارکت در مأموریت نهایی را پیدا نکرده بود، در نهایت فرصت رفتن به فضا را پیدا کرده است. این زن ۸۲ ســـاله توسط ثروتمندترین مرد جهان، جف بیزوس، انتخاب شـــده تا وی، برادرش، و یک برنده ناشناس را در سفر فضایی تاریخ ساز این گـــروه در ۲۰ جولای همراهی کند. کمپانی بلو اوریجین (Blue Origin) روز پنج شنبه گذشته اعـــلام کرد که ایـــن زن ۸۲ ســـاله به عنوان نفر چهارم برای اولین ســـفر فضاپیمای New Shepard انتخاب شده است. وی در این سفر تاریخ ساز به جف بزوس، مارک بزوس و برنده حراجی که ۲۸ میلیون دلار برای بدست آوردن این فرصت هزینه کرده و هنوز اســـم او اعلام نشده است، ملحق خواهد شد.

جف بیزوس در پستی اینســـتاگرامی از فانک به عنوان «مهمان افتخاری» این سفر فضایی یاد کرده اســـت. فانک یکـــی از افراد داوطلب در پروژه Mercury ۱۳ بـــود که با نام «زنان در فضا» شـــناخته شـــده و در فوریه ۱۹۶۱ راه اندازی شد، پروژه‌ای با بودجه بخش خصوصی که هـــدف از آن آموزش زنان برای ســـفر به فضا در جریان اولین برنامه‌های فضایی ناســـا بـــود. ۱۳ زنی که برای شـــرکت در این پروژه داوطلب شـــده و مورد آزمایش و آموزش قرار گرفتند که در نهایت ۷ نفر از آن‌ها برای اجرای پروژه نهایی انتخاب شـــدند. فانک در آن زمان به جوان‌ترین داوطلب این پروژه تبدیل شد و به گفته خودش عملکرد بهتر و سریع‌تری نسبت به دیگر شرکت کنندگان در دوره‌های آموزشی داشت. او حتی ۱۰ ساعت و ۳۵ دقیقه را نیز در داخل تانکر مخصوص شبیه سازی سفر در فضا گذراند و توانســـت عملکرد بهتری از فضانورد مشهور، جان گلن، داشته باشد.

فانک در این باره گفته است: «چهار بار با ناسا تماس گرفتم و گفتـــم که می‌خواهم فضانورد شـــوم اما هیچ کس مرا جـــدی نگرفت. فکر نمی‌کردم هیچوقـــت بتوانم آن بالا بروم. هیچ چیزی هرگز مانع من نشد. آن‌ها گفتند، والی، تو یک دختری، نمی‌توانی این کار را انجام دهی. من گفتم، می دانید، مهم نیســـت چه هستید، همچنان می‌توانید این کار را بکنید اگر بخواهید و من دوســـت دارم کارهایـــی بکنم که قبل از من هیچکس انجام نداده است». فانک تجربه بالایـــی در خلبانی دارد و بیـــش از ۶۰۰,۱۹ ساعت تجربه پرواز داشته و به بیش از ۳,۰۰۰ نفـــر نیز آموزش پرواز بـــا هواپیماهای تجاری را داده اســـت. اما وی برای پرواز با فضاپیمای New Shepard کـــه متعلق بـــه کمپانی بلو اوریجین است نیازی به این همه مهارت ندارد زیرا این فضاپیما یک فضاپیمای کاملاً خودکار بوده و سیستم راکتی آن طوری تنظیم شده که تقریباً هر کســـی بعد از چند ساعت آموزش در مرکز تحقیقاتی کمپانی سازنده در غرب تگزاس می‌تواند آن را هدایت کند.

این پرواز با ســـرعتی ســـه برابر سرعت صوت انجام شده و به طور مستقیم به سمت بالا پرواز خواهـــد کرد تا زمانی کـــه راکت بخش اعظم ســـوخت خود را مصرف نماید. سپس کپسول حاوی خدمه از راکت جدا شـــده و برای مدت کوتاهی به ســـمت بالا حرکـــت خواهد کرد تا اینکه در بالاترین نقطه مسیر پروازی خود قرار گرفته و دقایقی تجربه بی وزنی به مســـافران خواهد داد. ســـپس کپسول به ســـمت پایین حرکت کرده و به کمک یک سری چتر نجات، سرعت آن به کمتر از ۲۰ مایل در ساعت خواهد رسید، پیش از آن که به زمین برسد.

بازار مالی
هفته نامه سراسری اقتصادی- اجتماعی
تدبیر تازه
www.tadbiretazenews.ir
چهارشنبه ۲۳ تیرماه ۱۴۰۰، سال هفتم، شماره ۲۲۷

تحلیل

بازار بورس یا رمزارزها

نرگس مرادآبادی
کارشناس بازار رمزارزها

در حال حاضر بازار رمزارزها و بازار سرمایه از لحاظ اصلاحات قیمتی در وضعیت مشابهی به سر می برند و هر دو آنها اخیرا موج اصلاحی نزولی را تجربه کرده‌اند.

روند اصلاحی بازار سرمایه به دلیل محدودیت دامنه نوسان، مدت بیشتری به طول انجامید اما در بازار رمزارزها اصلاحات قیمتی به دلیل نبود محدودیت دامنه نوسان سریعتر رخ می‌دهد. البته نمی‌توان با قطعیت گفت که روند نزولی میان‌مدت این دو بازار به پایان رسیده است.

با این اوصاف هم رمزارزها و هم سهام، شرایط نسبتا مناسبی برای سرمایه گذاری دارند و شخصی که خواهان سرمایه‌گذاری در این بازارها است با توجه به علاقه خود، می‌تواند در هر دو این بازارها سرمایه‌گذاری کند؛ سرمایه‌گذاران می‌توانند با مشورت با افراد خبره و متخصص و با توجه به علاقه خود،در هر یک از این دو بازار، سرمایه‌گذاری نموده یا می‌توانند بخشی از سرمایه خود را در بازار سرمایه و بخشی از آن را در بازار رمزارزها وارد نمایند و بدین ترتیب با تنوع دادن به پورتفو، ریسک سرمایه‌گذاری خود را نیز کاهش دهند.

نکته بسیار مهم در مورد سرمایه‌گذاری در رمزارزها، پس از انتخاب و خرید درست، نحوه نگه‌داری –امن– رمزارزهاست، در بازار سرمایه شما با خرید سهم یک شرکت، صاحب یک کد بورسی می‌شوید و اطلاعات خرید شما به صورت متمرکز در سیستم سازمان بورس –به نام شما– ثبت می‌شود اما این موضوع در مورد رمزارزها متفاوت است. در صورتیکه نحوه نگه‌داری امن و صحیح رمزارز خریداری شده را ندانید، ممکن در اثر هک و گم شدن کلید خصوصی یا Seef phrase و ... به راحتی آن را از دست بدهید.

مورد دیگری که می‌بایست هنگام سرمایه‌گذاری در بازار رمزارزها به آن توجه کنید، این است که به سودای سودهای چند صد درصدی ظرف چند روز، رمزارزهای بی‌بنیاد و بی‌اعتبار را خریداری نکنیم. بسیاری از ارزهایی که به شدت تبلیغ می‌شوند، پروژه‌های کلاهبرداری هستند. به هیچ عنوان طمع نکنید چراکه به محض طمع، پول خود را از دست می‌دهید؛ از طرف دیگر به این نکته نیز می‌بایست توجه کرد که رمزارزها همان طور که می‌توانند افزایش قیمت سریع و شدیدی را تجربه کنند، گاهی ممکن است ۹۰ تا ۹۵ درصد ارزش خود را نیز از دست بدهند در نتیجه سرمایه‌گذاران حتما باید قبل از سرمایه‌گذاری با افرادی که سابقه و تخصص و شناخت کافی در این بازار دارند مشورت نموده و از آنها در انتخاب سبد مناسب سرمایه‌گذاری مشاوره بگیرند.

گفتنی است که یکی از جذابیت‌های بازار رمزارزها، امکان معاملات فیوچر یا آتی است که امکان استفاده از اهرم و معامله بصورت بازار دو طرفه را به ما می‌دهد. بنده به هیچ عنوان توصیه نمی‌کنم که افراد تازه وارد به این بازار، به سمت معاملات فیوچرز بروند چراکه به احتمال زیاد ظرف مدت کوتاهی قسمت اعظم یا حتی کل پول خود را از دست خواهند داد. سرمایه‌گذاران باید در نظر داشته باشند که به هیچ عنوان طمع سودهای نجومی آنها را به سمت معاملات فیوچرز سوق ندهد؛ برای معامله‌گری در بازار فیوچرز، می‌بایست حداقل ۲ تا ۳ سال تجربه معاملات در بازار رمزارزها یا فارکس، درک و شناخت کافی و صحیح از چگونگی کارکرد این بازار و نحوه عملکرد و پلتفرم‌ها معاملاتی آن داشته باشید.

پدیده درب گردان در اقتصاد چیست؟

روزنه‌ای فسادزا در نظام بانکی کشور

صبا نوبری
روزنامه‌نگار

یکی از پدیده‌هایی که عامل بروز فساد و رانت‌جویی در نظام بانکی کشورمان است، جابه‌جایی افراد بین نهادهای دولتی و خصوصی است که با توجه به نزدیک شدن به موعد انتخاب رئیس کل جدید بانک مرکزی این موضوع اهمیت بیشتری پیدا می‌کند. اما این موضوع چگونه بستر فساد را فراهم می‌کند؟

در یک ساختار خاص، ممکن است در مواقعی یک فرد، گروه یا نهاد در شرایطی قرار بگیرد که به یک دوراهی میان انتخاب وظایف خود و یا منافع شخص یا گروهی خاص می‌رسد. به این شرایط تعارض منافع گفته می‌شود.

یکی از موقعیت‌هایی که در آن چنین شرایطی پیش می‌آید، زمانی است که فردی بین نهادها و سازمان‌های دولتی و خصوصی جابه‌جا می‌شود. آن فرد که زمانی در یک نهاد دولتی به عنوان بخشی از یک ساختار نظارتی و تدوین‌کننده مقررات و آیین‌نامه‌ها حضور داشته و روابط خاصی با نهادها، گروه‌ها و افراد دیگر ایجاد کرده است، حال به بخش خصوصی بازگشته و با اطلاعات و روابطی که از دوران حضور خود در مشاغل دولتی ایجاد کرده است منافع بخش خصوصی که درحال‌حاضر در آن مشغول به کار است را پیش می‌برد.

گاهی هم افراد پس از اینکه سال‌ها در بخش خصوصی فعالیت کردند در بخش دولتی مشغول به کار می‌شوند و سعی می‌کنند در اتخاذ تصمیماتشان منافع بخش‌های خصوصی و افراد نزدیک به خود را در اولویت قرار دهند و از انجایی که می‌دانند در شغل دولتی فعلی ماندگار نیستند و قرار است روزی باز به بخش خصوصی بازگردند سعی می‌کنند تصمیماتی اتخاد کنند که پس از بازگشت به آن حوزه مانعی در برابر اقداماتشان ایجاد نشود.

این پدیده در اصطلاح درب‌های گردان نام دارد و به جابه‌جایی افراد میان بخش‌های دولتی و خصوصی گفته می‌شود و به تعارض منافع و فساد حاصل از این جابه‌جایی می‌پردازد.

معمولاً در جهان، حوزه‌های مالی، سلامت و انرژی بیشترین محل برای بروز این پدیده هستند؛ اما در ایران درب‌های گردان در حوزه‌های مالی و به‌ویژه بانکی بیشتر رخ می‌دهد.

در حوزه بانکی، بانک‌مرکزی در رأس امور قرار دارد و به عنوان یک نهاد نظارتی و تدوین مقررات عمل می‌کند. اما معمولاً افرادی که در رأس این نهاد به عنوان رئیس کل و یا هیات عامل مشغول به فعالیت می‌شوند، پیش از آن در بانک‌ها و بخش‌های خصوصی کار می‌کردند و پس از انجام شغلشان هم به همین بخش‌ها بازمی‌گردند که این موضوع بستر فساد و رانت‌جویی را فراهم خواهد کرد.

معمولاً می‌توان سه نوع ارتباط بین یک بخش نظارتی و یک بخش خصوصی را نام برد؛ یک مدل که بیشترین قابلیت رصد شدن را دارد، ارتباط رسمی افراد با بخش‌های خصوصی در زمان تصدی یک شغل در نهاد نظارتی دولتی است، مانند سهامداری شرکت‌های خصوصی و تصدی سمت موظفی و غیرموظفی در هیات مدیره یک بخش خصوصی، نوع دیگر ارتباط غیررسمی با یک نهاد خصوصی در زمان تصدی شغل دولتی است که در قالب مشاوره یا درنظر گرفتن مصالح آن شرکت خصوصی در تصمیمات نظارتی است و نوع سوم آن هم فعالیت در یک شرکت خصوصی قبل یا بعد از مشغول شدن به کار در یک نهاد دولتی است.

نوع اول، تنها شکل ارتباط است که سخت‌گیری‌هایی برای جلوگیری از آن از طریق ممنوعیت داشتن بیش از یک شغل، صورت گرفته است اما انواع دیگر ارتباط، خصوصاً مورد آخر که بسیار فسادزاست مغفول مانده است.

در کشور ما کسانی که به عنوان رییس‌کل بانک‌مرکزی یا مدیران ارشد آن مشغول به کار شدند پیش از ان در بانک کرده بودند و پس از اتمام کارشان هم باز به بانک‌ها بازگشتند. این طبیعی است که در زمان کار خود در بانک مرکزی از اتخاذ تصمیماتی که به ضرر بانک‌های خصوصی باشد خودداری کنند و یا از رانت‌ها و روابط خود استفاده کنند.

برای حل چنین مشکلاتی باید سازوکار نظارتی فراهم شود تا از بروز چنین اتفاقاتی جلوگیری شود ولی به طور مشخص در حوزه بانک باید توجه کرد که لزومی ندارد کسی که به ریاست کل بانک‌مرکزی منصوب می‌شود حتماً از بدنه نظام بانکداری کشور باشد، زیرا موضوعاتی که بانک‌مرکزی با آنها درگیر است عموماً از جنس اقتصاد کلان هستند و به فردی اقتصاددان برای حل آنها نیاز است.

اما موضوع دیگری که برای حل این مشکل می‌تواند در دستور کار قرار گیرد آن است که افراد پس از اتمام فعالیت خود در نهادهای دولتی، برای چندسال ضمن دریافت حقوق، اجازه فعالیت در بخش خصوصی را نداشته باشند تا بلافاصله پس از اتمام کار خود و داشتن ارتباطات و اطلاعات نتوانند وارد این بخش شده و از رانت استفاده کنند. این موضوع در قانون بانک‌مرکزی که در دست بررسی مجلس است نیز در نظر گرفته شده است و اینگونه می‌توان امید داشت که دیگر شاهد فسادهایی از این دست حداقل در نظام بانکی کشور نخواهیم بود.

توافق اولیه وزیران اقتصاد ۲۰ قدرت اقتصادی اول جهان درباره دریافت مالیات از شرکت‌های چندملیتی

انقلاب مالیاتی قرن

وزیران اقتصاد ۲۰ قدرت اقتصادی اول جهان درباره دریافت مالیات از شرکت‌های چندملیتی به توافق رسیدند.
این مالیات مربوط به شرکت‌های چندملیتی است که در سطح جهان، فعالیت می‌کنند. قرار است براساس سازوکاری جدید، از این شرکت‌ها مالیات گرفته شود و این مالیات در اختیار شماری از کشورهای جهان قرار گیرد.این توافق، غول‌های بزرگی مانند اپل، آمازون و گوگل را مورد هدف قرار می‌دهد و مانع از فرار مالیاتی یا ترفندهای آنها برای پرداخت مالیات کمتر می‌شود.

یورونیوز نوشت: وزرای دارایی گروه ۲۰ روز شنبه ۱۰ ژوئیه (۱۹ تیر) حمایت خود را از یک توافق «تاریخی» جهانی برای اخذ مالیات عادلانه‌تر از شرکت‌های چند ملیتی اعلام کردند.

چارچوبی برای اصلاح مالیات بین‌المللی که ۱۳۰ کشور عضو سازمان همکاری و توسعه اقتصادی در همین ماه با مالیات دست‌کم ۱۵ درصدی از این شرکت‌ها به توافق رسیده بود.

با این حال تأیید ۱۹ اقتصاد برتر جهان به همراه اتحادیه اروپا کمک می‌کند تا پس سال‌ها مذاکره این موضوع به واقعیت تبدیل شود.

در بیانیه پایانی نشست وزرای گروه ۲۰ آمده است: «پس از سال‌ها بحث و بررسی و پیشرفتی که در سال گذشته حاصل شد، ما به توافق تاریخی در مورد معماری مالیاتی بین‌المللی با ثبات‌تر و عادلانه‌تر دست یافتیم.»

آن‌ها به دو مؤلفه اصلی در این موضوع تاکید کردند که شامل تعیین نرخ حداقلی برای مالیات شرکت‌های چند ملیتی خواهد بود و مؤلفه دوم نیز به تعریف روش و ساختاری که بتواند مالیات جمع‌آوری شده را میان کشورها عادلانه قسمت کند، خواهد پرداخت.«برونو لومر» وزیر دارایی فرانسه از این توافق استقبال کرد و گفت که این بزرگترین انقلاب مالیاتی در یک قرن گذشته است.

وی افزود: «ما در حال خاتمه دادن به مسابقه مالی هستیم و غول‌های دیجیتال سرانجام سهم عادلانه مالیات خود را پرداخت می‌کنند.»

«جنت یلن» وزیر خزانه داری ایالات متحده امریکا نیز در واکنش به این توافق گفت که «جهان باید سریعاً پیش رود تا توافق نهایی شود.»«اولاف شولز» وزیر دارایی آلمان قبل از شروع این نشست گفته بود که «یک لحظه تاریخی است.»در سال‌های اخیر شرکت‌های چندملیتی بزرگ با استقرار در گریزگاه‌های مالیاتی کمترین مالیات را به حساب وزارت‌های دارایی کشورهای محل ثبت واریز کرده‌اند. طرح اصلاح مالیاتی برای مقابله با این موضوعات مورد مذاکره قرار گرفته است.پیش بینی می‌شود توافق نهایی در این زمینه در نشست رهبران گروه ۲۰ در شهر رم در اکتبر امسال حاصل شود. مالیات دست‌کم ۱۵ درصدی در اول ژوئیه در نشست سازمان همکاری و توسعه اقتصادی مورد توافق قرار گرفت. برخی کشورها از جمله ایالات متحده آمریکا، فرانسه و آلمان به همراه سازمان‌هایی مانند آکسفام برای افزایش نرخ بالاتر فشار آوردند.

اما برخی از کشورها از جمله تعدادی از کشورهای اروپایی مانند ایرلند با این موضوع مخالف هستند. شرکت‌هایی مانند اپل و گوگل به‌خاطر نرخ پایین مالیاتی در این کشورها حضور دارند.

پیشنهادات رییس سازمان بورس برای حل مشکل نیروگاه‌ها

سمیه رسولی
روزنامه‌نگار

رییس سازمان بورس و اوراق بهادار در خصوص وضعیت نیروگاه‌های پذیرفته شده در بورس، طی نامه‌ای به وزیر نیرو پیشنهادهایی را برای بهبود وضعیت اقتصادی و مالی نیروگاه‌ها ارائه کرد. محمدعلی دهقان دهنوی رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار در خصوص وضعیت نیروگاه‌های پذیرفته شده در بورس، طی نامه‌ای به وزیر نیرو پیشنهادهایی را برای بهبود وضعیت اقتصادی و مالی نیروگاه‌ها ارائه کرد.در بخشی از این نامه آمده است: تعدادی از شرکت‌های نیروگاهی در سال‌های اخیر در بورس اوراق بهادار تهران و یا فرابورس ایران پذیرفته شده‌اند و به دلیل استقبال مردم از عرضه‌های اولیه دارای تعداد زیادی سهامدار هستند. در حال حاضر ۱۰ شرکت تولید کننده نیروی برق نزد این سازمان به ثبت رسیده‌اند که سهام هشت شرکت در فرابورس ایران و سهام ۲ شرکت در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته شده است.

رئیس سازمان بورس در این نامه افزوده است: از این میان شرکت‌های برق و انرژی پیوند گستر پارس، توسعه مسیر برق گیلان و تولید نیروی برق آبادان در سال ۹۹ عرضه شده‌اند. همچنین شرکت برق و انرژی پیوند گستر پارس دارای رکورد بیشترین مشارکت از سوی سهامداران در عرضه اولیه بوده است که شامل حدود پنج میلیون و ۵۷۰ هزار نفر می‌شود.

وی در این نامه هفت پیشنهاد را مطرح کرده است که شامل عدم وصول مطالبات سنواتی شرکت‌های نیروگاهی از زیر مجموعه‌های وزارت نیرو، عدم تفکیک نهاد تنظیمی از تولید کننده برق، عدم اجرای مصوبات برنامه توسعه در خصوص تعیین نرخ انرژی و نرخ آمادگی، تسهیلات ارزی، عدم اعطای مجوز صادرات برق نیروگاه‌ها، عدم اجرای مؤثر ماده ۱۲ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور و عدم اجرای ماده ۱۸ قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید در راستای تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی می‌شود.در این نامه تاکید شده است: عدم وجود نقدینگی کافی در شرکت‌های نیروگاهی موجب شده شرکت‌های مذکور در پرداخت اقساط تسهیلات دریافت شده، هزینه‌های جاری، هزینه‌های مربوط به تعمیرات و نگهداری تجهیزات با مشکل مواجه شوند. بنابراین به منظور حمایت از حقوق و منافع سرمایه‌گذاران در بازار اوراق بهادار پیشنهادهایی شامل تشکیل نهاد تنظیم گر بازار برق، تأمین برق مشترکان تجاری و صنعتی از طریق مکانیزم عرضه و تقاضا در بورس انرژی، عرضه خوراک نیروگاه‌ها در بورس انرژی همراه با ایجاد مشوق برای صادرات برق، تهاتر طلب‌ها و بدهی‌های واحدهای نیروگاهی و امکان تسویه تسهیلات ارزی نیروگاه‌ها از محل اعتبارات صندوق توسعه ملی با نرخ ارز رسمی در زمان اخذ تسهیلات ارائه می‌شود.

گزارش

چگونه می‌توان به هدفگذاری ۷ درصدی دست یافت؟

دلایل پایین بودن ضریب نفوذ بیمه در کشور

صبا نوبری
روزنامه‌نگار

با وجود اهمیت بیمه در کشور، اما مقایسه ضریب نفوذ بیمه در ایران با سایر کشورهای جهان نشان می‌دهد مسیر طولانی تا رسیدن به شرایط ایده‌آل در پیش داریم. اما چه موانعی بر سرراه گسترش صنعت بیمه در کشور وجود دارد؟

ضریب نفوذ بیمه جایگاه صنعت بیمه هر کشوری را در مقایسه با کل اقتصاد آن کشور مشخص می‌کند و یکی از شاخص‌های توسعه و ترقی صنعت بیمه در هر کشور ضریب نفوذ بالای بیمه‌ای در آن کشور است که از نسبت حق بیمه تولید شده به تولید ناخالص ملی محاسبه می‌شود.

از آنجایی که ضریب نفوذ بیمه به عنوان معیاری برای توسعه و گسترش صنعت بیمه در یک کشور شناخته می‌شود، فعالان و کارشناسان این صنعت همواره به روند این شاخص توجه ویژه‌ای داشته و بر افزایش آن تاکید داشتند.

این شاخص در کشورهای جهان به طور متوسط بیش از ۷.۵ درصد است درحالی که در ایران ۲.۵ درصد است که نشان از لزوم توجه و اهتمام ویژه بر بهبود وضعیت صنعت بیمه در کشور دارد.

کارشناسان مختلف، یکی از اصلی‌ترین دلایل پایین بودن ضریب نفوذ بیمه در ایران را، عدم توجه به بیمه‌های عمر یا زندگی می‌دانند.

بیمه زندگی قراردادی است میان شرکت بیمه و بیمه‌شده که در آن، بیمه‌شده تا زمانی معین بسته به نوع قرارداد، متعهد به پرداخت حق‌بیمه (مبلغ تعیین شده در قرارداد و غالباً در اقساط بلندمدت) می‌شود و با بروز وقایعی چون مرگ، ابتلا به بیماری لاعلاج یا احتیاج شخص به مراقبت‌های ویژه پزشکی یا در طول حیات، شرکت بیمه موظف خواهد بود سرمایه بیمه‌شده را به‌طور یکجا یا به‌صورت مستمری به بیمه‌گذار یا به شخص‌ثالثی که وی تعیین کرده بپردازد.

سطح توسعه کشورها و نیز درآمد سرانه رابطه مستقیمی با میزان استفاده از انواع بیمه‌ها دارد. بطور مشخص در بخش بیمه عمر، در کشورهای اروپایی بطور میانگین ۶۰ درصد، در امریکا ۸۵ درصد و در کانادا ۹۰ درصد از مردم از بیمه عمر استفاده می‌کنند. در ژاپن نیز هر یک از شهروندان بطور متوسط از ۸ نوع خدمات بیمه‌ای بهره می‌برند که بیمه عمر یکی از آنها است اما این رقم در کشورهای کمتر توسعه‌یافته ۸ درصد و در ایران متاسفانه تنها ۳ درصد است.

دلایل عدم اقبال به بیمه عمر

بخشی از دلایلی که مردم در ایران به سمت استفاده از بیمه عمر نمی‌روند، عدم شناخت نسبت به مزایای این بیمه است.

همچنین ممکن است برخی فکر کنند در صورت پرداخت حق بیمه عمر این بیمه تنها پس از مرگشان به آنها پرداخت می‌شود، اما باید بدانند که بیمه عمر سه گونه است، بیمه مختلط، بیمه به شرط فوت و بیمه افراد خاص. در یکسری از بیمه‌نامه‌ها فوت براثر حادثه و یا فوت به هر علت تحت پوشش قرار می‌گیرد، در بخشی از بیمه‌نامه‌ها علاوه بر بیمه فوت، بیمه پس‌انداز هم وجود دارد و در برخی بیمه‌نامه‌ها نیز بیمه امراض خاص وجود دارد. بنابراین بیمه‌نامه‌های عمر در داخل چهار بسته مختلف ارائه می‌شود. اگر فرد با پرداخت نخستین قسط بیمه عمر فوت کند، سرمایه فوت به ورثه پرداخت می‌شود، اما اگر بخش پس‌انداز را هم خریداری کرده باشد و فرد با پرداخت بیمه عمر زنده بماند سرمایه‌ای به او تعلق می‌گیرد. بنابراین همه بیمه‌های عمر به شرط فوت نیست.تورم، عامل دیگر عدم اقبال مردم به بیمه عمر است، وجود تورم پایدار در اقتصاد ایران منجر به کاهش ارزش سرمایه بیمه گردیده و قدرت خرید آن را می‌کاهد. لذا قراردادهای بلند مدت بیمه عمر را متزلزل و نا استوار می‌سازد. در نتیجه افراد را از تقاضای بیمه عمر رویگردان نموده و به سوی سرمایه گذاری‌های مطمئن‌تر و یا کوتاه مدت تر سوق می‌دهد. متوسط نرخ تورم در اقتصاد ایران طی سالیان گذشته بالا بوده و با توجه به شرایط اقتصادی ارقام متفاوتی را تجربه کرده است.

■ هدفگذاری ۷ درصدی برای ضریب نفوذ

مطابق قانون برنامه ششم توسعه، ضریب نفوذ بیمه در ایران باید تا پایان سال ۱۴۰۰ به ۷ درصد برسد. این موضوع که دولتمردان در کشور به اهمیت صنعت بیمه و لزوم گسترش آن پی بردند مایه خوشحالی است اما با توجه به وضعیت اقتصاد کشور و موانعی که در این راه قرار دارد باید توجه کرد که این هدفگذاری کمی بلندپروازانه به نظر می‌رسد و اینکه تا پایان سال از رقم ۲.۵ به ۷ درصد برسیم دور از انتظار است.

انرژی
هفته نامه سراسری اقتصادی- اجتماعی
تدبیر تازه
www.tadbiretazenews.ir
چهارشنبه ۲۳ تیرماه ۱۴۰۰، سال هفتم، شماره ۲۲۷

نگاه روز

اروپایی‌ها کمبود برق را چطور مدیریت می‌کنند؟

فارس: با وجود افزایش گرمای هوا و افزایش مصرف برق در آلمان مشـابه ایران، صنعت برق این کشور به دلیل اتخاذ سازوکار مناسب تعرفه‌گذاری با مسئله قطعی برق مواجه نشد.

قطعی برق گسـترده در روزهای اخیـر زمینه بروز نارضایتی فراوان بین مردم را پدید آورده اسـت. این نارضایتی زمانی تشدید می‌شود که وضعیت کشور با شرایط کشورهای توسعه یافته جهان مقایسه می‌شود. به عبارت دیگر شـاید سـؤال بخشـی از مردم این مسئله است که چرا قطعی برق متعلق به ایران بوده و بسیاری از کشـورهای جهان درگیر مسئله قطعی برق نمی‌شوند؟

این سؤال زمانی اهمیت پیدا می‌کند که عامل اصلی معرفی شـده به عنوان دلیل قطعی برق یعنی مسئله گرمای هوا و به دنبال آن افزایش قابل توجه مصرف مرتبط با ایران نبوده و دامنه وسـیعی از سطح جهان از جمله کشـورهای توسعه یافته اروپایی را نیز در بر می‌گیرد.

■ موج گرما و افزایش مصرف برق در همه کشورهای نیم کره شمالی اتفاق افتاد

برای یافتن پاسخ این سؤال که چرا برق در کشورهای توسعه یافته قطع نمی‌شود و مردم این کشورها دچار خاموشی نمی‌شوند، در گام ابتدایی باید دید کشورهای توسعه یافته در مواجهه با افزایش مصرف چه اقداماتی انجام می‌دهند.

در این راسـتا، مطالعه شبکه برق کشـور آلمان در هفته‌های اخیر می‌تواند زمینه پاسـخ به سؤال طرح شـده را مهیا کند.موج گرما در تابستان سال جاری علاوه بر ایـران به تمامی مناطق نیمکره شـمالی سـرایت کرده و همین مسئله زمینه افزایش مصرف برق در نقاط مختلف این ناحیه از کره زمین را فراهم کرده است. بر این اسـاس، مردم کشور آلمان نیز از موج افزایش دما بی‌نصیب نماندند و همزمان با ورود موج گرما از ابتدای ماه گذشـته بـه اروپای غربی و مرکزی دمای هوا در برلین به ۳۰ درجه سـانتیگراد رسید. با توجه به این مسئله که منطقه اروپای غربی و اروپای مرکزی میانگین دمای بسیار کمتری نسبت بـه خاورمیانه دارد، لذا تحمل گرمای ۳۰ درجه برای ساکنان این مناطق بسیار دشوار است.

■ چرا افزایش دمای هوا در آلمان به قطع برق منجر نشد؟

با وجـود افزایش دمای قابل توجه اتفـاق افتاده در آلمان، هیچ گونه پدیده قطعی برقی در این کشـور اتفـاق نیفتاد، زیـرا صنعت برق آلمـان یک تفاوت اساسی با صنعت برق ایران دارد.

این تفاوت اساسی میان صنعت برق کشورهای توسعه یافته از جمله آلمان با کشور ایران، نظام تعرفه‌گذاری است. در شرایطی که قیمت برق در ایران ثابت است و از قیمت تمام شده تولید و توزیع برق بسیار ارزان‌تر تلقی می‌شود، همچنین مابه التفاوت قیمت تمام شده و قیمت فروش توسـط دولت و در قالب یارانه انرژی تأمین می‌شـود، قیمت برق در کشور آلمان تنها از ۲ فاکتور مسـتقیم عرضه و تقاضا تأثیر گرفته و شناور است. به عبارت دیگر زمانی که تقاضای برق در کشور آلمان افزایش پیدا کند، شاهد افزایش قیمت برق هم هستیم.

به استناد اطلاعات بدست آمده از پایگاه آماری انرژی چارت میزان نیاز مصرف بـرق در هفته‌های اخیر از ۹.۴۵ تراوات ساعت عبور کرده و همین مسئله یکی از دلایل افزایش قیمت برق در آلمان است.

به استناد آمار افزایش مصرف برق در آلمان سبب شده تا قیمت برق به بیشـترین میزان قیمت برق هفتگی در طول ۱۲ سال گذشته برسد و همین مسئله زمینه توقف فعالیت بسـیاری از صنایع و همچنین کاهش مصرف مردم را فراهم کند.

■ مقایسه سهم برق در سبد هزینه خانوارهای ایرانی و آلمانی با توجه به قدرت خرید

مشـترکین خانگی آلمانی نیز از این افزایش برق در امان نبودند و میزان هزینه برق این مشترکان از ۳۰ سنت برای هر کیلووات ساعت مصرف برق فراتر رفته است. به عبارت دیگر هزینه برق یک مشترک آلمانی با فرض قیمت دلار ۲۵ هزار تومانی برای هر کیلووات ساعت معادل ۷.۵ هزار تومان است. در حقیقت یک مشـترک آلمانی برای ۳۰۰ کیلـووات مصرف برق بایـد ۲.۷ میلیون تومان هزینه بـرق برای هر ماه را پرداخت کند. این در حالیست که با قیمت‌های فعلی برق، مشـترکان با مصـرف ۳۰۰ کیلوات در مناطق ایران به طور متوسط معادل ۲۲ هزار تومان پرداخت می‌کنند. به عبارت دیگر قیمت برق در کشور آلمان با شرایط در نظر گرفته شده ۱۲۳ برابر قیمت برق در ایران اسـت. در شرایطی که حداقل حقوق در کشور آلمان معادل ۱۶۰۰ یـورو در یک ماه در نظر گرفته شود، یک آلمانی باید ۵ درصد از حقوق ماهانه خود را برای هزینه برق کنار بگذارد.این درحالی‌ست که اگر حداقل حقوق کارگری در ایران ۳.۷ میلیون تومان در نظر گرفته شود، تنها ۰.۶ درصد از حقوق ماهانه یک ایرانی صرف هزینه برق می‌شود.

اصلاحات کشاورزی و صنعت تنها راه مقابله با کم آبی است

ایران در میانه خشک‌ترین تابستان در پنجاه سال گذشته

امید شکری
روزنامه‌نگار

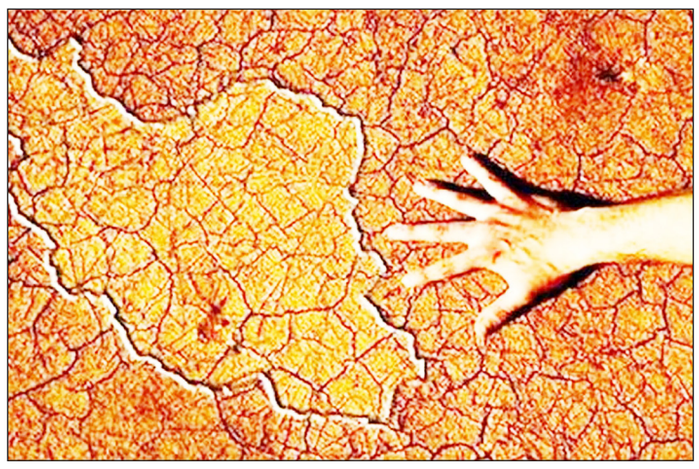

ایران در مسـیر مواجهه با کم آبی شدید قرار دارد. این کشـور نیمه خشـک که بر نقش کشـاورزی در تأمین اسـتقلال اقتصادی خود متمرکز شده، با تهدیدهای تأمین آب از جمله تغییرات اقلیمی، رشـد جمعیـت، مهاجرت گسـترده، بی ثباتی سیاسی و سوء مدیریت منابع مواجه است. تهران، پایتخت و بزرگ‌ترین شهر ایران، احتمـالاً به زودی به کانـون این بحران تبدیل خواهد شد. مناطق روستایی ایران در حال نابود کردن منابع آبی خود هستند و انتظـار می‌رود سـاکنان این مناطق به پایتخـت هجوم آوردند و کمبودهای آنجا را تشدید کنند.

ایران از حـدود ۹۰ درصد منابع آبی خود برای کشاورزی استفاده می‌کند. حدود ۷۱ درصد از ۸۲ میلیون نفر جمعیت ایران در مناطقی زندگی می‌کننـد که در معرض خطر فرونشسـت به دلیل استخراج بیش از حد از منابع آب زیرزمینی هستند و ۷۰ درصد کل تقاضا بـرای آب در ایران هم مربوط به این مناطق است.

بحران آب به چنان سطحی رسیده است کـه مقامات نمی‌توانند آن را انکار کنند یا نادیده بگیرند. رضا اردکانیان، وزیر انرژی، اخیراً درباره کمبود آب در تابستان هشدار داده و امسـال را «یکی از خشـک‌ترین سـال‌های پنج دهه اخیر» توصیف کرده است. احد وظیفه، یکی از مسئولان مرکز خشکسالی سازمان هواشناسی کشور، هم نیمه ژوئن گفت: «صریح بگویم، آب وجود ندارد. امسـال برخی از مناطق کشور، به ویژه در جنوب و شـرق، ۵۰ تا ۸۵ درصد کاهش بارندگی داشتند.»

اما کاهش شـدید بارش تنها عامل مؤثر در بحران کمبود آب نیسـت. افزایش دما که موجب کاهش بارش برف و خشـکی رودخانه‌هـا شـده، و افزایـش میانگین مصرف آب در شهرهایی مانند تهران هم مطرح بوده اسـت. محمد رضا بختیاری، مدیرعامل شـرکت آب و فاضلاب استان تهران، با اشـاره به کاهش ذخایر برف در اطـراف تهران گفت: «این یک هشـدار بسـیار جدی است.» شهرهای مختلف از جمله پایتخت اخیراً به دلیل خشکسـالی با قطـع ناگهانی برق مواجه بوده‌اند؛ یکی از دلایل اصلی خاموشی‌ها نبود آب کافی در نیروگاه‌ها بوده است. البته برخی دلایل دیگـر همچون اسـتخراج «غیرقانونی» ارزهای رمزنگار هم وجود داشته است.

این عوامل باعـث ایجاد تنش بین دولت ایران و شـهروندان این کشور شده است. عامل بسـیاری از ناآرامی‌های داخلی در دو دهه گذشـته کمبود آب بوده اسـت. اعتراض‌های مکرر درباره وضعیت دریاچه ارومیه که زمانی دومین دریاچه بزرگ آب شـور جهان قلمداد می‌شد، ساخت سد و برداشت آب زیرزمینی وجود داشته؛ کاهش ۹۵ درصـدی حجم آب ورودی به دریاچه ارومیه از سال ۲۰۰۱ و کاهش سطح آب در سـال‌های مرطوب نگرانی‌های جدی درباره احیای دریاچه را در پی داشته است. در حال حاضر، سـطح آب دریاچه ارومیه در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته ۳۸ سانتی متر پایین آمده است.

ماه مه گذشته اهالی روستایی در مشگین شـهر در شمال غربی اسـتان اردبیل در اعتـراض به کمبود آب آشـامیدنی جاده روستا را بستند. ژوئیه سال ۲۰۲۰ هم مردم شهرهای جنوب غربی آبادان و خرمشهر و برازجان در جنوب غربی اسـتان بوشهر در اعتـراض به کمبـود آب و بحران آب آشامیدنی در خیابان‌ها تجمع کردند. مارس ۲۰۱۸ هـم در نزدیکی اصفهان و جنوب غربی اسـتان خوزستان، کشـاورزان به انتقال منابع آب روستایی اعتراض کردند. در هفته‌های اخیر، مشـکل کم آبی بارها در شبکه‌های اجتماعی و رسانه‌های ایرانی مطرح شده، اما دولت برنامه خاصی برای حل بحران ارائه نداده اسـت. پروژه‌های پیشنهادی مانند انتقال آب از دریای خزر و خلیج فارس به استان‌های مرکزی فقط باعث افزایش تنش بین اسـتان‌ها خواهد شد. کارشناسان محیط زیست معتقدند که چنین پروژه‌هایی به محیط زیست آسیب می‌رسـاند. دولت هـم از تلاش‌ها برای کاهش وابستگی به مخازن آب زیرزمینی عقب کشیده اسـت چرا که کشاورزان در مواجهه با کاهش بارندگی همچنان به حفر چاه‌های غیرقانونی ادامه می‌دهند.

شایان ذکر است که افزایش تولید نفت به بحران آب در میادین مشترک با عراق در غـرب کارون در تالاب هورالعظیم افزوده است. مهدی رشید الحمدانی، وزیر منابع آب عراق، اخیراً اعـلام کرده یک هیئت رسمی عراقی برای بررسی اختلافات بین دو کشور بر سـر آب‌های مشترک عازم ایران خواهند شد.

بحران آب همچنیـن یک نگرانی مزمن برای همسایه شـرقی ایران، افغانستان، اسـت. دو کشور بر سـر رودخانه هیرمند و تالاب‌هـای هامون در جنوب شـرقی استان سیستان و بلوچستان که در پانزده سـال گذشته به دریای ماسه تبدیل شده، درگیر بودند. اشرف غنی، رئیس جمهوری افغانسـتان، مارس ۲۰۲۰ اعلام کرد که نیمروز به یک مخزن آب برای افغانستان و ایران تبدیل خواهد شـد و گفت که آب افغانسـتان اکنون در ازای نفت به ایران ارسال می‌شود.وزیر کشور ایران در ژوئیه ۲۰۱۸ هشدار داده بود که ایران در آستانه یک بحران جدی اجتماعی، یعنی مهاجرت بـه دلیل تغییرات آب و هوایی قرار دارد و این شـرایط می‌تواند در پنج سـال آینده تحول چشـمگیری در ماهیت اجتماعی ایران ایجاد کند.

تمرکـز صنایعی کـه آب زیادی مصرف می‌کنند در استان‌هایی که منابع آب کافی ندارند، نتیجه سیاست گذاری‌های ضعیف است که سـابقه برخی از آنها به پیش از انقلاب بازمـی گردد. با این حال، واقعیت این اسـت که بسیاری از مشکلات امروز نتیجه مستقیم سوء مدیریت و فساد است.

رسـیدگی به بحران آب بـرای ابراهیم رئیسـی، رئیس جمهوری منتخب، یک فوریت خواهد بود. دولت حسـن روحانی بارها بـه تحریم‌های ایـالات متحده به عنـوان یکی از عوامل اصلی مشـکلات محیط زیست اشـاره کرده، اما اگر ایران و آمریکا به توافق هسـته‌ای سال ۲۰۱۵ برگردند، این بهانه دیگـر وجود نخواهد داشت. تنها با تعریف مجدد سیاست‌های کشاورزی ایران و صرفه جویی و مصرف بهینه آب اسـت که ایـران می‌تواند این بحران رو به وخامت را حل کند.

منبع: شورای آتلانتیک

استخراج یک بیت‌کوین مساوی مصرف برق ۳۵ هزار واحد مسکونی است

بازی خطرناک رمزارزها

مریم فکری
روزنامه‌نگار

تیرماه گرم امسـال، خانه‌ها را بی‌نصیب از بی‌برقی نگذاشـت؛ اتفاقی که منجر به این شـد که هفته گذشته برخی از خانه‌ها خاموشی‌های بیش از ۶ ساعت و چند نوبته را تجربه کنند. بنا به گفته مدیرعامل توانیر، تا یک ماه آینده شرایط اضطراری برقی ادامه خواهد شد و دلیل اصلی این موضوع، گرمای بی‌سابقه در ایران و اغلب کشـورهای جهان است؛ به‌طوری که به ازای هر یـک درجه افزایش دما، حـدود ۱۵۰۰ مگاوات به مصرف برق کشور اضافه می‌شود. بی‌برقی‌های هفته گذشته در حالی اتفاق می‌افتاد که در میان گلایه شهروندان این نکته دیده می‌شد که خاموشی‌ها با جداولی که منتشر می‌شد، همخوانی نداشت. البته سـخنگوی صنعت برق در مقابله این گلایه‌ها عنوان می‌کرد: وقتی مصرف برق بیش از پیش‌بینی‌ها افزایش یابد، نمی‌توانیم خاموشی‌ها را براسـاس جدول زمان‌بندی اعلام کنیم و اضافه بر این، در این شـرایط حوادث شـبکه هم افزایش می‌یابد که خاموشی‌های برنامه‌ریزی نشده را به‌دنبال دارد.

■ نیروگاه‌ها در حالت اضطرار

به نظر می‌رسـد نیروگاه‌های کشور امسال شـرایط ویژه‌ای را می‌گذرانند. براساس روایت مصطفی رجبی‌مشهدی، سخنگوی صنعت برق، در حال حاضر نیروگاه‌های کشـور توان تولید ۵۴ هزار مگاوات برق را دارند؛ در حالی که نیاز مصرف رکورد بالایی را ثبت کرد و به بیش از ۶۶ هزار مگاوات رسیده که نسبت به اوج بار سال گذشته ۸ هزار مگاوات بیشتر است. این حجم افزایش استفاده از توان نیروگاهی، باعث شده که تمام تاسیسات صنعت برق به صورت پرفشار در حال استفاده باشند؛ تا جایی که گفته می‌شود همین موضوع، منجر به افزایش حوادث در شبکه شده است. شاید بر همین اساس بود که در زمان خاموشی‌های هفته گذشته، از خروج برخی واحدهای نیروگاهی از مدار بهره‌برداری خبر آمد. گزارش‌ها نشان می‌داد که روز یک‌شنبه هفته گذشته نیروگاه بوشهر به دلیل مسائل فنی با تمام ظرفیت در مدار نبود و روز دوشنبه نیز با وقوع حادثه‌ای فنی، ۸۰۰ مگاوات از ظرفیت تولید برق نیروگاه نکا از مدار بهره‌برداری خارج شد.

■ کاهش نرخ رشد ظرفیت نیروگاهی

در این میان، در گزارشـی که سندیکای صنعت برق ارائه داده، مشاهده می‌شود که نرخ رشد ظرفیت نیروگاهی کشور کاهشی بوده است؛ تا جایی که نرخ رشد ظرفیت نیروگاهی کشور از ۸.۸ درصد در سال ۱۳۸۹ به ۲.۲ درصد در سال ۱۳۹۹ کاهش یافته و رشـد متوسط سالانه در ۱۰ سال گذشته ۳ درصد بوده است. این در شـرایطی اسـت که به گفته علی بخشی، رییس هیات مدیره سندیکای صنعت برق، در پنج سال اخیر سهم بخش تولید از مجموع سرمایه‌گذاری انجام‌شده حدود ۱۵ درصد بوده است. وی توضیح می‌دهد: معادل ارزی سرمایه‌گذاری انجام‌شده نشان می‌دهد که روند سـرمایه‌گذاری در صنعت برق از سال ۱۳۸۷ نزولی شده و از ۶.۵ میلیارد دلار در سال ۱۳۸۷ به ۰.۶۳ میلیارد دلار در سال ۱۳۹۹ رسیده است. این روند نزولی سرمایه‌گذاری با روند نزولی نرخ رشـد افزایش ظرفیت نیروگاهی کشور هم همخوانی دارد. این در حالی اسـت که روند رشد تقاضا در دهه گذشـته صعودی بوده و به‌طور متوسط پنج درصد رشد داشته اسـت. به اعتقاد وی، روند رشد ظرفیت تولید برق کشور در ۱۰ سال گذشـته به‌طور متوسط نزولی بوده و متوسط رشد آن سه درصد بوده است. این تفاوت نرخ رشد منجر به شکاف عرضه و تقاضا می‌شود که در نتیجه آن حجم عرضه برق از حجم تقاضای برق جا مانده و منجر به خاموشی می‌شود. محمد ملاکی، عضو سندیکای تولیدکنندگان برق می‌گوید: انتظار خاموشی‌ها از سال گذشته وجود داشت، زیرا بارش‌های زیادی اتفاق نیفتاد. به گفته وی، باید تمرکز روی نیروگاه‌های حرارتی وجود باشد و به دنبال توسعه آنها باشیم. نمی‌توان روی نیروگاه‌های تجدیدپذیر و آبی تکیه کرد؛ چراکه این نیروگاه‌ها وابسته به عواملی هستند.

ملاکی تاکید می‌کند: اگر سرمایه‌گذاری روی نیروگاه‌ها صورت نگیرد و تولید افزایش پیدا نکند، با چالش مواجه خواهیم بود.

■ بازی خطرناک رمزارزها

در این میان، در فضای خاموشـی‌های پـی در پی این روزها، بخش مهمی از انگشـت اتهام به سـمت مزارع استخراج رمز ارز رفته اسـت؛ آن هم در شـرایطی که این روزها زیاد شنیده می‌شود که ایران به بهشـت ماینرها و صاحبان مزارع رمز ارز تبدیل شده است. محمدحسین متولی‌زاده، مدیرعامل توانیر هفته گذشته در گزارشـی اعلام کرد که طبق آمار، دو هزار مگاوات مصرف برق به مراکز استخراج رمز ارز اختصاص دارد. توصیف محمدرضا جمالی، رییس کمیسـیون بلاکچین اتاق بازرگانی درباره رمز ارزها این‌گونه اسـت: ارز مجازی شبکه برق را وارد بازی خطرناکی کرده است. وی با محاسبه میزان برق مصرفی ماینرها، می‌گوید: زمانی که تعداد ماینرها در سـال ۹۸ بین ۸۰ هزار تا ۳۵۰ هزار دستگاه تخمین زده می‌شد، با توجه به مصرف ۵۵ هزار مگاوات برق در تابستان، تخمین زده می‌شد که ۰.۱۶ تـا ۰.۷ درصد از برق تولیدی در ایران توسـط ماینرها مصرف می‌شـود. این میزان برق، با برق مصرفی ۱۳۶ هزار نفر تا ۵۹۵ هزار نفر برابری می‌کرد.

وی تاکید می‌کند: شـاید فعالیت مزارع اسـتخراج ارز دیجیتال در برخی نقاط، مانند نقاطی در کنار یک شـهر کوچک مشکل درسـت می‌کرد؛ به این دلیل که بیشـتر ماینینـگ در مزارع ماینتینگ یا سـوله‌ها انجام می‌شد، ولی سیاست غلط دولت و وزارت نیرو باعث شد که به ماینینگ خانگی روی آورده شود که مثل موریانه کل شبکه برق را با مشکل مواجه می‌کند و امکان کنترل از دست رفت.

جمالی با ذکر این نکته که با توجه به بالا رفتن مصرف، تخمین من این که بیش از یک میلیون دستگاه ماینر در ایران مشغول به کار است، عنوان می‌کند: تخمین زده می‌شود که در سال ۹۹ میزان مصرف به حدود ۲ درصد رسیده و این یک بازی ناپایدار از نظر من اسـت که به مرور با توجه به کثیف بودن برق ما و اینکه ۹۳ درصد از برق ما از سوخت‌های فسیلی تهیه می‌شود، مشکل‌ساز می‌شود.

■ ایران در میان ۷ کشور جهان با بیشترین میزان استخراج رمزارز

هفته گذشـته گزارشی منتشـر شـد مبنی بر این‌که به دلیل تعرفه‌های تخفیفی، ایران جزو ۷ کشـوری است که بیشترین میزان اسـتخراج رمز ارز جهان در آن صورت می‌گیرد. محمد خدادادی، مجری طرح تأمین برق مراکز اسـتخراج رمز ارزها در توانیـر در توضیح این موضوع می‌گوید: در حال حاضر چین، روسـیه، آمریکا، قزاقستان، کانادا، ایسـلند و ایران، ۷ کشوری هسـتند که بیشترین میزان اسـتخراج رمز ارز در آنها صورت می‌گیرد.به گفته او، عامل اصلی شیوع پدیده استخراج غیرمجاز رمز ارزها در ایـران، وجود تعرفه‌های مخفف حامل‌های انرژی و بسیار ناچیز در مقایسه با قیمت‌های جهانی است.خدادادی با اشاره به شناسایی و جمع آوری ۳۶۴۶ مرکز غیرمجاز استخراج رمز ارز با ۱۹۶ هزار و ۲۳۳ دسـتگاه ماینر، متذکر می‌شود: توان مصرف بـرق این تعداد مرکز غیرمجاز رمـز ارز، بیش از ۵۷۰ مگاوات بود. برای تولید این میزان برق و رسـاندن آن به محل مصرف، باید نیروگاهی به بزرگی ۸۰۰ مگاوات احداث می‌شد.

طبق اعلام وزارت نیرو، استخراج یک بیت‌کوین به بیش از ۳۰۰ مگاوات ساعت برق نیاز دارد که این میزان بیشتر از برق مصرفی حدود ۳۵ هزار واحد مسکونی در یک شبانه روز است.

گزارش

نگرانی‌های مجدد از موج جدید کرونا باعث افت قیمت‌ها شد

وضعیت پیچیده بازار طلای سیاه

مهسا نجاتی
روزنامه‌نگار

قیمت نفت روز جمعه تحـت تأثیر عواملی همچون عدم موفقیت در مذاکرات اوپک پلاس برای افزایش عرضه و همچنین موج جدید شـیوع ویروس کرونا در برخی از نقاط جهان، وضعیت پیچیده‌ای را تجربه کرد.

با وجود خوش‌بینی نسبت به کاهش موجودی ذخایر آمریـکا و از طرفی عدم اطمینان در خصوص عرضه جانی به دلیل به بن‌بسـت رسـیدن مذاکرات اوپک پلاس، قیمـت نفت روز جمعه وضعیت پیچیده‌ای را تجربه کرد و همچنان در مسـیر ثبت ضرر هفتگی قرار گرفت.

معاملات آتی نفت خام برنت ۳ سنت کاهش یافت و به ۷۴ دلار و ۰.۰۹ سنت در هر بشکه رسید. از طرفی معاملات آتی نفت خام وسـت تگزاس اینترمیدیت آمریکا با ۶ سـنت معادل ۰.۱ درصد رشد به قیمت ۷۳ دلار در هر بشکه مورد معامله قرار گرفت. هر دو شاخص در مسـیر ضرر هفتگی حدود ۳ درصد قرار گرفتند که تا حدودی ناشی از به هم خوردن مذاکرات در خصوص تولید بین سازمان کشورهای صادرکننده نفت و متحدان آن از جمله روسیه بود. چیوکی چن، تحلیلگر ارشـد Sunward Trading اذعان داشت: «بازارها به دلیل عدم قطعیت نسبت به وضعیت تولید اوپک پلاس پس از ماه آگوسـت، جهت مشخصی ندارند.»

وی افزود: «کاهش موجودی نفت خام ایالات متحده عامل مثبتی بود؛ اما با توجه به افزایش مجدد بیماری همه‌گیر کووید-۱۹ در ایالات متحده و سـایر نقاط این موضوع می‌تواند اتفاقی موقتی باشد. قرنطینه‌های جدید کووید-۱۹ می‌تواند بهبود وضعیت سـفرهای هوایی و تقاضا برای سوخت جت را کند کند.»

از آنجا که افزایش مجدد شیوع ویروس کرونا باعث اعلام وضعیت اضطراری در توکیو شده، ژاپن حضور تماشاگران المپیک که قرار است از تاریخ ۲۳ جولای آغاز شود را ممنوع کرده است. اداره اطلاعات انرژی روز پنجشـنبه اعلام کرد که در ایالات متحده ذخایر نفت خـام و بنزین کاهش یافته و تقاضای بنزین به بالاترین سـطح خود از سال ۲۰۱۹ رسیده که حاکی از افزایش قدرت اقتصادی است. موجودی نفت خام این کشور در هفته منتهی به ۲ جولای، ۶.۹ میلیون بشکه کاهش یافت و به ۴۴۵.۵ میلیون بشکه رسید کـه پایین‌ترین میزان آن از فوریه ۲۰۲۰ بود. این در حالی است که تحلیلگران انتظار داشتند میزان کاهش آن ۴ میلیون بشکه باشد. همچنین ذخایر بنزین ۶.۱ میلیون بشکه کاهش یافت که تحلیلگران پیش‌بینی می‌کردند میزان آن ۲.۲ میلیون بشـکه باشد.لازم به ذکر است که حتی با رشد قیمت نفت به سمت کانال ۷۵ دلاری در هر بشکه، شـرکت‌های شیل ایالات متحده، تعهدات خود را برای ثابت نگاه داشتن تولید حفـظ می‌کنند. تولید ایالات متحده در اواخر سـال ۲۰۱۹ به حدود ۱۳ میلیون بشـکه در روز رسـید و سپس به دلیل شـیوع ویروس کرونا کاهش یافت. میزان تولید در اواسط سال ۲۰۲۰ به حدود ۱۱ میلیون بشـکه در روز افزایش یافت امـا از آن زمان بدون تغییر باقی مانده است.هیرویوکی کیکوکاوا، مدیر کل تحقیقات در کارگزاری نیسـان اظهار کرد: «از آنجا که افزایش قابل توجهی در میزان تولید شـیل وجود ندارد، برخی از سرمایه‌گذاران به رغم مشاجره اوپک پلاس، دیـدگاه صعودی دارند.»از طرفی، موارد ابتلا به کووید-۱۹ در ایالات متحده، تقریباً در میان تمام افرادی که واکسـینه نشده‌اند، در حال افزایش است. با این حـال، نگرانی از این موضوع که اوپک پلاس پس از اختلاف نظر میان امارات و عربسـتان و عدم موفقیت در مذاکرات می‌تواند محدودیت‌های تولیدی کـه در طول بیماری همه‌گیر اعمال کرده بود را رها کند، باعث شد جلوی رشد قیمت‌ها گرفته شود.منابع اوپک پلاس روز چهارشـنبه اعلام کردند که روسیه در تلاش ایجاد توافق برای افزایش تولید بوده است. همچنین کاخ سـفید روز سه‌شـنبه گفت که ایالات متحده با مقامات عربستان سعودی و امارات گفت و گوهای سطح بالایی داشته است.

حمل و نقل
هفته نامه سراسری اقتصادی- اجتماعی
تدبیر تازه
www.tadbiretazenews.ir
چهارشنبه ۲۳ تیرماه ۱۴۰۰، سال هفتم، شماره ۲۲۷

خبرخوان

خدمات حمل و نقل بار از مالیات بر ارزش افزوده معاف شد

مدیرکل حقوقی سازمان راهداری گفت: بر اساس قانون جدید مصوب مجلس خدمات حمل و نقل اعم از بار و مسافر درون و برون شهری، بین‌المللی، جاده‌ای، ریلی و دریایی از مالیات بر ارزش افزوده معاف شد. حجت الله فلاح گفت: بر اساس بند ۱۳ از بخش ب ماده ۹ قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۲ خرداد ۱۴۰۰ مجلس شورای اسلامی، خدمات حمل و نقل اعم از بار و مسافر درون و برون شهری، بین‌المللی، جاده‌ای، ریلی و دریایی از مالیات بر ارزش افزوده معاف شده است. وی افزود: مطابق بند ۱۲ ماده ۱۲ قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷ خدمات حمل و نقل عمومی مسافری درون و برون شهری جاده‌ای، ریلی، هوایی و دریایی معاف از پرداخت مالیات بر ارزش افزوده شد، اما بخش خدمات حمل و نقل کالا مشمول این معافیت نبود.

معاون وزیر راه اعلام کرد؛ ۷۰ درصد خودروهای عبوری، عوارض الکترونیکی را پرداخت می‌کنند

مدیرعامل شرکت ساخت و توسعه زیربناهای حمل و نقل کشور با بیان اینکه هم اکنون ۷۰ تا ۷۵ درصد خودروهای عبوری از آزادراه‌ها، عوارض را الکترونیکی می‌دهند، گفت: باید این نرخ به ۹۰ درصد برسد.

خیرالله خادمی درباره اخذ عوارض الکترونیکی آزادراه‌ها اظهار کرد: اجرای عوارض الکترونیکی هم به نفع مردم و هم به سود منافع ملی است. به خصوص اینکه در وقت مردم صرفه جویی می‌شود.

وی افزود: عوارض الکترونیکی به کاهش مصرف سوخت، کاهش حوادث جاده‌ای می‌انجامد و همچنین روانی تردد آزادراه‌ها را در پی دارد.

خادمی یادآور شد: تضمین ادامه فرایند اخذ الکترونیکی عوارض آزادراه‌ها به همکاری مردم بستگی دارد و در صورتی که پرداخت عوارض آزادراه‌ها به صورت الکترونیکی تا ۷۲ ساعت پس از عبور از آزادراه انجام شود سبب می‌شود تا سرمایه گذاران بخش خصوصی که برای احداث آزادراه‌ها سرمایه گذاری کرده‌اند به انجام سرمایه‌گذاری جدید ترغیب شوند.

معاون وزیر راه و شهرسازی یادآور شد: در صورت موفقیت پرداخت الکترونیکی عوارض آزادراه‌ها در چند آزادراهی که آغاز شده می‌توانیم به الکترونیکی کردن همه آزادراه‌های کشور اقدام کنیم.

وی خاطرنشان کرد: در ابتدای آغاز فرایند پرداخت الکترونیکی کردن عوارض آزادراه‌ها، تنها ۴۰ تا ۴۵ درصد خودروهای عبوری اقدام به پرداخت عوارض می‌کردند اما پس از آن مجبور شدیم از اقدامات پلیس راهور استفاده کنیم که در نتیجه ۷۰ تا ۷۵ درصد خودروهای عبوری عوارض خود را پرداخت می‌کنند.

مدیرعامل شرکت ساخت و توسعه زیربناهای حمل و نقل کشور تاکید کرد: باید فرایند پرداخت الکترونیکی عوارض خودروهای عبوری به ۹۰ درصد افزایش یابد. در این صورت سرمایه گذاران آزادراه‌های خصوصی به استفاده از این روش ترغیب خواهند شد.

خادمی درباره اینکه در حال حاضر چه تعداد از آزادراه‌ها دارای عوارضی الکترونیکی هستند؟ گفت: ۶ آزادراه غیر دولتی و ۳ آزادراه دولتی و مجموعاً ۹ آزادراه کشور دارای عوارضی الکترونیکی هستند.

ضرورت‌های انتقال مناسب فن‌آوری

مهم‌ترین مجرای توسعه حمل ونقل ریلی

پژمان صالحی
کارشناس حمل و نقل

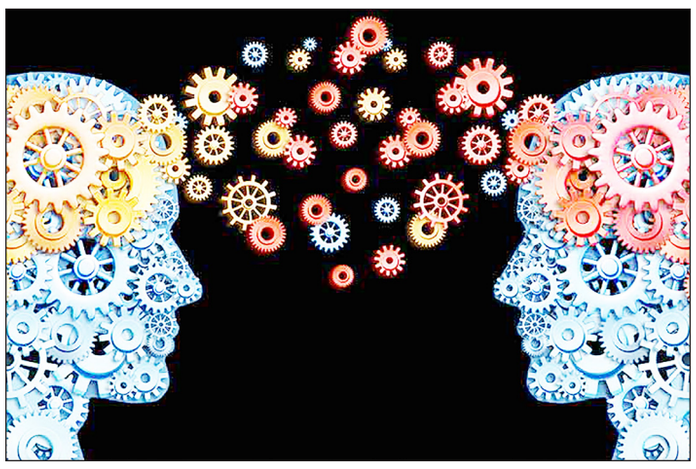

در عصر فن‌آوری و نوآوری، مناسب‌ترین و مهم‌ترین مجرای توسعه برای صنایع در کشورهای درحال‌توسعه بالأخص در صنایع مادر نظیر حمل‌ونقل ریلی انتقال صحیح فن‌آوری‌های نوین و روز است. نه‌تنها در صنعت حمل‌ونقل ریلی، بلکه در سایر صنایع نیز انتقال فن‌آوری یک نیاز اساسی برای ارتقا و توسعه کسب‌وکارها محسوب می‌شود زیرا می‌تواند علاوه بر درآمدزایی در ابعاد تجاری نیز دانش و فن‌آوری را در یک بنگاه تولیدی و یا خدماتی بومی نماید.

انتقال صحیح فن‌آوری به شیوه‌های مختلف صورت می‌گیرد اما در حوزه حمل‌ونقل ریلی ذکر این نکته ضروری است که سبک انتقال فن‌آوری می‌تواند علاوه بر کسب مزیت برای سازمان ریلی، امکان حفظ مالکیت معنوی آثار فن آورانه و تجاری‌سازی دانش ریلی را فراهم نماید. نکته قابل‌ذکر نقش مهم کنشگران صنعت حمل‌ونقل ریلی در انتقال فن‌آوری است. در اینجا مقصود از کنشگران تمامی ذی‌نفعان حوزه حمل‌ونقل ریلی است که به‌نوعی در توسعه، تأمین، دریافت، کاربری و یا خرید خدمات فن آورانه از منابع نوآوری در صنعت ریلی؛ دارای نقش و سهم مؤثرند و می‌تواند انتقال فن‌آوری را تسهیل و یا روند آن را کند نمایند.

از سوی دیگر انتقال صحیح فن‌آوری به‌طور صحیح، می‌تواند ضمن حمایت از مبتکران و مخترعان حوزه ریل، بهره‌وری فعالیت‌های شرکت‌های بهره‌بردار را نیز افزایش دهد. از سوی دیگر با توجه ماهیت صنعت حمل‌ونقل ریلی انتقال کامل و هدفمند فن‌آوری می‌تواند به ایجاد ارزش‌افزوده برای فعالان این حوزه منجر گردد. در این صورت می‌تواند انتظار داشت که علاوه بر کاهش فاصله فن‌آوری میان کشورهای درحال‌توسعه و پیشروهای علم و فن‌آوری ریلی، زمینه‌های مناسب میان واردکنندگان و انتقال‌دهندگان فن‌آوری فراهم می‌شود. ازاین‌رو شرکت‌های بهره‌بردار در صنعت حمل‌ونقل ریلی در پی به حداقل رساندن هزینه، حداکثر کردن جذب فن‌آوری، افزایش سهم و دسترسی به بازار حمل مسافر و غیره ... می‌باشند.

از سوی دیگر با بررسی مدل‌های انتقال فن‌آوری در واحدهای صنعتی می‌توان به مقاصد و اهداف بازرگانی و غیر بازرگانی در این خصوص اشاره نمود که هریک دارای مزایای خاص و درعین‌حال چالش‌ها و محدودیت‌های مربوطه است. از طرف دیگر خرید دانش فنی از صاحبان تکنولوژی به‌طور خاص در حوزه ناوگان و سایر تأسیسات فنی شبکه ریلی، زمینه مناسبی را برای ارتقای بهره‌وری در بخش‌های هزینه و سود و درنهایت مدیریت مالی صنعت ریلی به وجود می‌آورد. این مهم ضمن ایجاد امکان مستندسازی اطلاعات مربوط به تسهیلات و تجهیزات فنی حمل‌ونقل ریلی می‌تواند زمینه بهره‌گیری تجاری از این فرایند باارزش را در صنعت حمل‌ونقل ریلی فراهم آورد.

مطالعه دقیق مدل‌های فن‌آوری و موارد استفاده از آن پژوهشگران را به ابعاد تجاری و غیرتجاری را رهنمون ساخته است که چنین به نظر می‌رسد وزن بعد تجاری آن برای کسب‌وکارها از اهمیت بیشتری برخوردار است زیرا بقای این صنعت و سایر صنایع و نیز ایفای نقش مؤثر در بازار مستلزم کسب درآمد پایدار و استفاده از نواحی مختلف و شناخت سلایق متعدد متقاضیان بازار برای خدمت‌رسانی مناسب و توأم با کسب سود برای بنگاه اقتصادی است. بنابراین انتقال کامل فن‌آوری راه توسعه حمل‌ونقل ریلی را در مسیر رسیدن به اهداف و چشم‌اندازهای تجاری هموار نموده و به ایفای مؤثر نقش اجتماعی این صنعت در قبال ذی‌نفعان مختلف ازجمله شهروندان کمک می‌رساند.

مستندسازی دانش یکی از ارمغان‌های باارزش انتقال فن‌آوری است که می‌تواند علاوه بر یاری مؤثر به عوامل فنی در صنعت حمل‌ونقل ریلی، امکان پیش‌بینی و برآورد نیازهای آتی تجهیزات و رفع آن‌ها را نیز فراهم آورد. در این صورت می‌توان به تسهیل فرایند نوآوری و توسعه تکنولوژی و ایجاد فرصت مناسب برای گسترش فنی نمونه‌های اولیه و یا تکمیل نمونه‌های نیمه‌کامل امیدوار بود. درمجموع می‌توان چنین اظهار داشت که برای مدیریت مؤثر صنعت حمل‌ونقل ریلی درراه دستیابی به خودکفایی و قطع وابستگی و حرکت در مسیر تعالی و توسعه، لازم است به رویکردهای نوین نظیر انتقال فن‌آوری توجه ویژه نمود. استقبال از بومی‌سازی دانش از طریق انتقال فن‌آوری می‌تواند صنعت حمل‌ونقل ریلی را در مسیر ارائه خدمات مناسب و ایفای نقش به‌عنوان یک صنعت مادر در کشور؛ قرار دهد.

ازاین‌رو و با توجه به آنچه در فوق گفته شد پیشنهاد می‌شود ساختارهای صنعت حمل‌ونقل ریلی برای تعامل بهتر با مراکز نوآوری و فن‌آوری در سراسر جهان اصلاح و ارتقا یابد. از طرفی در ابعاد محیطی نیز لازم است زمینه‌های قانونی از طریق مانع زدایی ها در این عرصه از صنعت فراهم شود. بنابراین با عنایت به آنکه انتقال فن‌آوری و کسب دستاوردهای مناسب مستلزم برنامه‌ریزی و تأثیرگذاری بر سیاست گذران و تصمیم گیران است لذا فراهم آوردن اطلاعات دقیق و استفاده از سیستم‌های مناسب ارائه گزارش‌های فنی و شناسایی مؤلفه‌های مؤثر در این زمینه می‌تواند ضمن تسهیل روندها بوم سازی تکنولوژی‌های جدید در صنعت حمل‌ونقل ریلی را تسهیل نماید. بررسی مطالعات صورت گرفته حکایت از آن دارد که وجود کانال‌های ارتباطی مناسب با مراکز صنعتی و پژوهشی در حوزه ریل می‌تواند زمینه ایجاد مشارکت ارزش زا برای توسعه شبکه حمل‌ونقل ریلی را فراهم آورد. این مهم می‌تواند امکان مدیریت صحیح انتقال تکنولوژی و همکاری متقابل با صنعت گران را به وجود آورد به‌طوری‌که ضمن برانگیختن علایق و تشویق صنعتگران، تحول در صنعت حمل‌ونقل ریلی در سبب شود.

بهره‌برداری از فاز اول واگن‌های باری لبه‌بلند گروه مپنا

فاز نخست واگن‌های باری لبه‌بلند شرکت حمل و نقل چندوجهی مپنا در قالب یک قطار کامل آغاز شد.

مدیرعامل شرکت حمل و نقل چندوجهی مپنا، گفت: تعداد ۱۰ دستگاه واگن لبه‌بلند باری، در آخرین روز از فصل بهار ۱۴۰۰ از شرکت واگن پارس مپنا تحویل و عملیات تست و بهره‌برداری با لکوموتیو MAP۲۴ مپنا در ایستگاه اردکان با موفقیت انجام شد.

«سید مرتضی علی احمدی» اظهار داشت: گروه مپنا در بخش حمل و نقل ریلی، با سرمایه‌گذاری، هفت شرکت معتبر و متخصص در ارائه خدمات ریلی را فعال نموده است و با هدف تکمیل زنجیره ارزش خدمات ریلی، در کنار ساخت لوکوموتیو، ساخت واگن، خدمات بازسازی و نگهداری ناوگان و نیز خدمات مهندسی در امور مترو، با ایجاد شرکت حمل و نقل چندوجهی به عنوان هشتمین شرکت بخش حمل و نقل ریلی، حلقه این خدمت در بهره‌برداری از ناوگان و شبکه ریلی کامل شده است.

وی افزود: این شرکت در نوع خود نخستین شرکت ریلی است که کلیه خدمات ناوگان را در درون خود تأمین و در صورت ایجاد شرایط مناسب در شبکه ریلی، قطار کامل ریلی راه‌اندازی می‌نماید.

احمدی خاطر نشان کرد: این سری از واگن‌های تحویلی در قرارداد فاز اول ساخت ۴۰۰ دستگاه واگن لبه بلند باری با شرکت واگن پارس مپنا است.

مدیرعامل شرکت حمل و نقل چندوجهی مپنا در پایان گفت: قرارداد اصلی این شرکت در مرحله اول، هزار دستگاه واگن با واگن پارس مپنا است که به ترتیب در سه فاز ۴۰۰، ۳۰۰ و ۳۰۰ برنامه‌ریزی شده است.

تعطیلی مراکز تعویض پلاک در شهرهای قرمز
امکان تعویض اینترنتی پلاک در تهران

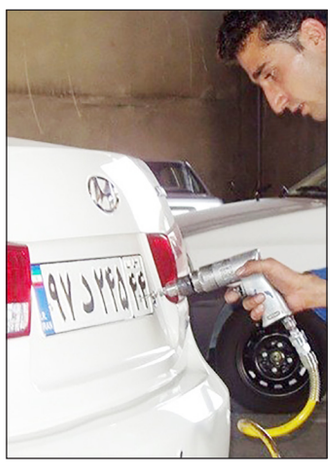

رییس مرکز شماره گذاری و تعویض پلاک پلیس راهور ناجا از تعطیلی مراکز شماره‌گذاری و تعویض پلاک در شهرهای دارای وضعیت قرمز کرونایی خبر داد.

سرهنگ علی محمدی دراین باره گفت: برابر مصوبه ابلاغی از سوی ستادملی مقابله با کرونا، مراکز شماره‌گذاری در شهرهای دارای وضعیت قرمز باید تعطیل شوند و از این رو این مراکز در تهران و دیگر شهرهای دارای وضعیت قرمز کرونایی تعطیل است.

وی با اشاره به اجرای طرح پایلوت شماره‌گذاری اینترنتی در تهران گفت: با توجه به اینکه در اجرای این طرح نیازی به مراجعه حضوری وجود ندارد، لذا شهروندانی که به سایت راهور ۱۲۰ مراجعه کرده باشند می‌توانند از خدمات انلاین تعویض پلاک در تهران استفاده کنند اما امکان مراجعه حضوری به مراکز تعویض پلاک در تهران و دیگر شهرهای دارای وضعیت قرمز کرونایی وجود ندارد و همانطور که گفته شد این مراکز تعطیل هستند.

رییس مرکز شماره گذاری و تعویض پلاک پلیس راهور ناجا در همین راستا به شهروندان توصیه کرد که تا جای ممکن در این ایام از خرید و فروش وکالتی خودرو خودداری کنند و در صورتی که چاره‌ای جز معامله از این طریق ندارند، مدت آن را حداقل سه ماه قید کنند.

محمدی درباره وکالتنامه‌هایی که طی مدت تعطیلی مراکز شماره‌گذاری موعدشان به پایان می‌رسد نیز گفت: طول مدت تعطیلات به اعتبار زمانی وکالتنامه‌ها اضافه خواهد شد و جای نگرانی وجود ندارد.

وی درباره اینکه چرا خدمات آنلاین تعویض پلاک در دیگر شهرها ارائه نمی‌شود نیز گفت: اجرای این طرح به شکل پایلوت در تهران آغاز شده و پس از طی دوره آزمایشی در شهرهای دیگر نیز اجرا خواهد شد.

رییس مرکز شماره گذاری و تعویض پلاک پلیس راهور ناجا درباره زمان بازگشایی مراکز تعویض پلاک نیز گفت: با تغییر وضعیت شهرها از قرمز به نارنجی یا زرد این مراکز نیز بازگشایی خواهد شد.

خبرخوان

مدیرعامل شرکت متروی تهران اعلام کرد؛ امکان بهره‌برداری از ۴ ورودی جدید ایستگاه‌های مترو در ۲ ماه آینده

در صورت تزریق به موقع منابع مالی و با توجه به پیشرفت عملیات اجرایی برخی ورودی‌های در دست احداث ایستگاه‌های مترو، امکان بهره‌برداری از ۴ ورودی جدید تا پایان شهریور ماه امسال وجود خواهد داشت. علی امام مدیرعامل شرکت مترو با اعلام مطلب فوق افزود: به موازات پیگیری برنامه‌های مربوط به افتتاح ایستگاه‌های شهید رضایی در خط ۶ و توحید در خط ۷، تلاش مستمری صورت گرفته تا ۴ ورودی جدید نیز در ایستگاه‌های برج میلاد، مهدیه، مولوی و رودکی آماده استفاده شهروندان شود. البته انجام به موقع این تعهدات در صورتی میسر خواهد شد که منابع مالی مورد نیاز که عمدتاً جهت تأمین پله‌برقی‌ها و آسانسورها لازم است، در اسرع وقت تزریق شود تا بتوان در موعد مقرر شاهد گشایش ورودی‌های مورد اشاره باشیم. در مورد این ۴ ورودی گفتنی است ورودی شرقی ایستگاه برج میلاد در ضلع شرقی بلوار آرش و جنب دانشگاه علوم پزشکی، ورودی شمال غربی ایستگاه مهدیه به عنوان ورودی مستقل خط ۷ در ضلع شمال غربی تقاطع خیابان‌های مولوی و حضرت ولیعصر (عج)، ورودی شمالی ایستگاه مولوی در ضلع شرقی چهارراه مولوی و جنب بیمارستان‌های اکبرآبادی و اشرفی اصفهانی، ورودی شرقی ایستگاه رودکی در باند شمالی – شرقی بزرگراه شهید نواب صفوی و تقاطع پل امام خمینی (ره) واقع شده‌اند.

خدمات شرکت بهره برداری متروی تهران به افراد دارای معلولیت

نایب رییس هیات مدیره و مدیرعامل شرکت بهره برداری متروی تهران و حومه گفت: یکی از اقدامات مهم در شرکت بهره‌برداری متروی تهران و حومه مناسب‌سازی ایستگاه‌های مترو برای اقشار خاص است که در سال‌های اخیر به جدیت دنبال شد تا جایی که اجازه افتتاح ایستگاه مترو بدون آسانسور و پله برقی داده نمی‌شود.

علی عبداله پور افزود: در سال‌های اخیر توجه ویژه‌ای به معلولین شده و افتتاح ایستگاه منوط به داشتن آسانسور و پله برقی بوده تا افرادی که با ویلچر وارد ایستگاه مترو می‌شوند، با پله‌های ثابت یا برقی مواجه نشوند و بتوانند به سادگی روی سکوی ایستگاه قرار بگیرند. وی تصریح کرد: در اجرای طرح مناسب‌سازی ایستگاه‌ها، روشندلان نیز مورد توجه قرار گرفته‌اند. به طور مثال کم بینایان با استفاده از رنگ‌بندی‌های صورت‌گرفته در ایستگاه مترو و نابینایان از طریق مسیر ویژه‌ای که برای آنها در نظر گرفته شده، می‌توانند به قطار درون‌شهری دسترسی پیدا کنند. به هر صورت، اقداماتی در مسیر مناسب‌سازی مترو برای معلولان در دستور کار شرکت بهره‌برداری متروی تهران و حومه قرار دارد. علی عبداله پور با اشاره به اینکه مخاطبان شهر زیر زمینی عمدتاً مسافران شهر تهران و حومه هستند گفت: طبق آماری که از سازمان بهزیستی دریافت کردیم، بین ۱۰۰ تا ۱۲۰ هزار نفر نیازمند دریافت خدمات خاص در مترو هستند؛ مانند کم بینایان، نابینایان و معلولانی که از ویلچر استفاده می‌کنند. بنابراین، طبق استانداردهای موجود دسترسی برای این گروه خاص را تا آنجا که ممکن است آسان کردیم. وی افزود: استفاده این افراد از آسانسور، ایجاد رمپ، آموزش‌های مختلف به پرسنل شرکت بهره‌برداری متروی تهران و حومه. برای افراد کم بینا همچنین روش‌هایی بابت دسترسی آسان به مترو مثل استفاده از رنگ زرد در مسیرهای موجود را اجرا کرده‌ایم. وی در خصوص اجرای رنگ‌زرد لبه سکو گفت: شرکت بهره برداری مترو زمانی که شروع به اجرای این طرح کرد، لبه سکوها به رنگ قرمز درآمده بود اما سازمان بهزیستی با بررسی‌هایی که انجام داده بود، معتقد بود انعکاس رنگ زرد در چشم افراد کم‌بینا بیشتر است، لذا تمامی خطوط قرمز رنگ در ایستگاه‌های متری تهران و حومه به زرد تبدیل شدند. عبداله پور افزود: برای نابینایان جز مشخص کردن لبه سکو به رنگ زرد، مسیر ویژه‌ای را مشخص کرده‌ایم تا در زمان تردد در ایستگاه‌های مترو بتوانند با عصای سفید یا تماس کفِ کفش به زمین، وارد قطار شوند. بدین‌ترتیب، در طول مسیر ۱۴۰ متری روی سکو آنها می‌توانند به داخل واگن هدایت شوند. وی خاطرنشان کرد این کار هم از طریق همکاری و همفکری شرکت بهره‌برداری متروی تهران و حومه با سازمان بهزیستی اتفاق افتاد. به این ترتیب که مسیرهای مستقیم، با شیارهای مستقیم مشخص شده و در زمان تغییر مسیر به سمت چپ یا راست از دکمه‌هایی که شبیه سکه است، استفاده شده است.

گردشگری
هفته نامه سراسری اقتصادی- اجتماعی
تدبیر تازه
www.tadbiretazenews.ir
چهارشنبه ۲۳ تیرماه ۱۴۰۰، سال هفتم، شماره ۲۲۷

خبرخوان

دیدنی‌های بهبهان؛ زادگاه گل نرگس

بهبهان یکی از شهرهای استان خوزستان محسوب می‌شود که از جاذبه‌های گردشگری زیادی برخوردار است و هرکدام از آن‌ها، به‌تنهایی زیبا خاص خود را دارند. بهبهان یکی از شهرهای زیبای استان خوزستان در ۲۰۵ کیلومتری جنوب‌شرقی اهواز است که پیشینه تاریخی ۱۰ هزار ساله دارد. جالب است بدانید که قدیمی‌ترین نرگس‌زار ایران و زادگاه اصلی آن نیز به بهبهان تعلق دارد. گفته می‌شود که رنگ طلایی گل نرگس و عطرش به‌قدری زیاد است که از دور دیده می‌شود و عطر آن به مشام هر رهگذری می‌رسد. بهبهان شهر اولین‌ها نیز نامیده می‌شود؛ زیرا اولین چاه نفت ایران، اولین تصفیه خانه آب کشور، اولین باشگاه گلف ایران، اولین زمین فوتبال رسمی ایران، اولین باشگاه اسکواش در کشور و اولین کارخانه گچ کشور نیز در این شهر قرار دارند. جاهای دیدنی بهبهان بسیار متنوع است و گردشگران زیادی را به خود جلب می‌کنند. قدیمی‌ترین نرگس‌زار طبیعی ایران و منطقه زاگرس در استان خوزستان و شهر بهبهان جای گرفته است و پیشینه تاریخی آن به پیش از میلاد مسیح می‌رسد. مساحت این نرگس ۵۰۰ تا ۷۰۰ هکتار است و از میدان بید بلند کنونی تا منطقه تکاب و حتی کردستان بهبهان کشیده می‌شود. تنگ تکاب گذرگاه کوهستانی جاده قدیمی بین‌النهرین به استخر و جاده دوره اسلامی خوزستان به استان فارس بوده است. طول این تنگه پنج کیلومتر است و رودخانه مارون از میان آن جریان دارد. تنگ تکاب از لحاظ تاریخی دارای اهمیت زیادی است. پلاژ مارون بهبهان مجموعه‌ای دلنشین در فضای سبز زیبا است که از گونه‌های گیاهی متنوعی نیز برخوردار است. این مجموعه از چشم‌اندازهای زیبایی برخوردار است و جنب دریاچه سد مارون واقع شده است. این پلاژ دارای امکاناتی نظیر رستوران، کافی‌شاپ، پارکینگ، فضای سبز جهت پیاده‌روی، آلاچیق، زمین فوتبال، زمین اسکیت، قایق‌سواری، دوچرخه‌سواری و والیبال است. محوطه باستانی ارجان جنب رودخانه مارون در ۱۲ کیلومتری شمال‌شرقی بهبهان قرار گرفته است. وسعت این محوطه حدود ۵۰۰ هکتار است و قدمت آن به دوران ساسانیان نسبت داده می‌شود. یکی از کشفیات مهم این محوطه تاریخی که از جاهای دیدنی خوزستان به شمار می‌رود، جام طلایی ارجان است. شکل حلقه طلایی ارجان شبیه به یک نیلوفرآبی است که حامل پیام‌های اساطیری زیادی است. گفته می‌شود که قدمت این حلقه به قرن هشتم قبل از میلاد می‌رسد. امامزاده اباذر در ۴۰ کیلومتری جنوب شهر بهبهان جای گرفته است. نقاشی‌ها، مشبک‌کاری‌ها و گچ‌بری‌های این بنا شبیه به کار استادان شیرازی در روزگار زندیه و اوایل قاجاریه است. قلعه گلاب یکی از بناهای تاریخی استان خوزستان است که در روستای چم‌بوستان بهبهان در جوار ساحل جنوبی رودخانه زهره جای گرفته است. این قلعه یادگاری از دوره ساسانیان است که در دوران اسلامی نیز مورده استفاده بوده است. سد دریاچه چاه‌ماری با ۱۰ متر ارتفاع توانایی ذخیره بیش از هفتصد هزار مترمکعب آب را دارا است و به‌منظور جلوگیری از بروز سیل، فرسایش، رسوب و ذخیره آب جهت مصارف کشاورزی احداث شده است. در اطراف این بند می‌توانید شاهد گونه‌های گیاهی متنوع از جمله اوکالیپتوس، کنار و کهور باشید. پل بکان، پلی به‌جای مانده از دوران حکومت ساسانیان است که در شهر زیبای بهبهان روی رودخانه مارون قرار دارد. این پل از جمله اولین آثار ثبت شده در شهر بهبهان است و در حال حاضر متاسفانه این پل در حال تخریب است. حمام تاریخی بکان در شهر قدیمی ارجان قرار دارد و از دوران حکومت ساسانیان در کنار رودخانه کارون و در نزدیکی روستای امام‌رضا به‌جای مانده است. معماری این حمام به‌صورت چهار ایوانی است و اکنون پلان آن به‌خاطر اینکه کف آن تا ارتفاع زیادی بر اثر ریزش سقف‌ها و سنگ‌های کناره دره پر شده است، به‌خوبی دیده نمی‌شود. پارک بوعلی سینا یکی از محبوب‌ترین و پرطرفدارترین بوستان‌های شهر بهبهان است که اکنون به‌دلیل عدم رسیدگی به آن، با مشکلات و کمبودهای زیادی مواجه شده است. منطقه شکار ممنون کوه بدیل در استان کهگیلویه و بویراحمد و استان خوزستان واقع شده است. رشته‌کوه بدیل از ارتفاعات مشرف به سد مارون و روستای پشگر شروع و تا ارتفاعات پیرآباد تشان و در آخر به حیات‌آباد خلیفه و مجید ختم می‌شود. این ناحیه به‌عنوان یکی از نقاط شکار ممنوع کشور شناخته می‌شود که دارای پوشش گیاهی و جانوری متنوعی است.

زندگینامه میرزا محمدتقی خان فراهانی

امیرکبیر؛ صدر اعظم بلند آوازه ایران

میرزا محمدتقی خان فراهانی، ملقب به امیرکبیر، نخستین صدراعظم ایران در زمان ناصرالدین شاه بود. او در زمان صدارت خود اصلاحات مهمی در زمینه‌های سیاسی و اجتماعی انجام داد. میرزا محمدتقی خان فراهانی، مشهور به امیرکبیر اولین صدراعظم دوره ناصرالدین شاه قاجار در ایران بود. او در سال ۱۱۸۵ شمسی در اراک متولد و در سال ۱۲۳۰ شمسی در باغ فین کاشان به قتل رسید. امیرکبیر یکی از نزدیک‌ترین افراد به ناصرالدین شاه بود و در دوره صدارت خود اصلاحات و تغییرات زیادی در سیستم حکومتی و اجتماعی کشور به وجود آورد. او همچنین پایه‌گذار روزنامه «وقایع اتفاقیه» و مؤسس مدرسه «دارالفنون» است. امیرکبیر پس از اینکه به واسطه توطئه اطرافیان شاه از مقام خود برکنار و به کاشان تبعید شد، در باغ فین کاشان به قتل رسید.

■ امیرکبیر کیست؟

امیرکبیر با نام کامل میرزا محمدتقی خان فراهانی اولین صدراعظم ایران در دوره ناصرالدین شاه قاجار بود. او در منطقه فراهان متولد شد و دوره کودکی خود را در دربار قائم مقام فراهان گذراند. امیرکبیر به واسطه هوش و ذکاوتی که داشت مورد توجه قائم‌مقام و عباس میرزا نایب‌السلطنه قرار گرفت. میرزا محمدتقی در سنین جوانی به خدمت خاندان قائم مقام فراهان درآمد و پس از آن برای مدتی سمت «مستوفی نظام» را به عهده داشت. محمدتقی خان پس از مرگ محمدشاه و به کیب مقام پادشاهی توسط ناصرالدین شاه، به‌عنوان صدراعظم ایران انتخاب شد. او در دوران کوتاه صدارت خود در راستای پیشرفت کشور اقدامات بسیاری انجام داد که می‌توان از میان آن‌ها به گسترش روابط خارجی، ایجاد سفارت‌خانه‌های دائمی در کشورهای دیگر، اصلاحات در دستگاه‌های دولتی، تأسیس مدرسه دارالفنون و توسعه پست‌خانه‌ها و چاپارخانه‌ها اشاره کرد. امیرکبیر دارای القاب زیادی از جمله کربلایی محمد تقی، میرزا محمدتقی‌خان، مستوفی نظام، وزیر نظام، امیر نظام، امیرکبیر و امیراتابک اعظم بود. امیرکبیر پس از حدود سه سال صدارت با دسیسه درباریان و مادر شاه از سمت خود برکنار و به کاشان تبعید شد. او حدود ۴۰ روز بعد در باغ فین کاشان توسط علی خان حاجب‌الدوله به قتل رسید. روز ۲۰ دی، سالروز درگذشت امیرکبیر در تقویم «روز ملی توسعه» نام‌گذاری شده است.

■ زندگی‌نامه امیرکبیر

میرزا محمدتقی فراهانی، در تاریخ ۱۹ دی ماه سال ۱۱۸۵ خورشیدی در روستای هزاوه منطقه فراهان، از توابع شهرستان اراک متولد شد. خانواده پدری و مادری میرزا تقی خان از طبقه پیشه‌ور بودند. پدر او، کربلایی قربان از آشپزان دربار قائم مقام اول، خاندان بزرگ قریه مهرآباد بود و مادر او که فاطمه سلطان نام داشت، دختر استاد شاه محمدبنا از اهالی فراهان بود. محمدتقی در دوره کودکی با فرزندان خردسال قائم مقام اول همبازی بود. مورخان نقل کرده‌اند که او مسئولیت انتقال ظروف غذا به حجره درس فرزندان قائم مقام را به عهده داشت و همین امر سبب می‌شد پس از بردن ظرف‌های غذا پشت در حجره مانده و به درس‌ها گوش فرا دهد. در روایت‌ها آمده است که روزی قائم مقام از فرزندان خود سؤال درسی می‌پرسد؛ اما هیچ یک موفق به پاسخگویی نمی‌شوند. امیرکبیر جواب سؤال را می‌دانست و به آن پاسخ می‌دهد؛ پس از این اتفاق قائم مقام به او انعامی می‌دهد؛ اما او قبول نمی‌کند و در عوض از قائم مقام می‌خواهد تا به او اجازه دهد به‌همراه فرزندان او از کلاس‌ها بهره ببرد. محمدتقی شیوه‌های منشی‌گری، نامه‌نگاری و صدور احکام دیوانی را از قائم مقام یاد گرفت تا اینکه قائم مقام پس از مدتی تحریر و نگارش پاره‌ای از احکام و نوشته‌ها را بر عهده محمدتقی خان گذاشت. محمدتقی پس از رسیدن به سن جوانی موفق شد سمت منشی‌گری در خانه قائم مقام را به دست آورد. منشی گری در منزل قائم مقام باعث کسب تجربه برای محمدتقی خان شد. او به واسطه این شغل توانست با رجال سیاسی آن زمان آشنا شود و حتی با شاه ملاقات کند. در سال ۱۲۰۸ شمسی، پس از قتل گریبایدوف در ایران، امیرکبیر هنگامی که تنها ۲۲ سال داشت به دستور قائم مقام مأمور شد تا برای عذرخواهی به‌همراه «خسرو میرزا» به روسیه تزاری سفر کند. دومین مأموریت او نیز زمانی صورت گرفت که او وزیر نظام آذربایجان بود. در این مأموریت او به‌همراه ناصرالدین میرزا که در آن زمان ولیعهد بود به ایروان سفر کرد تا با تزار روسیه که به این شهر آمده بود ملاقات کند. اولین مأموریت مهم سیاسی امیرکبیر زمانی بود که او به ریاست هیئت نمایندگی ایران در کنفرانس «الرزنه الروم» برای حل اختلافات مرزی با دولت عثمانی برگزیده شد که این مأموریت دو سال به طول انجامید. پس از اینکه محمدشاه در سال ۱۲۲۷ شمسی درگذشت، میرزا تقی مسئولیت رساندن ولیعهد از تبریز به تهران را بر عهده گرفت. او با قرض گرفتن ۳۰ هزارتومان از یک تاجر تبریزی موفق شد تا نیروی نظامی تدارک دیده و به‌همراه ولیعهد راهی تهران شود. آن‌ها پس از ۶ هفته به تهران رسیدند و ناصرالدین شاه بلافاصله پس از تاج‌گذاری میرزا محمدتقی را به‌عنوان صدراعظم خود برگزید و به او لقب «امیرکبیر» را داد. در فرمان ناصرالدین شاه هنگام انتخاب امیرکبیر به‌عنوان صدراعظم آمده است: ما تمام امور ایران را به دست شما سپردیم و شما را مسئول هر خوب و بدی که اتفاق می‌افتد می‌دانیم. همین امروز شما را شخص اول ایران کردیم و به عدالت و حسن رفتار شما با مردم کمال اعتماد و وثوق داریم. به‌جز شما به هیچ شخص دیگر چنین اعتقادی نداریم و به همین جهت این دستخط را نوشتیم.

■ اقدام‌ها و اصلاحات امیرکبیر

از آن‌جایی‌که افراد زیادی پس از مرگ محمدشاه رویای کسب مقام صدارت را در سر می‌پروراندند، پس از انتخاب محمدتقی خان به‌عنوان صدراعظم اعتراضات و مخالفت‌هایی علیه او شکل گرفت. اولین شورش، چهار ماه و نیم پس از انتخاب امیرکبیر، شورش سربازان آذربایجانی پاسدار ارگ بود که در تهران و با تحریک برخی درباریان صورت گرفت. طی این شورش ۲۵۰۰ سرباز خانه امیرکبیر را محاصره کردند و خواستار برکناری او از مقام صدارت شدند. در روز دوم این شورش بین محافظان منزل امیر و سربازان آشوب‌گر درگیری ایجاد شد و موجب کشته شدن دو تن از محافظان شد؛ تا اینکه چند روز بعد این شورش به کمک افرادی از جمله میرزا ابوالقاسم امام جمعه و عباسقلی خان جوانشیر فرونشست. در این شورش مردم تهران طرفدار امیرکبیر بودند و با بستن مغازه‌های خود و مبارزه با شورشگران این حمایت را اعلام کردند. در آن زمان که رسومی از جمله هرزگی و قمه‌کشی در ایران رواج داشت، باعث می‌شد که زنان و کودکان پس از غروب جرئت خروج از خانه را نداشته باشند؛ اما امیرکبیر دستور داد تا این رسوم منسوخ شوند و همچنین حمل اسلحه و سلاح گرم را ممنوع اعلام کرد. یکی دیگر از مشکلات در زمان صدارت امیرکبیر وجود نداشتن وسایل ارتباطی بین شهرها بود. امیرکبیر برای حل این مشکل پستخانه‌ای تأسیس کرد و هر دو ماه چاپارها به آذربایجان، مازندران، کرمان، خراسان، استرآباد و کرمانشاه در حال رفت‌وآمد بودند. در نتیجه تلاش‌های امیرکبیر کار چاپارها به‌قدری سرعت پیدا کرد که مسافت بین تهران تا اصفهان سه روزه طی می‌شد. امیرکبیر در دوره فعالیت خود همچنین تلاش‌های ارزشمندی برای رسیدگی به وضعیت مالیه انجام داد. او با رشوه خواری به مبارزه پرداخت و دریافتی‌های بی حساب از دستگاه‌های دولتی را قطع کرد. وی همچنین حقوق شاه را به دو هزار تومان کاهش داد و وضع مالیه و قوانین مالیاتی را به‌طور کلی سر و سامان داد. امیرکبیر با تلاش‌هایی که در این زمینه انجام داد موفق شد رقم خالص درآمد کشور را در آخرین سال صدارت خود به سه میلیون تومان برساند.

■ ازدواج امیرکبیر

امیرکبیر در طول عمر خود دو بار ازدواج کرد. او اولین بار با دخترعموی خود «جان‌جان خانم» ازدواج کرد و در دوره صدارت خود از او جدا شد و حاصل این ازدواج سه فرزند بود که یکی از آن‌ها پسر و دو فرزند دیگر دختر بودند. دومین همسر امیرکبیر، خواهر ناصرالدین شاه «ملک‌زاده خانم» ملقب به عزت‌الدوله بود. عزت‌الدوله در هنگام ازدواج حدوداً ۱۶ و امیرکبیر ۴۳ سال داشت. بنا بر نامه‌ای به جا مانده از آن زمان که از طرف امیرکبیر به ناصرالدین شاه نوشته شده است، امیر تمایلی به این ازدواج نداشته است و این ازدواج به دستور ناصرالدین شاه صورت گرفته است. در یکی از نامه‌های امیرکبیر به ناصرالدین شاه آمده: از اول بر خود قبله عالم معلوم است که نمی‌خواستم در این شهر صاحب خانه و عیال شوم. بعد، به حکم همایون و برای پیشرفت خدمت شما، این عمل را اقدام کردم. حاصل ازدواج امیر با عزت‌الدوله نیز دو دختر با نام‌های «تاج‌الملوک خانم» و «همدم‌الملوک خانم» بوده است.

■ توطئه قتل امیرکبیر

با وجود اینکه امیرکبیر از ابتدای دوره صدارت خود مورد عداوت برخی درباریان بود، اما این دشمنی‌ها پس از سه سال به اوج خود رسیدند. دلیل این دشمنی‌ها کاهش مزایا و دور نگه داشتن شاه از خویشان و بستگانش بود. مهدعلیا، مادر ناصرالدین شاه و میرزا آقاخان نوری رهبری گروه مخالفان که روز به روز به تعداد آن‌ها اضافه می‌شد را بر عهده داشتند. حلقه گسترده مخالفان امیرکبیر، نشان از انزوای روز افزون وی بود. مخالفان سعی داشتند شاه را به این باور برسانند که امیرکبیر به‌دنبال برکناری او و به دست آوردن تاج و تخت پادشاهی است. این اتفاقات موجب ایجاد بدگمانی در ذهن شاه نسبت به امیرکبیر شد تا اینکه امیرکبیر دریافت نفوذش بر شاه کاهش یافته است. در نهایت، شاه ایران در روز ۲۰ آبان ۱۲۳۰ (دو ماه قبل از روز قتل) امیرکبیر را از صدارت عزل کرد. در نامه شاه به امیرکبیر آمده است: چون صدارت عظمی و وزارت کبری زحمت زیاد دارد و تحمل این مشقت برای شما دشوار است شما را از آن کار معاف کردیم، باید به کمال اطمینان مشغول امارت نظام باشید. ناصرالدین شاه از آن‌جایی که رابطه نزدیکی با امیر داشت، پس از این اقدام در محذوریت عاطفی قرار گرفت. او در نامه‌ای برای امیرکبیر نوشت: جناب امیرنظام به خدا قسم آنچه می‌نویسم عین واقعیت است. شما را قلباً دوست دارم و خداوند مرا مرگ دهد اگر بخواهم تا زنده‌ام دست از شما بردارم ... امیرکبیر پس از دریافت این نامه از شاه درخواست ملاقات کرد تا شاید بتواند نظر او را تغییر دهد. او همچنین دیگران را به بدگویی درباره خودش متهم کرد اما شاه این ملاقات به فردای آن روز موکول کرد. امیرکبیر از این اتفاق دل آزرده و مرتکب خطای بزرگی شد و در مراسم سلام شاهانه شرکت نکرد. این امر موجب افزایش بدگمانی‌های پادشاه درباره او شد. پس از این اتفاقات که میرزا آقا خان نوری به صدارت گماشته شده بود، می‌دانست با حضور امیرکبیر در تهران کارها پیش نخواهند رفت. به همین خاطر او دستخطی نوشت و در آن از امیرکبیر که در آن موقع سمت امیرنظامی را داشت قول گرفت که هیچ دخالتی در کارهای مربوط به وزارت و عزل نصب‌هایی که توسط نوری انجام می‌شود نداشته باشد. با این وجود، مهدعلیا و میرزا آقا خان نوری همچنان به امیرکبیر به چشم یک تهدید نگاه می‌کردند و باور داشتند که ممکن است او مجدداً سمت قبلی خود را به دست آورد. به همین خاطر شاه را راضی کردند تا امیر را به حکومت کاشان منصوب کند تا از تهران دور باشد. در همین حین، پرنس دالگوروکی، وزیر مختار روسیه که از به قدرت رسیدن میرزا آقا خان نوری نگران شده بود، به منزل امیر رفت تا به او پیشنهاد تحت‌الحمایگی روسیه را بدهد. با وجود اینکه امیر این پیشنهاد را نپذیرفت، اما همین اتفاق باعث شد که خشم شاه نسبت به امیر برانگیخته شود و امیر را از تمام مناصب دولتی برکنار کند. امیر دیگر می‌دانست که رابطه او با شاه دیگر مانند قبل نیست و جان خود را در خطر می‌دید. از آنجایی که درباریان اصرار داشتند امیرکبیر باید به حکومت یکی از ولایات منصوب شود، اول حکومت فارس، بعد اصفهان و سپس قم به او پیشنهاد شد، ولی امیر هیچ یک را نپذیرفت. در این حین وزیر مختار انگلستان اقدام به میانجی‌گری کرد که اگر امیرکبیر مسئولیت حکومت بر کاشان را به عهده بگیرد، جان و مالش محفوظ خواهد بود و تحت حمایت دولت انگلستان قرار خواهد گرفت. در این میان هنگامی که وزیر مختار روسیه از پیشنهاد بریتانیا به امیر مطلع شد، به او پیشنهاد تحت‌الحمایگی بدون قید و شرط امپراتور روسیه را داد. پس از این اتفاق سفارت بریتانیا از قضیه کناره‌گیری کرد و در مقابل سفارت روسیه خانه امیرکبیر را که مجاور سفارت بود را بخشی از سفارت اعلام کرد و قزاقان روسی خانه امیرکبیر را که در آن زمان خواهر شاه (همسر امیرکبیر) و نیز مادر شاه در آن حضور داشتند محاصره کردند. شاه که از این اتفاق بسیار خشمگین بود، تصمیم گرفت خود به منزل امیرکبیر رفته و شخصاً گردن او را بزند. در همین هنگام روسیه از موضع خود عقب‌نشینی کرد و و سربازان روسی محل زندگی امیرکبیر را ترک کردند. پس از چند ساعت، در همان روز امیر در خانه خود دستگیر و به‌همراه مادر، همسر و فرزندانش به کاشان تبعید شد. این تبعید به‌مدت ۴۰ روز به طول انجامید و در نهایت افرادی از تهران مأمور شدند تا امیر را در باغ فین کاشان به قتل برسانند. مورخان در نوشته‌های خود صفات زیادی را به امیرکبیر نسبت داده‌اند. بسیاری از آنان امیرکبیر را درست کردار، دلیر و جسور و با رفتاری متین و سنگین خوانده‌اند. امیر به صفات خود آگاه بود و شخصیتی مغرور داشت؛ اما با این وجود به دنبال کسب نام و شهرت نبود.

■ چه کسی مسبب قتل امیرکبیر بود؟

از آنجایی که اقدامات و برنامه‌های اصلاحی امیرکبیر به مذاق بسیاری از دولت‌مردان خوش نمی‌آمد، می‌توان عوامل زیادی را در قتل او مؤثر دانست. یکی از این افراد که نقش چشمگیرتری نسبت به بقیه مخالفان داشت و در نهایت هم موفق به عزل و در نهایت قتل امیرکبیر شد، مهدعلیا، مادر شاه و مادر زن امیرکبیر است. مهدعلیا که زنی قدرتمند و با نفوذ بود، از ابتدا با به قدرت رسیدن امیرکبیر مخالف بود. امیر نیز پس از به قدرت رسیدن و با انجام اقدامات و اصلاحات مختلف، خشم مهدعلیا را بیشتر برمی‌انگیخت. امیرکبیر هم با مطلع بودن از اهداف مهدعلیا، دست او را در بسیاری از امور بسته و به مانعی جدی برای دستیابی او به اهدافش تبدیل شده بود. در این مرحله، مهدعلیا آخرین راه را بدبینی شاه نسبت به امیر پیدا کرد و از خطرات وجود امیرکبیر در منصب قدرت به شاه گوشزد می‌کرد و ادعا می‌کرد که امیر به‌دنبال پادشاهی و سلب قدرت از دست ناصرالدین شاه است. در نهایت مهدعلیا و گروه مخالفان موفق شدند با نقشه‌های فراوان ابتدا امیر را از قدرت عزل کرده و ناصرالدین شاه را راضی کنند تا او را به کاشان تبعید کند. اما از آن‌جایی که امیرکبیر هنوز برای آن‌ها تهدیدی به شمار می‌رفت و این احتمال وجود داشت که شاه به سبب دلبستگی‌اش به امیرکبیر نظر خود را عوض کرده و مجدداً او را به تهران بازگرداند، مهدعلیا در فرصتی مناسب از پادشاه خواست تا فرمان قتل امیرکبیر را صادر کند. پادشاه حاج علی خان حاجب‌الدوله را مسئول این کار کرد و او شبانه به راه افتاد و فردای آن روز هنگامی که امیرکبیر در حمام بود، او را به قتل رساند. جسد امیرکبیر ابتدا در گورستان «پشت مشهد» کاشان دفن شد اما چند ماه بعد پیکر او به درخواست همسرش به کربلا منتقل شد و در اتاقی به خاک سپرده شد که به روی صحن حرم مطهر امام حسین (ع) باز می‌شود.

خبرخوان

جدیدترین شرایط ورود مسافران به ارمنستان اعلام شد

سفارت ایران در ایروان در اطلاعیه‌ای از شرط واکسیناسیون کامل یا ارائه پاسخ منفی تست کرونا به‌عنوان مقررات ابلاغی جدید برای ورود به ارمنستان خبر داد.

سفارت ایران در ایروان با انتشار اطلاعیه‌ای جدیدترین مقررات وزارت بهداشت ارمنستان برای ورود اتباع خارجی به این کشور را ابلاغ کرد. این مقررات که ورود از مرزهای زمینی، هوایی و تور ارمنستان را شامل می‌شود، به شرح زیر است:

۱. هنگام ورود به کشور ارمنستان، مسافر باید یکی از دو مدرک تیجه تست منفی تشخیص بیماری کرونا که بیشتر از ۷۲ ساعت از آن نگذشته باشد یا گواهی واکسیناسیون کامل در برابر بیماری کووید ۱۹ را به‌همراه داشته باشد. در صورتی که واکسن مورد استفاده، یک دوزی باشد، گواهی واکسیناسیون باید به گذشت حداقل ۲۸ روز از زمان واکسیناسیون و در صورتی که واکسن در چندین دوز تزریق می‌شود، به گذشت حداقل ۱۴ روز از تاریخ دریافت آخرین دوز آن نیاز است.

۲. کودکان تا سن یک سال (۱۱ ماه و ۲۹ روز) از ارائه پاسخ تست منفی یا گواهی واکسن معاف هستند.

۳. در صورت عدم ارائه دو گواهی مذکور، مسافر در مراکز مستقر در پایانه‌های مرزی یا فرودگاه، مورد آزمایش کرونا قرار خواهد گرفت و تا حصول نتیجه منفی آزمایش، به قرنطینه اجباری خواهد رفت. نتیجه آزمایش در سامانه «Armed» ثبت می‌شود و طی مدت ۴۸ ساعت در اختیار فرد قرار می‌گیرد. در صورت منفی بودن جواب آزمایش، مسافر اجازه خروج قرنطینه را خواهد داشت.

۴. گواهی پاسخ منفی آزمایش کرونا باید به زبان ارمنی، روسی یا انگلیسی باشد و مشخصات مرکز انجام تست و فرم مشخصات رئیس آن مرکز، نام و نام خانوادگی فرد، شماره کارت شناسایی، تاریخ تولد (روز و ماه و سال)، نتیجه آزمایش و تاریخ نمونه‌گیری را شامل شود. همچنین این گواهی باید توسط ریاست مرکز انجام آزمایش، امضا و به مهر آن مرکز مهمور شده باشد.

۴. گواهی واکسن به زبان ارمنی، انگلیسی یا روسی باشد و فرم حاوی نام رئیس مرکز انجام واکسیناسیون، نام و نام خانوادگی فرد واکسینه‌شده، شماره کارت شناسایی فرد، تاریخ تولد، عنوان واکسن، شماره سریال و تاریخ دریافت هر دوز را شامل شود. همچنین این گواهی باید توسط ریاست مرکز انجام آزمایش امضا و به مهر مرکز مذکور مهمور شود و می‌تواند حاوی کد (QR) باشد که از طریق آن می‌توان به جزئیات گواهی واکسیناسیون دسترسی پیدا کرد.

۵. گواهی که مسافر ارائه می‌کند باید بر اساس اصل عمل متقابل، توسط نهاد ذیصلاح در جمهوری ارمنستان قابل پذیرش باشد. فرد همچنین می‌تواند گواهی واکسن را از طریق نرم‌افزار گوشی تلفن همراه ارائه دهد یا نسخه کاغذی آن را ارائه کند.

تدبیر تازه
www.tadbiretazenews.ir
چهارشنبه ۲۳ تیرماه ۱۴۰۰، سال هفتم، شماره ۲۲۷

● صاحب امتیاز، مدیر مسئول: امیر دیانی
● رئیس شورای سیاستگزاری: سید ابوالفضل بهره دار
● قائم مقام مدیرمسئول و سردبیر: محیا سادات بهره دار
● مدیر اجرایی: زهره دیانی
● مشاور رسانه ای: مجید بهره مند

● دبیر گروه سیاسی: زهره دیانی
● دبیر گروه اقتصادی: سیدمسعود آریادوست
● دبیر گروه جامعه و شهری: سیدمحسن بهره دار
● دبیر گروه حمل و نقل: پژمان صالحی
● مترجم: فاطمه دیانی
● بازرگانی: داوود نوریان
● پشتیبانی سایت: امید فرمانی
● ناظر چاپ: وحیدقهرمانی
● عکس: حامد ریحانی-وحید ریحانی (آتلیه برنز)

آدرس: تهران - میدان هفت تیر - ابتدای خیابان کریمخان زند روبروی داروخانه ۱۳ آبان
مجتمع اداری کریمخان زند - برج A - طبقه پنجم - واحد A51
تلفن تحریریه: ۸۸۸۶۷۵۲۴ - تلفن بازرگانی: ۸۸۸۶۷۵۱۹- فکس: ۸۸۳۴۶۳۷۷
سامانه پیامکی: ۰۲۱۸۶۰۲۲۷۷۸ چاپ: شاخه سبز
آیین نامه اخلاق حرفه ای «تدبیر تازه» در سایت این هفته نامه به آدرس ذیل قابل رویت است
www.tadbiretazenews.com / tadbiretaze@gmail. com
instagram:@tadbiretaze

یادداشت

ما و طالبان درون ما

سیدعلیرضاواسعی*

در همه ما طالبانی وجود دارد که اگر فرصت بروز بیابد، همان‌ند طالبان افغان عمل خواهد کرد.

اطلاعات نویسنده در باره فعالیت‌های اجتماعی سیاسی طالبان افغان، در حد همان چیزهایی است که از طریق رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی انعکاس یافته و تحلیل می‌شود، اما با بنیادهای فکری عقیدتی و رویکردهای ایدئولوژیـــک آنان کم و بیش آشـــنایی دارد،چنان‌که برخی از کوتاه‌فیلم‌ها(کلیپ‌ها)یی که بازتاب پیدا کرده، آشکارا از تنگ‌نظری، قساوت، توحش و کوته‌فکری آنان پرده برمی‌دارد، به گونه‌ای که هیچ انسان آزاده‌ای نمی‌تواند به دیده مثبت و همراهانه به آنها بنگرد، حتی اگر به هر دلیلی فریاد اعتراضی بلند نکنند. البته روشن است ســـکوت متصدیان دینی جهان اسلام، به ویژه ایران، به هیچ وجهی توجیه شدنی نیست و قطعا تاریخ ازین سکوت به نیکی یاد نخواهد کرد.

بی‌گمان طالبان افغان، به نام دین اســـلام و با شعار اجرای احکام دینی رفتارهای خشونت‌بار خود را موجه نشـــان می‌دهند، اما این کردوکارهایی مختص آنان نیست، چنان که داعش، بوکوحرام، القاعده و دیگران نیز با همین نگـــره و انگیزه خون‌ها بر زمین ریختند، آنچه مایه توجه جدی اســـت، آن اســـت که در درون بسیاری از ما چنین طالبانی وجود دارد، جز آنکه هنوز از پشـــتوانه قدرت و امکانات برخوردار نشده تا خود را نشان دهد و این درد بزرگی در جهان اسلام و منطقه است.

کنش طالبانی را در همه جوامع اســـلامی، که بیش از همه درعرصه تعامل مذهبی نمود دارد، به آســـانی می‌تـــوان دید. وقتی فردی که در جایگاه بالای دینی قرار دارد، اما هر گونه همراهی و احترام به غیرهمکیش را برنمی‌تابد و از هـــر طریقی برای تحقیر و تضعیف آنان اســـتفاده کرده و مریدان خود را به ستیزه‌جویی با آنان برمی‌انگیـــزد، آیا به وقت قدرت و توان حاضر می‌شـــود برای آنان حداقل فرصت‌های زندگی را در نظر بگیرد؟ هرگز!

برای اثبات این ادعا، نیازی به تلاش زیاد نیست، کافی اســـت نگاهی به اطراف خود داشت. چندی پیش در کلاسی که بیشتر دانشجوهای آن از دیار پاکستان و افغانســـتان بودند، سخنی تمدنی به میان آمد، آنان به اتفاق از رفتار برخی از بزرگان دینی ایران که اقدامات و حرف‌هایشان مایه ناسازگاری‌های مذهبی و قومی در آن کشـــورها شـــده، می‌نالیدند و به شدت اظهار خشـــم می‌کردند. ادعای آنان آن بود که فعالیت‌های تعصب‌آلود و غیرهمگرایانه آن بزرگوار که البته وجهی تقابلی با نظام سیاســـی ایران هم دارد، چگونه مردم آنجاهـــا را به جـــان هم انداختـــه و خون‌ها بر زمین می‌ریزد. آیا این با طالبان با آن طالبان تفاوتی دارد؟

هم چنین در ســـفری به جنوب کشور، وقتی از وجه تقریبی بارز امام رضا(ع) ســـخن به میان آمد، یکی از مســـئولین مذهبی شـــهر با دلی پردرد گفت ما مردم این منطقه-شیعه و سنی- بدون مشکل و دشمنی با هم می‌زیستیم و حتی در آیین‌های مذهبی یک‌دیگر شـــرکت می‌کردیم، چه رسد به مراسم دیگر، بی‌آنکه احســـاس دوگانگی و ناهمگونی با یک‌دیگر داشـــته باشـــیم، تا این که با پشتوانه مالی فلان عالم، افرادی به عنوان مبلغ در مناسبت‌های نه چندان رایج ٪مثل دهه محسنیه- به اینجا آمده و با ادبیات ناسازگارانه و توهینی/ تخریبی به تحریک مردم پرداختند و به بهانه جلوگیری از رشد دیگران، به تاسیس مدرسه‌ای دینی دست زدند و همین مایه رقابت‌ها و دشمنی‌هایی شد و از آن زمان دیگر امکان زندگی مسالمت آمیز از میان رفت و منطقه دچار آسیب‌های جدی شد.

پس درهمـــگان طالبانی وجود دارد، اما چون قدرت و مکنت در اختیار نیست، سربه زیر دارد، از این رو پیش از هر چیزی باید طالبان درون را کشـــت، ســـپس به طالبان دیگر پرداخت. گام اول مبارزه با طالبان، باور به ارزشمندی همگان و محترم شماری آنان است،هر چند کیش و ملیت و نژادشان متفاوت باشد.

* دانشیار پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

بزرگترین بیمارستان شناور جهان ساخته شد

نخستین کشتی بیمارستانی جهان ردروور (RedRover) نام داشت که از آن در سال ۱۸۶۰ در جنگ داخلی آمریکا بهره جستند.

یک شرکت سوئدی ساخت بزرگترین کشتی بیمارستانی جهان را به پایان رسانده است و به زودی از چین به سوی اروپا حرکت می کند.

یک شرکت سوئدی ساخت بزرگترین کشتی بیمارستانی جهان را به پایان رسانده است؛این بیمارستان به زودی از بندری که در آن ساخته شده است به چین منتقل شده و سپس به اروپا می‌رود. ساخت کشتی حدود۷ســـال پیش تصویب شـــدواجرای آن از ســـوی یک شرکت ســـوئدی انجام شـــد. این پروژه در بندری که به ساخت کشتی‌ها در شمال شرقی چین اختصاص داشت، اجرا شد.

برای اطمینان از کارایی کشتی بیمارستانی بر روی دریا، این کشتی در ماه می برای انجام یک سفر آزمایشی به کار گرفته شد و پس از آن اعلام شـــد که کاملا آماده کار اســـت و با عنوان «رحمت جهانی» نامگذاری شد.این کشتی مانند کشتی‌های تفریحی ساخته شده است، اما به جای اینکه شامل هتل‌ها و فروشگاه‌های سرگرمی باشد شامل یک بیمارستان بزرگ و بسیار مجهز است تا بتواند به موارد مختلف پزشکی رسیدگی کند.

ژاپنی‌ها با سرعت ۳۱۹ ترابیت در ثانیه داده

به نقل از نیواطلس، برای این کار از کابل‌های فیبرنوری استفاده شد و البته تغییراتی در این کابل‌ها ایجاد شـــد تا ظرفیت تبادل داده آنها بیشـــتر شـــود. این فنـــاوری به گونه‌ای ابداع شـــده کـــه بتوان در زیرساخت‌های فعلی فیبرنوری نیز از آن استفاده کرد. رکورد قبلی در زمینه سرعت انتقال داده برابر با ۱۷۸ ترابیت در ثانیه بود که کمتر از یک سال قبل به ثبت رسید. حداکثر سرعت تبادل داده اینترنتی در بخش‌هایی از ژاپن، نیوزلند و آمریکا به ۱۰ گیگابیت در ثانیه می‌رسد.

برای رسیدن به این رکورد سرعت، از فناوری تازه ای موسوم به دیبلو دی ام در فیبرهای نوری استفاده شد. در قالب این فناوری سیگنال‌ها به طول موج‌های مختلفی تقســـیم شـــده و به طور همزمان از طریق خطـــوط کابل فیبرنوری منتقل می‌شـــوند. بـــرای افزایش ظرفیت کابل‌های فیبر نوری و انتقال حجم بیشتری داده لوله‌های شیشه‌ای به کابل‌های فیبر نوری اضافه می‌شوند و به عنوان یک باند سوم به کار می‌رونـــد. در جریـــان ایـــن آزمایش داده‌ها ابتدا یک مســـیر ۷۰ کیلومتری را طی کردند و سپس با استفاده از تقویت کننده‌های نوری قدرتمندتر شده و به بخش‌های مختلف کابل‌های فیبر نوری منتقل شدند تا بتوانند با سرعت بالا مسیر درنظر گرفته شده را طی کنند.

تشخیص کم خونی با فناوری خاص

گروهی از محققان آمریکایی برای تشخیص علائم کم خونی از زیر چشم، یک فناوری تشخیص پیشرفته توسعه داده‌اند.

بـــه نقـــل از دیلی میل، گروهـــی از محققان آمریکایی در مطالعه اخیرشان اظهار کرده‌اند می‌توان تنها با داشتن یک عکس از پلک داخلی که توســـط تلفن همراه هوشـــمند ثبت شـــده است، برای غربالگری کم خونی افراد اســـتفاده کرد. محققان بیمارستان رود آیلنـــد بـــرای تجزیه و تحلیل تصاویر داخل پلک‌های زیرین افراد که با نام «ملتحمه پلکی» (palpebral conjunctiva) شناخته می‌شـــود و در موارد کم خونی کم رنگ‌تر به نظر می‌رســـد، یک مـــدل مجهز به هـــوش مصنوعی (AI) ایجاد کردند. این فناوری می‌تواند کاری کند که افراد برای تشـــخیص کم خونی به جای انجام آزمایش خون تنها با گرفتن یک عکس از این موضوع مطلع شـــوند. کم خونی معمولاً به دلیل فقر آهن در بدن ایجاد می‌شـــود و با کمبود تعداد یا کیفیت گلبول‌های قرمز در بدن مرتبط است. گلبول‌های قرمز خون حاوی هموگلوبین هســـتند که اکسیژن را حمل می‌کنند و بدون هموگلوبین و اکسیژن کافی، رنگ پوست افراد متفاوت (رنگ پریده) به نظر می‌رسد.

خانواده آمریکایی ٤ روز طعم میلیاردر شدن را چشید

یک خانواده آمریکایی به مدت چهار روز با بیش از ۵۰ میلیارد دلار در حســـاب بانکی‌شـــان، در فهرست ثروتمندترین مردم آمریکا جای گرفتند. «دارین جیمز» از اهالی لوئیزیانا به روزنامه ایندیپندنت گفت همسرش یک روز صبح مطلع شد به حساب پس‌انـــدازش در یکـــی از بانک‌های این ایالت ۵۰ میلیارد دلار واریز شده است. جیمز بازگو کرد: وقتی از این اتفاق مطلع شدم از خودم پرســـیدم، این پول از کجا آمده اســـت. به اولین چیزی که فکر کردم این بود که خدایا چه کســـی در خانه ما را خواهد زد تا بگوید این پول متعلق به من اســـت؟ به هر حال ما هیچ آشـــنایی نداریم که بتواند چنین هدیه‌ای به‌مان بدهد. او ادامه داد: تنها چیزی که به ذهن ما می‌رسید این بود که شاید یکی از عموهایم که ثروت زیادی دارد این پول را به ما داده باشـــد، البته به ســـرعت متوجه شـــدیم که این اتفاق صرفاً یک اشتباه رایانه‌ای بانکی بوده. او که کارمند سابق اداره سلامت عمومی لوئیزیاناست خوب می‌دانسته که این پول متعلق به آنها نبوده و بـــه زودی بایـــد آن را پـــس بدهند، با این حال برای مدتی نام آنها در فهرست ثروتمندترین افراد کره زمین قرار گرفت.

کاریکاتور

بی کفایتی و بی تدبیری دولت دلیل اصلی قطع برق

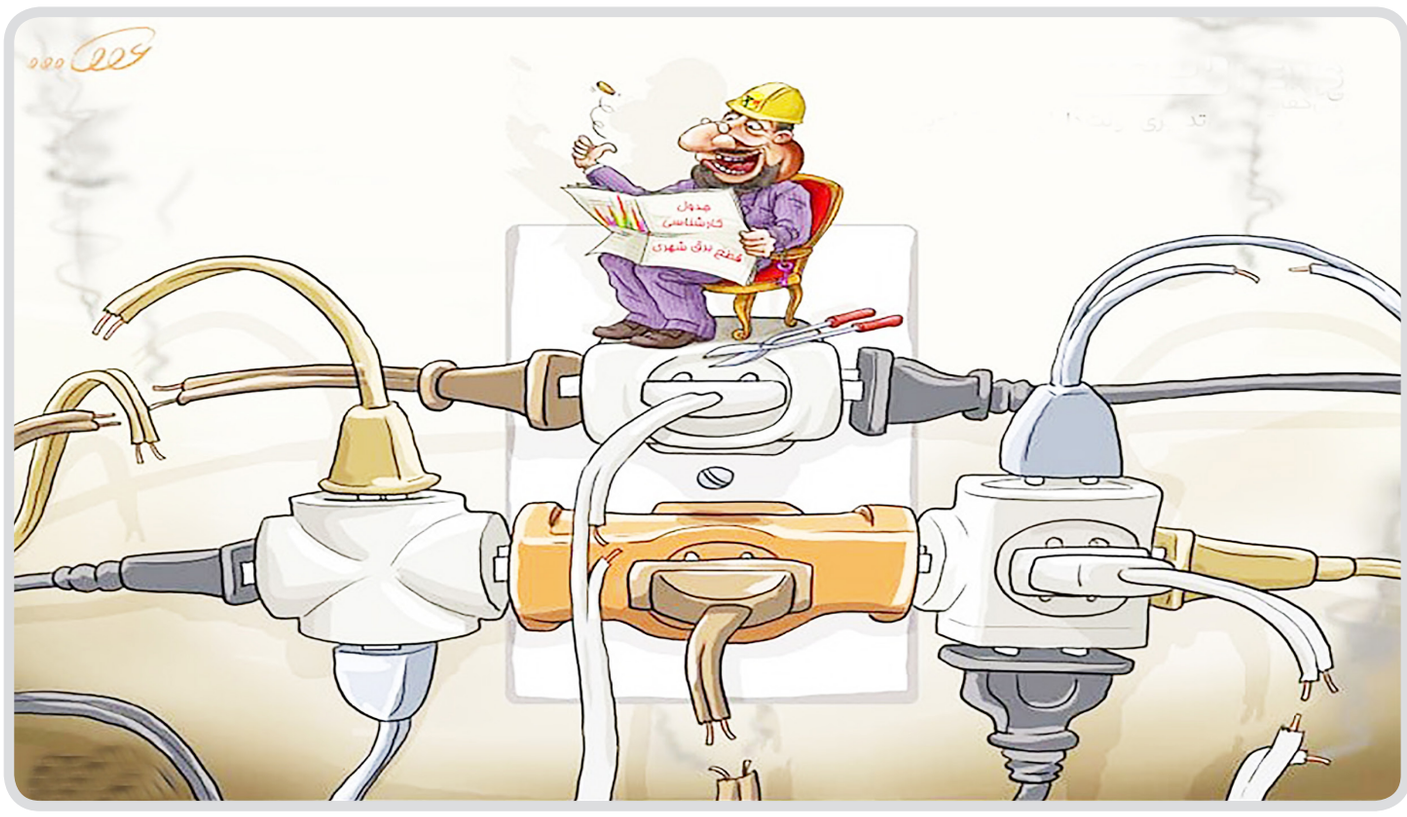

تحلیل روز

درآمد ۴۰ هزار میلیارد تومانی طالبان

محمدمهدی حاتمی
روزنامه نگار

پس از نزدیک به دو دهه، طالبان، حالا بار دیگر به مشـــکلی جدی برای افغانســـتان و البته کشـــورهای منطقه بدل شده است. در زمان نگارشِ این متن، نیروهای شبه‌نظامیِ طالبان اعلام کرده‌اند که نزدیک به ۸۵ درصد از خاک افغانستان را در اختیار دارند.از آن ســـو، در حالی که بخش عمده نیروهای نظامـــیِ خارجی در حال ترک کردنِ افغانســـتان هســـتند، تصاویری از فرارِ نیروهای نظامی افغانســـتانی به کشورهایی مانند ایران در فضای مجازی منتشـــر شـــده و این باور هم در میان شهروندان افغانستانی ایجاد شده که مقامات کشور، آماده‌اند که در صورت نیاز، به ســـرعت از کشور خارج شوند. البته کارشناســـان مستقل معتقدند شبه‌نظامیان طالبان برای اشـــغالِ «کابل»، پایتختِ افغانســـتان و نواحی اطراف آن، مســـیری ناممکن را پیشِ رو دارند. با این همه، افغانســـتان دیگر کشوری نیست که تا همین چند ماه پیش بود و اکنون، ترس و وحشـــت از رویِ کار آمدنِ گروهکی بنیادگرا، در دل مردم این کشور رخنه کرده است. در این میان، ممکن است این پرسش پیش بیاید که طالبان، هزینه نظامی‌گریِ خود را چگونه تأمین می‌کند؟ به عبارت دیگر، «ماشین جنگیِ» این گروهکِ شبه نظامی، از چه راه‌هایی تأمین می‌شود؟ طالبان به سرعت در حال اشغالِ بخش‌های مختلف خاک افغانستان اســـت. نخســـت اینکه تعداد اعضای فعالِ طالبان در طولِ سال‌های گذشته دائماً در نوسان بوده و البته، تقریباً هیچ‌گاه کمتر از ۱۰ هزار نفر نبوده است. این در حالی است که برخی منابع، تعداد اعضایِ فعالِ طالبان در حال حاضر را حدود ۶۰ هزار نفر تخمین می‌زنند. طبیعی اســـت که اندازه این گروه در نســـبت با بودجه یا درآمد آنها، اهمیت پیدا می‌کند. یکی از گزارش‌های محرمانه «ناتو» که به دســـت «رادیو اروپای آزاد» رسیده، نشان می‌دهد که در سال مالیِ منتهی به مارس ۲۰۲۰ میلادی، طالبان حدود ۱٫۶ میلیارد دلار (نزدیک به ۴۰ هزار میلیارد تومان) بودجه در اختیار داشته است. این در حالی است که در همین بازه زمانی، دولت افغانستان تنها حدود ۵٫۵ میلیارد دلار بودجه در اختیار داشته است. اگرچه بودجه دولت افغانستان ۳.۵ برابر گروه طالبان بوده اما طالبان با این بودجه نهایتاً یک گروه ۶۰ هزار نفری را مدیریت کرده و افغانستان با بودجه ۵.۵ میلیارد دلاری یک کشور با جمعیت ۳۳ میلیون نفری را اداره کرده است.

▪ از تجارت مواد مخدر تا مالیات و حتی صادرات

اما گروهکِ تروریستیِ طالبان، که فعالیت آنها به شدت توسط کشورهای مختلف رصد می‌شود، چگونه توانسته‌اند رقمی در حـــدود ۱٫۶ میلیارد دلار بودجه برای فعالیت‌های خود تأمین کنند؟ منبع اصلی درآمدِ این گروهک، تقریباً برای همه آشنا است: کشت خشخاش.برآوردها نشان می‌دهند که طالبان در ســـال مالیِ منتهی به مارس ۲۰۲۰، حدود ۴۱۶ میلیون دلار تنها از محل کشـــت و تجارتِ خشخاش درآمد داشته است. این گروهک، در مناطقی که تحت کنترل دارد، مســـتقیماً به کشت و فرآوری تریاک مشغول است و علاوه بر این، آنچنان که یک تحقیق و تفحص رســـمیِ دولت افغانستان در سال ۲۰۰۸ میلادی نشان می‌دهد، طالبان شبکه‌ای در اختیار دارد که می‌تواند از ســـایر بخش‌های فعال در زمینه تجارت مواد مخدر هم کسبِ سود کند.

▪ اقتصاد افغانستان؛ از شوروی تا طالبان

بر این اســـاس، طالبان یـــک مالیات ۱۰ درصـــدی از تمامِ حلقه‌های زنجیره کشت تا فرآوری و ترانزیتِ تریاک به خارج از خاکِ افغانســـتان دریافت می‌کند. این در حالی اســـت که افغانستان، به گواهی گزارش سازمان ملل متحد در سال ۲۰۲۰ میلادی، در ۵ سالِ منتهی به آن سال، به تنهایی ۸۴ درصد از تریاک جهان را تولید کرده است.کشت و تجارت خشخاش، اصلی‌ترین منبع درآمد طالبان بوده و هست.اما درآمد طالبان از راه‌هـــایِ دیگری هم تأمین می‌شـــود. همین گزارش (که بخش عمده اعداد و ارقام آن توسط «ملأ یعقوب»، پس «ملأ محمد عمر»، پدر معنویِ طالبان، افشا شده) نشان می‌دهد که طالبان دســـتی هم بر آتشِ مالیات‌ستانی دارد.بر این اساس، طالبان نه فقط در نواحی تحت کنترلِ خود در خاک افغانستان از مردم مالیات می‌گیرد، که انواع دیگری از مالیات‌ســـتانی (همچون «عُشر» و «زکات» و مالیات بر فعالیت‌های معدنی و رسانه‌ای) را هم در کارنامه خود دارد. مجموع این مالیات‌ها، ســـالانه به حدود ۱۶۰ میلیون دلار می‌رسد.ناگفته نماند که بخشـــی از آنچه مالیات‌ســـتانیِ طالبان نامیده شده، در واقع «اخاذی» است. یکی از اَشـــکالِ این اخاذی‌ها، گرفتنِ حقِ عبور از خودروهای ترانزیتی اســـت که از مســـیرهایِ تحت کنترلِ طالبان در خاکِ افغانستان عبور می‌کنند.در کنارِ این، طالبان درآمدهای صادراتی هم دارد. گزارش‌ها نشان می‌دهد که علاوه بر صادرات مستقیم مواد مخدر، طالبان برخی مواد معدنی از معادنِ مخروبه را هم صادر می‌کند. علاوه بر این، برخی شرکت‌های رسمی هم به عنوان شرکت‌های پوششی برای صادرات کالا به نفع طالبان، در افغانستان فعالیت دارند.

▪ از کمک‌های خارجی تا اجاره‌داری

اما منابع مالیِ گروهک تروریستیِ طالبان، از این هم متنوع‌تر اســـت. برآوردها نشان می‌دهد کشـــورهایی نظیر پاکستان، روســـیه، چین و عربستان سعودی، سالانه میلیون‌ها دلار به طالبان کمک مالی مستقیم می‌رسانند.

طالبان، مدتی است که با استخراج معادن متروکه، محصولاتی نظیر «لاجورد» را اســـتخراج، فرآوری و صادر می‌کند.ارزشِ این کمک‌های خارجیِ مســـتقیم به طالبان در سال ۲۰۰۸ میلادی، حدود ۱۰۶ میلیون دلار تخمین زده می‌شـــود، اما منابعی هم هســـتند که می‌گویند مجمـــوعِ این کمک‌های مالی می‌تواند به ســـالانه ۵۰۰ میلیون دلار (حدود ۱۲ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان) هم برسد.بخشی از آنچه مالیات‌ستانیِ طالبان نامیده شـــده، در واقع «اخاذی» است. یکی از اَشکالِ این اخاذی‌ها، گرفتنِ حقِ عبور از خودروهای ترانزیتی است که از مســـیرهایِ تحت کنترلِ طالبان در خاکِ افغانســـتان عبور می‌کنند. اما شـــاید عجیب‌تر از این‌ها، درآمد ســـالانه ۸۰ میلیـــون دلاری طالبان از اجاره املاک در افغانســـتان و کشورهای دیگر باشد. گفته می‌شود طالبان در خودِ افغانستان و کشورهایی همچون پاکستان، املاک مختلفی دارد که از محل اجاره آنها هم درآمد کسب می‌کند.

یادداشت

۱۲۰ دقیقه در ویمبلی فارغ از کرونا

دکتر عبدالرحمن ولایتی
جامعه شناسی بین الملل

تمرکز نگاه‌های جهانی بعد از مدت ها کلنجار با اخبار مرگ و بدحالی هم نوعان خود با پاندمی منحوس کرونا و یاس و دلمردگی حاصل از محدودیت های شدید حاکم بر زندگی جامعه انسانی برای لحظاتی هم که شده متوجه یک بازی تماشـــایی فوتبال در سطح کلاس یک جهانی شد که بین یک تیم صاحب ســـبک مورد علاقه فوتبالدوستان جامعه جهانی ایتالیای آتزوری با انگلستان ناکام از جام های معتبر شد.

همواره فینال جام ملت‌های اروپا برای علاقمندان فوتبال حکم فینال جام جهانی را داشـــته چرا که قســـمت اعظم جذابیت های ویژه فوتبال با بازیکنان خارق العاده و لیگ های تماشایی در قاره ســـبز واقع شده است. در واقع می توان گفت فوتبال منهای قاره سبز هیچ جذابیتی در خود نخواهد داشـــت و در این بین در فوتبـــال اروپا تیم‌های ملی آلمان و ایتالیا به دلیل ســـبک و ســـیاق تاکتیکی و تکنیکـــی و بهره مندی از ظرفیت بازیکنان ســـطح یک کلاس جهانـــی از محبوبیت و علاقمنـــدان خاص خود همراه هستند که حضور آنها در رقابت‌های فینال همواره نگاه و تمرکز جامعه جهانی را به خود گسیل داشته است. تماشای این فینال جذاب برای دقایقی هم که شده همه رنـــج و دردها و بی عدالتی هـــا و تبعیض های حاصل از ســـوء مدیریت سیاســـت و قدرت را ذیـــل جذابیت های شـــورانگیز مستطیل ســـبز برده و به فراموشی سپرد. که این بار شیرینی این شـــور به دلیل کلافگی و درماندگی و خســـتگی ناشـــی از محدودیت های تحمیلی پاندمی کرونـــا را دو چندان کرد. البته بـــا چهره ای که از فضای اســـتادیوم ویمبلی و با حضور طرفداران و علاقمندان دو تیم فینالی (ایتالیا - انگلیس) نمایان بود هیچ نشـــانه ای از محدودیت های پروتکلی کرونایی نبود و این شـــرایط نه به دلیل بی ملاحظاتی بلکه بیشـــتر ریشه در مدیریت مدبرانه و هوشمندانه مدیران برگزاری جام ملت‌های اروپا با همکاری همدلانه دولت‌های اروپایی داشت که قبل از آغاز مسابقات به واکسیناسیون عمومی اقدام کرده بودند و تا حدودی یک بســـتر مناسب و ایمن برای حضور مردم در اســـتادیوم ها محیا ســـاخته بودند تا برای هفته ها هم که شده مردمانشـــان را از این افسردگی تحمیلی کسالت بار کرونایی نجات دهند کـــه از اقبال خوش علاقمندان فوتبال و شـــاید قاطبه جامعه جهانـــی این فینال یکی از بازی‌های به یادماندنی تاریخ فوتبال به ثبت رسید. به واقع لحظاتی چند شـــاید به جرات بتوان گفت همه تماشاگران را به خلســـه برده و در لذت تماشای یک بازی شورانگیز فوتبـــال فرو برد. واقعیت ورزش فوتبال نیز همواره همین بوده است؛ چه دورانی که اسطوره برزیلی، پله، با حرکات منحصر به فردش تماشاگران را مجذوب خود می‌کرد و یا چه زمانی که آرماندو مارادونا با پا به توپش دل همه را می ربـــود و هم اکنون نیز زیبایی فوتبال با حرکات هنرمندانه مسی و رونالدو برای تماشاگران لمس می شود.در نهایت باید گفت که فینـــال جام ملت‌های اروپا در ویمبلی لندن و با نمایش هنر تمام عیار فوتبال بین ایتالیا و انگلســـتان دقایقی هم که شده شادمانی را به جامعه جهانی هدیه داد و جهـــان را برای لحظاتی عاری از ویروس منحوس کرد طوری که انگار زمان قبل از کرونا متوقف شد تا شادمانی جهان خدشه دار نشود. امید که جهان شادی‌های خود را در کلیات زندگی دریابد.